

DE KOMENDE CHRISTUS

**aangekondigd in het Boek van de Openbaring van Jezus Christus
aan de heilige Apostel Johannes.**

Door

DR. J. A. SEISS

Predikant te Filadelfia.

Uit het Engels vertaald door

N. de Jonge

predikant te Brussel

DEEL 1 en 2

**EVANGELISATIE-DRUKKERIJ
BRUSSEL 1892**

Deze digitale versie bevat Openbaring 19 vers 11 en hoofdstuk 20 uit Boek II

Toegevoegd

Schets van Openbaring 4-20 met toelichting over Openbaring 20

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2012**

VOORREDE

Er is onder de christenen een wijd verspreid vooroordeel tegen het onderzoek van de Apocalyps. Dit geschrift is het grote profetische boek van het Nieuwe Testament, het laatste van al de gewijde en heilige Schriften, dat een bijzondere boodschap bevat van de verheerlijkte Zaligmaker aan Zijn gemeente op aarde; en met hemelse aandrang wordt bevolen aan het oplettend onderzoek van alle gelovigen. Toch zijn er christenen, zelfs gelovige predikers, die plechtig beloofd hebben "de ganse raad Gods tot zaligheid" te zullen prediken, die er een eer in zoeken dit boek niet te verstaan en niet de minste lust gevoelen om met zijn inhoud ernstig bezig te houden. Als zulk een houding tegenover dit heilige boek, waarin Christus Zich zo wondervol openbaart, overeen te brengen is met getrouwheid in het predikambt en de heilige bediening, dan is de schrijver het verre mis in zijn opvatting van Christus' bevel, en van het doel waartoe deze goddelijke Openbaring is gegeven.

Of hetgeen hier in handen van de christenen gegeven wordt hun aangenaam zal zijn, zal moeten blijken. Die eerlijk leest en oordeelt zal moeilijk kunnen ontkennen dat des schrijvers doel was, om de woorden Gods die ons hier voorgelegd worden, met eenvoudigheid te onderzoeken, te zien wat de Ziener verhaalt, en bij dit alles te staan en te blijven op de zekere bodem van Gods onfeilbaar woord.

Het theologisch standpunt des schrijvers is dat van de protestants-evangelische orthodoxie. Hij beweert op één bodem te staan met de grote belijdenisschriften van de eerste kerk en van de Hervorming. Hij heeft niets geleerd wat met deze in strijd is, ofschoon hij vast overtuigd is dat die belijdenisschriften niet in allen dele de inhoud van de Heilige Schriften hebben uitgeput.

Voor haar *Eschatologie* (leer van de laatste dingen) is zeer beknopt, en heeft wel behoefte aan een verder onderzoek en helderder uiteenzetting op dit punt. De belijdenisschriften zelf wettigen dan ook een verder onderzoek van de goddelijke openbaring. Het is evenzeer tegen de Schrift als tegen de Belijdenis, te waarschuwen tegen ieder onderzoek van hetgeen God heeft doen bekendmaken voor ons, indien maar niet het christelijk geloof wordt benadeeld. Het is de roeping van een christen, niet om tegen, maar wel om op *de grondslag van het geloof* van de gemeente voort te gaan in het onderzoek van de gehele waarheid Gods, die Hij geopenbaard heeft tot haar onderwijs en opleiding. Indien er in deze voorlezingen iets mocht gevonden worden dat boven de gewone opvatting gaat, men verwerpe dat niet te haastig maar overwege het ernstig, in de vreze Gods, en met een juistere blik op zijn onfeilbaar woord.

De gelovigen, die genot en opbouw vinden in zulk onderzoek, wordt ernstig verzocht deze arbeid een plaats te geven in hun gebeden, dat de schrijver die moge kunnen volbrengen met dezelfde opgewektheid en teerheid van geweten als hij diep begonnen is, en dat Gods zegen moge rusten op hetgeen hij nu aanbeveelt aan Gods opzicht en aan, de ernstige belangstelling aller gelovigen en aller mensen. Dr. Seiss.

... Zo schreef Dr. SEISS bij de uitgave van het eerste deel van zijn voorlezingen in het jaar 1860. Zijn wens en bede is vervuld: hij heeft dit werk mogen voltooien in drie delen, waarvan het laatste in 1881 verscheen. Van de Nederlandse vertaling, die, in veel groter formaat dan de Amerikaanse, in twee delen zal verschijnen, ontvangt de lezer hier het eerste deel. Enz.¹
Brussel, 1892. N. DE JONGE.

¹ Omdat de Openbaring door een aantal degelijke theologen als Durham, Gill, Lowman, Brakel en veel anderen verklaard is, wordt alleen de uitleg van dr. Seiss over Hfd. 19 en 20 digitaal gemaakt.

Korte inhoud van het boek Openbaring, volgens Dr. Seiss

... Sommige uitleggers beweren dat wij nu leven onder de zesde toorn schaal of fiool, en dat bijna alles tot aan het 18^e hoofdstuk reeds vervuld is. Nu wil ik volstrekt niet betwisten dat dit, in zekere zin, ingewikkeld en duister, waar kan zijn. De profetie, wat haar vervulling betreft, is samengesteld uit verschillende cirkels die een zelfde middelpunt hebben, in dezelfde algemene schilderij begrepen.

Dikwijls is gezegd dat de geschiedenis voortdurend zichzelf herhaalt. Dat is waar, en is nog meer waar van de profetie. Doch elke vervulling is een hogere ontwikkeling, totdat de laatste alles samenvat. Er is maar één eigenlijke en laatste letterlijke vervulling van elke profetie, maar als verloop daarvan zijn er typische en aanvankelijke vervullingen, voorlopige herhalingen in afwachting van de volkomen vervulling. We kunnen derhalve in de geschiedenis een zeer belangrijke, maar niet altijd duidelijke, overeenkomst aanwijzen, met hetgeen in de 18 eerste hoofdstukken van dit boek is vervat. Maar als dit nu de ware en enige vervulling was, dan zou er zoveel geleerdheid en kennis van geschiedenis nodig zijn, om door al de veranderingen en verwickelingen van de aardse gebeurtenissen heen het spoor te vinden, dat het toch maar van onzeker en betrekkelijk belang zou zijn en blijven, voor het grootste deel van Gods volk. Ik geloof dat er een andere, eenvoudiger, meer directe en beter te begrijpen vervulling is.

...

Terwijl ik dus gaarne toegeef dat deze voorzeggingen een duistere, onvolledige en dikwijls nauwelijks merkbare vervulling hebben ontvangen in het verleden, ben ik echter vast overtuigd dat de volkomen en ware vervulling van alles, wat na het 3^e hoofdstuk komt, *eerst plaats hebben zal, nadat de gemeente haar loop volbracht, haar geschiedenis vervuld en haar oordeel ontvangen zal hebben*. Elders wordt ons gezegd dat het oordeel beginnen moet van het huis Gods, 1 Petrus 4: 17. Als dat waar is, dan moet het oordeel over de wereld wat later komen, een oordeel dus dat plaats grijpt na het oordeel over de kerk. De zegelen, de trompetten, de toornschalen moeten dus in de toekomst zijn, evenals het oordeel over de wereld toekomstig is, want die stellen toch dat oordeel over de wereld voor.

Lees de Apocalyps uit dit oogpunt, en dan zal het u een nieuw boek toeschijnen, helder en kostbaar, en dat geen ongelovige Gibbon nodig heeft tot verklaring of tot bewijs dat het van God is. Enz.

Openbaring 19

1 En na dezen hoorde ik als een grote stem ener grote schare in den hemel, zeggende: Halleluja, de zaligheid, en de heerlijkheid, en de eer, en de kracht zij den Heere, onzen God.

2 Want Zijn oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig; dewijl Hij de grote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met haar hoererij, en Hij het bloed Zijner dienaren van haar hand gewroken heeft.

3 En zij zeiden ten tweeden maal: Halleluja! En haar rook gaat op in alle eeuwigheid.

4 En de vier en twintig ouderlingen, en de vier dieren vielen neder, en aanbaden God, Die op den troon zat, zeggende: Amen, Hallelujah!

5 En een stem kwam uit den troon, zeggende: Looft onzen God, gij al Zijn dienstknechten, en gij die Hem vreest, beiden klein en groot!

6 En ik hoorde als een stem ener grote schare, en als een stem veler wateren, en als een stem van sterke donderslagen, zeggende: Halleluja, want de Heere, de almachtige God, heeft als Koning geheerst.

7 Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en Zijn vrouw heeft zichzelf bereid.

8 En haar is gegeven, dat zij bekleed worde met rein en blinkend fijn lijnwaad; want dit fijn lijnwaad zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen.

9 En hij zeide tot mij: Schrijf, zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: Deze zijn de waarachtige woorden Gods.

10 En ik viel neder voor zijn voeten, om hem te aanbidden, en hij zeide tot mij: Zie, dat gij dat niet doet; ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, die de getuigenis van Jezus hebben; aanbid God. Want de getuigenis van Jezus is de geest der profetie.

11 En ik zag den hemel geopend; en ziet, een wit paard, en Die op hetzelfde zat, was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid.

12 En Zijn ogen waren als een vlam vuurs, en op Zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en Hij had een naam geschreven, die niemand wist, dan Hij Zelf.

13 En Hij was bekleed met een kleed, dat met bloed geverfd was; en Zijn naam wordt genoemd het Woord Gods.

14 En de heirlegers in den hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad.

15 En uit Zijn mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenen slaan zou. En Hij zal hen hoeden met een ijzeren roede; en Hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods.

16 En Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij dezen Naam geschreven: Koning der koningen, en Heere der heren.

17 En ik zag een engel, staande in de zon; en hij riep met een grote stem, zeggende tot al de vogelen, die in het midden des hemels vlogen: Komt herwaarts, en vergadert u tot het avondmaal des groten Gods;

18 Opdat gij eet het vlees der koningen, en het vlees der oversten over duizend, en het vlees der sterken, en het vlees der paarden en dergenen, die daarop zitten; en het vlees van alle vrijen en dienstknechten, en kleinen en groten.

19 En ik zag het beest, en de koningen der aarde, en hun heirlegers vergaderd, om krijg te voeren tegen Hem, Die op het paard zat, en tegen Zijn heirlegers.

20 En het beest werd gegrepen, en met hetzelfde de valse profeet, die de tekenen in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedaan had, door welke hij verleid had, die het merkteken van het beest ontvangen hadden, en die deszelfs beeld aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den poel des vuurs, die met sulfer brandt.

21 En de overigen werden gedood met het zwaard Desgenen, Die op het paard zat, hetwelk uit Zijn mond ging; en al de vogelen werden verzadigd van hun vlees.

DRIE EN VEERTIGSTE VOORLEZING

SLAG VAN DE GROTE DAG DES ALMACHTIGEN GODS - DE VERHEVEN HELD - HIJ KOMT UIT DE HEMEL - ZIJN PAARD - ZIJN KARAKTER - ZIJN OGEN - ZIJN DIADEMEN - ZIJN NAMEN - ZIJN KLEDING - ZIJN ZWAARD - ZIJN TITEL -- ZIJN VOLGELINGEN - HUN PAARDEN - HUN KLEDING - DE LEGERS DIE HIJ TE GEMOET TREKT - GODS LACHEN - DE VOGELN WORDEN GENODIGD TOT DE MAALTIJD - LOT VAN HET BEEST EN DE VALSE PROFEET - DE NEDERLAAG VAN DE GEWAPENDE LEGERS - DE OVERWINNING.

Openbaring 19: 11-21.

De bruiloft des Lams en de grote maaltijd die ermee gepaard ging, worden weldra gevolgd door het slottoneel van de geschiedenis dezer tegenwoordige wereld. Het is een toneel van oorlog en bloedstorting, de slag van de Grote Dag des Almachtigen Gods. De machten der eeuwigheid treden nu op, om met geweld bezit te nemen van deze aarde. Zij vinden al de verbonden koninkrijken van de mensen verenigd, in opstand tegen de Gezalfde Gods, de rechtmatige Heerser van de aarde. Er volgt een samentreffen dat wel het wonderbaarste is dat ooit onder de hemel plaats greep. De uitslag daarvan is, de overwinning der rechtvaardigen, een overwinning van eeuwige kracht en betekenis. De beschrijving is een van de verhevendste die in deze Apocalyps is vervat. Die van nabij beschouwende, treffen vooral onze bijzondere aandacht:

I. DE MACHTIGE OVERWINNAAR.

H. DE LEGERS DIE HEM VOLGEN.

III. DE LEGERS DIE HIJ TE GEMOET TREKT.

IV. DE VOLKOMENHEID van Zijn OVERWINNING.

God verlichte ons bij deze beschouwing, tot onze opbouw en ons geestelijk voordeel!

I. De verheven HELD van dit toneel is niemand anders dan onze hooggeprezen Zaligmaker Jezus Christus. Zijn Naam wordt niet genoemd, maar de kentekenen en titels die worden opgegeven, en al wat van Hem gezegd wordt, doen ons Hem ontwijfelbaar kennen. Hij is dezelfde Jezus die opvoer ten hemel van de top van de Olijfberg en Wiens heilige voeten nu wéér staan op dezelfde heuveltoppen.

Hij komt uit de hemel. Tot dit doel zag Johannes de hemel geopend. Toen Jezus opkwam uit het doopwater "werden de hemelen Hem geopend", de Geest daalde op Hem, en een stem uit de diepte van de eeuwigheid zeide: "Deze is mijn beminde Zoon, in Wien Ik mijn welbehagen heb," Matth. 3: 16, 17. Toen Stefanus gemarteld werd zag hij "de hemelen geopend, en de Zoon des mensen staande aan Gods rechterhand", Hand. VII: 56. Toen Jezus op aarde was beloofde Hij Zijn discipelen dat zij de hemel zouden geopend zien, Joh. 1: 52. Bij het begin van deze visioenen zag Johannes een deur in de hemel geopend, en door die opening werd hij opgeroepen, terwijl alles gesloten was voor de grote menigte, Openb. 4: I. Maar hier is een geheel andere opening, geheel verschillend van alle vroegere en latere. Hier is het een scheuren van de hemelen, voor de glorieuze verschijning van Christus met de Zijnen, waarvan de Heilige Schrift zo dikwijls gewag maakt. Want gelijk wij geloven, dat "Hij is opgevaren ten hemel en zittende aan de rechterhand zijns Vaders Almachtig", geloven wij ook dat "Hij van daar zal wederkomen om te oordelen de levenden en de

doden". Het Lam, nu verenigd met Zijn Vrouw, verlaat Zijns Vaders huis en komt bezit nemen van wat Zijn rechtmatig eigendom is.

Hij is gezeten op een wit paard. Dit paard drukt uit Koninklijke eer, gericht en oorlog. Zijn witte kleur getuigt van rechtvaardigheid en gericht. Licht is het kleed van de goddelijke majesteit, en wit is de kleur die Christus het allermeeft draagt in al deze oordeelstonelen. Toen het eerste zegel gebroken werd reed Hij op een wit paard; toen de grote oogst gemaaid werd zat Hij op een witte wolk; en aan het einde van de duizend jaren zit Hij op een witte troon. Zo is Hij ook hier gezeten op een wit strijdros, want "Hij voert oorlog in gerechtigheid". In de dagen van Zijn vernedering reed Hij maar eenmaal, toen Hij tot het Joodse volk kwam als Zijn gezalfde Koning. Maar toen reed Hij op een ezel, het veulen ener ezelin. Toen was Hij de Zachtmoedige en Nederige; maar hier is het geringe lastdier vervangen door het briesend oorlogspaard. Want nu komt Hij als de Koning van de wereld, rechtvaardig en verlossing aanbrengeude. Hij rijdt voorspoedig in Zijn heerlijkheid, op het woord van de waarheid en rechtvaardigheid, Ps. 45: 5.

Hij is Getrouw en Waarachtig. Deze woorden geven het tegenovergestelde te kennen van hetgeen gezegd wordt van degenen die Hij komt verdoen. De Draak is de verleider; het Beest is de schijn-christus; Zijn metgezel is de Schijnprofeet, en het gehele, grote bondgenootschap is samengesteld uit valse aanbidders en afgodendienaars. Met deze moet nu afgerekend worden, en Hij is de belichaming van al wat getrouw en waarachtig is, die komt om met hen te richten. Dus is er geen hoop voor hen, want als hun recht zal gedaan worden zullen zij moeten zwijgen. Aan niemand kan iets ergers overkomen, dan dat hem vergolden wordt naar Zijn verdiensten. Maar de woorden: *Getrouw en Waarachtig* verheffen deze Held grotelijks en ver boven al wat menselijk is. Zij drukken almacht en Goddelijkheid uit. (Verg. 3: 7; 3: 10; 15: 3; 16: 7.) Die namen kunnen door geen sterveling gedragen worden. "Vervloekt is de mens die vlees tot zijn arm stelt." Er is te veel onrecht en onwaarheid in de natuur des mensen, dan dat hij ooit onvoorwaardelijk zou te vertrouwen zijn. (Verg. Ps. 73: 9; 116: 11; 18: 8; Jeremia 17: 5.) Maar hier is Een die waarlijk getrouw en waarachtig is. In Hem is niets berispelijks. Ofschoon alle mensen leugenaars zijn, Hij is waarachtig en kan niet bedriegen.

Hij oordeelt en strijdt in rechtvaardigheid. In de brief aan de Laodiceërs verscheen Hij als "de getrouwe en waarachtige Getuige", die Zijn vrienden berispt en vermaant. Hier is Hij de getrouwe en waarachtige Strijder en Rechter, tot bestraffing van Zijn vijanden. De hemel kan geen vrede hebben met de ongerechtigheid, en de gerechtigheid kan niet in vriendschap verkeren met valsheid en opstand. Als de zonde eenmaal ongeneeslijk en onverbeterlijk is door geneesmiddelen, dan moet zij neergeslagen worden door de kracht van wapenen. Als de genade veracht en gekrenkt wordt, dan brengt zij wraak aan. De wereld sloeg de handen ineen tegen haar rechtmatige Soeverein, maar brengt daardoor ook over zich het zwaard van de beledigde majesteit. Niet als de aardse koningen en machten - die oorlog voeren uit hoogmoed, nijd en zucht naar grootheid en roem - maar in absolute rechtvaardigheid, en in volkomen overeenstemming met alle heilige beginselen van recht, ontbloot Hij nu het zwaard van Zijn onbeperkte macht. Onbeschrijfelijk is de slachting die nu volgt, maar nooit zal iemand kunnen zeggen dat zij niet volkomen en rechtvaardig verdiend was. Bij de koningen van de aarde zijn de macht tot oordeel vellen en oorlog voeren dikwijls van elkaar gescheiden, maar dat is maar ten gevolge van een

overeenkomst, want die twee behoren ontegenzeggelijk bijeen. Overal waar oorlog is, daar is het oordeel voorafgegaan tegen degenen die men beoorlooft, of ten behoeve van hen in wier belang men oorlog voert. De bevelhebber op het slagveld is eenvoudig de uitvoerder en scherpreechter van het hof. Christus nu is beide, Rechter en Uitvoerder; die beide machten zijn in Hem verenigd en Hij voert die uit in gerechtigheid. Voor Zijn gemeente is Hij de Hogepriester, met gordel en efod, sterren en kandelaren, de Uitvoerder van het recht tot zaligheid. Voor de wereld, die in gewapende opstand leeft, is Hij aangeord als Krijgsman, de uitvoerder van het recht tot verderving. Maar in beide is en blijft Hij: JEZUS CHRISTUS, DE RECHTVAARDIGE.

Zijn ogen, als vuurvlammen. Om rechtvaardig te kunnen oordelen moet Hij door alles heen kunnen opmerken, alle diepten doorzoeken, achter alle maskers zien, alle duisternis doorboren en alle dingen beproeven naar hun wezenlijke waarde. Vandaar dat vlammend oog, dat tevens getuigt van de hittigheid van Zijn toorn tegen Zijn vijanden. In het menselijk oog is soms iets wonderbaar treffends, doordringends, vreesaanjagends. Er zijn mensen als gedood door de blik van een koning. Het is alsof het doorvorsend verstand dan zichtbaar is, dat schijnt te lezen in alle geheimen, en waarvoor hij die aangekeken wordt ineenzinkt. Dat onbegrensd doordringende, dat als een vlammend zwaard uit het oog schittert, ziet de heilige Apostel hier in deze Krijgsman-Rechter. Het is een vlammend oog, dat als een Almacht alles doordringt, uitbreekt in verontwaardiging en toorn, en Zijn vijanden doet sidderen en voor Zijn voeten ter aarde storten, eer zij het zwaard gevoelen.

Op Zijn hoofd vele diademen, (Koninklijke hoeden). Christus is niet alleen de Rechter en Krijgsoverste, maar tevens de Koning zelf. Toen David de Ammonieten overwonnen had, zette hij de kroon van de overwonnen koning op Zijn eigen hoofd, bij de kroon die hij reeds bezat, 2 Sam. XII: 30. Toen Ptolomeüs binnen Antióchië kwam zette hij twee kronen op zijn hoofd, die van Asje en die van Egypte, 1 Makkab. 11: 13. De pausen dragen een drie dubbele kroon, als zinnebeeld van drie machten, in één verenigd. De Draak heeft zeven diademen op zijn zeven koppen, als heerser over de zeven grote wereldmachten, 12: 3. Het Beest heeft tien diademen op zijn tien hoornen, als tien koninkrijken verenigende, 13: 1. In al deze gevallen drukt de veelheid van kronen een opeenhoping van macht en overwinning uit. Zo is het ook in dit geval. Christus komt tegen het Beest en Zijn bondgenoten, als de Overwinnaar op vele slagvelden, de Winner van vele grote veldslagen, de Bezitter van vele Koninklijke waardigheden, die Hij verkregen heeft door Zijn dapperheid en kracht. Hij komt als de Gezalfde en Aangeorde des hemels, met al de Koninklijke macht over de aarde, als Zijn rechtmatig erfdeel. Toen Hij kwam als de machtige Engel, met het boekske op Zijn hand, als Zijn eigendomsakte over de aarde, was de regenboog op Zijn hoofd, hoofdstuk 10. Maar toen kwam Hij in genade en trouw jegens de Zijnen. Nu komt Hij als de Krijgsman, Rechter en Koning tegen Zijn verenigde, gewapende vijanden, tegen hen die Hem het recht betwisten op de heerschappij, die Hij kocht met Zijn bloed; en nu draagt Hij al de Koninklijke tekenen van Zijn waardigheid.

Hij draagt een nieuwe Naam. Johannes zag die Naam geschreven staan, en was met ontzag vervuld vanwege Zijn glans. Maar hij kon die niet lezen of verstaan, zo min als enig ander menskind. Jezus zeide eens: *niemand kent de Zoon dan de Vader*, Matth. 11: 27. Hier verschijnt Hij in al die verborgen en onkenbare wonderen, die Hem verbinden aan het ondoorgrondelijk Goddelijk Wezen. Het Beest is vol namen grote,

weidse en vreselijke namen; maar het zijn alle valse namen, "namen van lastering". Deze Krijgsmann, Rechter en Koning draagt een onuitwisbare en onkenbare, maar een waarachtige en rechtmatige Naam, die waarlijk "boven allen naam is". Wij kennen nog al de majesteit niet van het wezen en de waardigheden die onze verheerlijkten Zaligmaker toebehoren. Als Hij verschijnt uit de hemel, ten oorlog tegen het Beest, dan zal Hij komen in onbegrijpelijke en ondoordringbare grootheid, in een majesteit en glorie "die niemand kent dan Hijzelf", Richt. 13: 18; Openb. 2: 17.

Gekleed in een kleed dat met bloed besprenkeld was. Sommigen zien een moeilijkheid hierin, dat het bloed hier gezien wordt op Christus' gewaad, eer nog de slag begonnen is, en spreken dan van een vooruitlopen op de geschiedenis. Maar die moeilijkheid is gezocht en onnodig, ofschoon deze vlekken toch zeker niet van Zijn eigen bloed zijn. Die vlekken hebben niet de minste betrekking op Zijn dood aan het kruis. Het zijn vlekken van het bloed van de vijanden, van vijanden die vroeger reeds overwonnen Zijn, en dus de kentekenen van een veteraan op het slagveld. Deze overwinnende Held zal nu niet voor de eerste maal Zijn bedrevenheid in de oorlog tonen. Wie was het anders dan Hij, die "Rahab verbrijzelde en de draak versloeg"? Wie anders dan Hij, streed voor Israel in de dagen van Jozua toen de verbonden koningen het zwaard trokken tegen Gods volk? Wie anders dan Hij "streed van de hemel" tegen de koningen van Kanaän in Thaänach, aan de wateren van Megiddo, toen "de sterren streden uit haar loopplaatsen tegen Sisera"?

Wie anders dan Hij, was de overwinnaar van de zes grote en godslasterlijke wereldmachten, die dan reeds verbroken en voorbijgegaan Zijn? En nu de zevende, en laatste, en slechtste van allen moet omvergestoten worden, en dezelfde almachtige Overwinnaar voortreedt om het oordeel te voltrekken, dan komt Hij juist in hetzelfde gewaad dat op zo menig slagveld bezoedeld en bespat is, waardoor Hij doet zien dat Hij in dezelfde hoedanigheid komt, met hetzelfde doel, en met dezelfde onweerstaanbare macht, om andermaal gericht te houden over Zijn vijanden. Dat rode gewaad, die kledij als van een die de druifpers treedt, zijn zowel een herinnering aan het verleden, als een aankondiging van hetgeen nu gaat vervuld worden over deze laatste verbonden vijanden van Zijn koninkrijk. Jesaja 63.

Zijn Naam wordt genoemd HET WOORD GODS. Dit is een van de hoogste Namen van de Zone Gods, die in Jezus Christus vlees werd. Door Jehovah's Woord zijn de hemelen gemaakt," Ps. 33: 6. In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Alle dingen Zijn door Hetzelve gemaakt. En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons woning gemaakt, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van de Vader, vol van genade en waarheid, Joh. 1: 1-14. Hij is het Woord van God - de Logos - de waarachtige en enige uitdrukking van de eeuwige Godheid, het grote Onderwerp en Wezen, maar ook de vervulling en Vervuller van het geschreven woord, het uitgedrukte Beeld en de openbaring des Vaders, evenals de woorden de gedachten van het hart uitdrukken.

Uit Zijn mond ging een scherpsnijdend zwaard, opdat Hij daarmee de volken slaan zou. Sommigen nemen dit voor "het zwaard des Geestes, dat is Gods woord". Maar dat is een instrument van genade en zaligheid; hier evenwel is het zwaard een instrument van de wraak en van de verwoesting. Het is scherpsnijdend gelijk de sikkel en doet hetzelfde werk. 't Is het woord van de almachtige gerechtigheid. Het gaat uit Zijn mond. Zo wordt in Jes. 11: 4. gezegd: "Hij zal de aarde slaan met de roede Zijns monds, en met de adem van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden." Dat toont de

gemakkelijkheid waarmede Hij Zijn roeping vervullen zal. Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er. Iets daarvan zien wij uit Hem voortkomen, als de gewapende bende tegen Hem optrok in Gethsémáné. Toen de Heere tot hen zeide: *Ik ben het!* gingen zij achterwaarts en vielen ter aarde, Joh. 18: 6. Als een zo eenvoudig woord Zijn vijanden verlamde, wat zal het dan zijn, als Hij zich aangorden en kronen zal tot de oorlog van "de grote Dag des almachtigen Gods", als Hij komt met al de ruiters des hemels om de wijnpers te treden van de hittigheid van Jehovah's toorn? "Het Woord Gods is levend, en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot verdeling van de ziel en des geestes, der verbindingen en des mergs," Hebr. 4: 12. Als dit Woord nu uitgaat om de toorn des Almachtigen uit te voeren over degenen die de wapenen durven opheffen tegen Zijn troon, wat een stroom van bloed, wat verlies van mensenlevens, wat orkaan van verderf en ellende zal dat baren!

Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn heup tot Naam geschreven: KONING DER KONINGEN EN HEER VAN HEEREN. Zo had de Psalmist reeds vroeger gezongen: Gord uw zwaard aan de heup, o Held! Ps. 45: 4. Op Zijn heup draagt deze Krijgsman Zijn zwaard; maar hier gaat het zwaard uit Zijn mond, en daarom is het aan Zijn heup door een Naam vervangen. De Psalmist stelt toch in dit geval het zwaard voor als Zijn glorie en majesteit. Het woord staat daar als het beeld van gezag en recht om de rebellen en euveldadere te straffen. Het getuigt van de majesteit en heerschappij van Hem die het draagt. Het gezag, de majesteit en heerschappij van Christus is deze, dat Hij Koning der koningen en Heer van heren, is, en zulks nu niet langer bloot in theorie of belofte, maar inderdaad, en gewapend om Zijn rechten te doen gelden. Eeuwen lang is het bestuur van de wereld in andere handen geweest. Beesten droegen het zwaard en regeerden. Zij hebben altijd dat zwaard gehanteerd tegen Hem en Zijn volk. Ook nu hebben zij zich verbonden met de hel, om het zwaard te trekken tegen de krachten van de Almacht. Ontzettende misrekening! De Leeuw uit Juda's stam treedt hen in de weg. Hij komt om Zijn aanspraken te doen gelden als Koning van al die koningen en Heer van al die heren, en daartoe draagt Hij het zwaard van de majesteit. Op Zijn heup staat de naam van Zijn waardigheid - de eis van Zijn Koninklijke rechten. Wee de machten die nu menen Hem te kunnen weerstaan! "Jehovah zal hen in Zijn toorn verslinden en het vuur zal hen verteren", Psalm 21: 10.

Zodanig is dus de Held die voortreedt uit de geopende hemelen, om deze oorlog van de grote Dag des almachtigen Gods te voeren.

Laat ons vervolgens zien op:

II. DE LEGERS DIE HEM VOLGEN.

Als de Heere Jezus in vlammend vuur geopenbaard wordt van de hemel, om wraak te doen over hen die God niet kennen en het Evangelie niet gehoorzamen, dan komt Hij niet alleen. Hij is nu verenigd met Zijn Bruid, en die is bij Hem. Kort vóór de zondvloed profeteerde Henoch van deze verschijning des Beloofden, en zeide: "De Heer is gekomen met Zijn tien duizenden heiligen, om het oordeel uit te voeren tegen allen, en om al hun goddelozen te straffen, Judas: 14, 15. Nu zijn die heiligen met Hem, en die moeten dus te voren tot Hem opgenomen zijn. Johannes zag en schreef: de legers in de hemel volgden Hem. Christus is het Hoofd en de Leidsman; Hij gaat voorop; Zijn heiligen volgen in Zijn stoet. De belofte was van de beginne dat de nakomelingschap van de vrouw de kop van de slang verbrijzelen zou, en hier is het uitgedrukt dat "Hij treedt de wijnpers des toorns van de gramschap van de almachtige God". Hijzelf is de grote Held en Overwinnaar in deze strijd. Maar Hij is de Heer van

de legermachten. Hij heeft talloze scharen onder Zijn bevel. De heirlegers des hemels Zijn de Zijnen, en Hij brengt ze met zich mee, de geroepenen en uitverkorenen en gelovigen, 17: 14.

Op witte paarden. De grote Bevelhebber zit te paard en ook Zijn volgelingen Zijn te paard gestegen. Hij komt als de Krijgsman, Rechter en Koning, en zij komen met Hem in hetzelfde karakter. Zij Zijn krijgslieden, rechters en koningen met Hem. In hoofdstuk 9 ontmoetten wij een cavalerie uit de onderwereld, geesten-paarden van beneden. Waarom zouden er ook geen hemelse-paarden zijn? Vurige paarden en wagenen beschermden Elisa te Dothan. Vurige paarden voerden Elias ten hemel. En hemelse paarden brengen de heiligen van de hemel, als zij komen met hun Goddelijke Leidsman, om de eindgerichten over de wereld te voltrekken. Tot aan de tomen van deze paarden zal het bloed stijgen, dat in deze slag vergoten zal worden, 14: 20. Al deze paarden zijn wit, evenals dat waarop de grote Bevelhebber rijdt. Er is harmonie in alles. De ruiters zijn allen koninklijke en rechtvaardige personen, en dit is ook uitgedrukt in de kleur van hun paarden.

Het is niet nodig te onderzoeken of hier letterlijk paarden bedoeld worden, of niet. Kracht is een afgetrokken denkbeeld, en kan niet met de ogen waargenomen worden. Dat denkbeeld moet een vorm aannemen, om zichtbaar te worden. Het best wordt het gezien in levende gedaanten. Zo ontmoetten we symbolische paarden in het elfde hoofdstuk. Maar hier is het ganse karakter van het toneel verschillend. De opening van de hemel, het verschijnen van Christus met Zijn hemelse heirkrachten tot de strijd die zal losbreken, de verwoesting die aangebracht, de overwinning die behaald en het koninkrijk dat opgericht wordt, alles is zo letterlijk tot in de kleinste bijzonderheid, dat het moeilijk is aan te nemen dat in dit verhaal de paarden, niet even letterlijk moeten genomen worden als de ruiters. Zij zijn in elk geval een voorstelling van de heilige machten die de Koning en Zijn legers dragen naar het slagveld en de overwinning over letterlijke vijanden. De krachten die Elias opvoerden naar de hemel waren wezenlijk, niet denkbeeldig; en zo zijn ook de krachten waarop deze hemelse legers rijden naar het slagveld van de Grote Dag. Ik weet niet waarom die krachten niet de vorm van wezenlijke paarden zouden kunnen hebben, van het karakter van de wereld waartoe zij behoren. De *vier geesten des hemels*, die uitgingen vanwaar zij stonden voor het aangezicht van Jehovah, werden aan Zacharia als paarden getoond, die vier wagenen trokken, 6: 8. Ik weet niet waarom wij hier niet aan dezelfde of soortgelijke "geesten des hemels" zouden mogen denken, die in dezelfde gedaanten verschijnen. Habakuk, naar dit toneel heenwijzende, spreekt de Heere aan en zegt: "Gij reedt op Uw paarden, Uw wagenen waren heil, Hab. 3: 8. Er zijn "wagenen Gods", en zo moeten er ook paarden Gods zijn. Het is nooit raadzaam iets weg te redeneren waarin een belangrijke werkelijkheid kan liggen opgesloten, al is het gans verschillend van de dingen die wij weten. In elk geval, de hemelse legermachten die hier verschijnen, worden allen bereden.

Gekleed in fijn lijnwaad, helder en zuiver. In de vorige verzen is de betekenis van het fijn lijnwaad verklaard. Het is de voorstelling van de rechtvaardigheden van de heiligen. Deze legers bestaan dus uit heiligen, en niet uit engelen, zoals sommigen hebben gemeend. Zij die met Christus delen in het koninkrijk worden overal "de rechtvaardigen" genoemd, en deze dragen de klederen van de rechtvaardigen, gelijk die waarmede de Bruid bekleed is. Lang tevoren had de Psalmist, op dit toneel doelende, gezongen: "De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen; en de mens zal

zeggen: immers is er vrucht voor de rechtvaardige; immers is er een God, die op aarde richt!" 58: 11, 12. Zij regeren met de machtige Overwinnaar na de slag, en zo delen zij in de slag en in de overwinning die het koninkrijk aanbrengt. "Weet gij niet dat de heiligen de wereld zullen oordelen?" 1 Kor. 6: 2.

Zij dragen geen wapenen. Zij zijn onsterfelijk, hun kan geen leed geschieden en zij zijn de uitvoerders van deze wraak niet. Het is Christus' eigen persoonlijke overwinning, volgens de apostolische verklaring, dat "Hiertoe de Zoon Gods geopenbaard is, opdat Hij de werken des Duivels verbreken zou", 1 Joh. 3: 8. Hij alleen draagt een zwaard en Hij alleen gebruikt dit. Hij treedt de wijnpers alleen. Zij die Hem vergezellen in deze strijd hebben dus geen wapens nodig. Het zwaard van de groten Aanvoerder is voldoende. Hun verdediging is in Hem, en hun overwinning is in Hem. Zij volgen Zijn wapenfeiten. Zij rijden door de stroom van bloed dien Zijn zwaard doet vlieten: "Zij wassen er hun voeten in", want die stroom klimt tot aan de tomen van hun paarden. Maar het is David die Goliath verslaat, en de legers van Gods Israël hebben Hem maar te volgen in Zijn machtige overwinning, hun triomfliederen zingende langs het pad van de overwinning. "Als de goddelozen Zijn afgesneden, dan zullen zij het zien; zij zullen op de plaats van de goddelozen acht nemen en zij zal er niet Zijn; maar de zachtmoedigen zullen de aarde erfelijk bezitten en zich verlustigen over groten vrede", Ps. 37: 10, 11, 34.

III. WIE ZIJN DE LEGERS DIE HIJ TEGEMOET TREKT?

Hier staan we weer niet twijfelachtig. Johannes zegt: *"Ik zag het Beest en de koningen van de aarde, en hun legers verzameld om oorlog te voeren tegen Hem die op het paard was gezeten, en tegen Zijn legers."*

Hoe zij verzameld zijn wordt ons gezegd in hetgeen plaats had onder de uitstorting van de zesde toornschal, 16: 12 - 16. Dienaren des duivels werden in het werk gesteld, om wonderen des duivels te verrichten. Zij gingen uit "over de koningen van de gehele aarde, om die te vergaderen tot de oorlog van de Grote Dag des almachtigen Gods". Door die duivelse wonderen vernamen zij van Christus' komst om hen te ontronen en te verslaan. Door diezelfde duivelse wonderen werden zij ertoe gebracht zich zelf machtig genoeg te wanen, om al de legers des hemels tegen te staan. Daarom willen zij beproeven om al de plannen van Jehovah, tegen hun onrechtmatige heerschappij en godslasterlijke aanspraken, te verijdelen. Zij hebben immers een bovennatuurlijke en onsterfelijke leider in het Beest, *dat niet was, maar nu weer is?* Hfd. 17. Naast hem hebben zij immers een grote bovennatuurlijke en eveneens onsterfelijke profeet, die alles weet, macht heeft over de krachten van de natuur, zelfs vuur kan doen nederdalen van de hemel, en een geest kan geven aan een metalen beeld? En die wonderdoende geesten, die uit de muilen van de Draak, van het Beest en van de Schijnprofeet zijn gekomen, zullen immers krachtige medewerkers zijn? Het Beest is immers God, "boven al wat God genoemd wordt"? Zou er een macht uit de eeuwigheid kunnen nederdalen, sterk genoeg om zulke krachten tegen te staan en te overwinnen? Heeft niet iedere soldaat in hun gelederen geleerd, hoe hij zichzelf sterken en verdubbelen kan door de invloed van die geesten, die ver boven alle menselijke macht verheven zijn?

Laat de Ruiter op het witte paard komen; - laat Hem geholpen worden door myriaden van in het wit geklede cavalieristen op hun witte paarden; - al heeft Hij wonderen gedaan tijdens Zijn leven, toch hebben noch Hij, noch Zijn volgelingen, ooit zulke daden gewrocht als die Hij nu zou moeten kunnen verrichten, om de gewapenden legers tegenstand te bieden. De worsteling mag zwaar zijn, maar door verenigde en krachtige pogingen zal de overwinning aan het Beest verzekerd zijn. - Zó wordt aan

die miljoenen geleerd; zo menen en redeneren zij. "Een kracht van dwaling" is over hen "zodat zij de leugen geloven, opdat zij allen veroordeeld zouden worden", 2 Thess. 2: 9-12. Zij treden allen gezamenlijk toe tot dit grote, in de hel verzonnen en bezegeld verbond, om te strijden tegen het Lam, dat op het paard zit en Zijn legers.

Wij zouden ons kunnen verwonderen, hoe mensen met gezond verstand zo verblind kunnen zijn, en eenparig een zo dwaze en onzinnige onderneming beproeven. Maar als de mensen de waarheid van zich afstoten en zich aan 's Duivels leiding overgeven, wat dwaasheid en onzinnigheid is er dan, waardoor zij niet in staat zijn zich te laten vervoeren? Hoevelen in ons midden troosten zich niet en stellen zich niet gerust in hun zelfgenoegzaamheid en zondelust, met de gedachte dat er geen God is, óf dat Hij te goed en te liefderijk is om Zijn bedreigingen over de overtreders te vervullen? Zij hebben daarbij maar één stap te doen, om te komen tot het uittarten van Zijn oordelen, en daarmee is de oorlogsverklaring tegen de Almachtige getekend.

Het laatste gevolg van de wereldwijsheid, ongeloof en Christusverwerping zal Zijn: de vereniging van alle koningen en legers, alle oversten en machtigen, alle mannen van iedere rang en klasse van de maatschappij, op de heuvelen en in de dalen van Palestina, van Iduméa tot Esdralon, gewapend, gezadeld, besloten, stout en vol moed op de goede uitslag, om tegen de Zone Gods en Zijn legers op te trekken, opdat het in een ontzettende veldslag beslist worde of zij, dan wel Hij, de heerschappij over de aarde zullen bezitten. Ieder die Christus ontkent, is op weg om Christus uit te dagen en de wapens op te nemen voor de indringer, om tegen Christus te strijden. Ieder die weigert in Christus gedoopt te worden, de eed van de getrouwheid aan Hem te zweren, is een geschikt voorwerp voor de gloeiende ijzers en het goddeloze merkteken van de Antichrist. En als dat eens ingedrukt is, dan is er geen terugkeer meer mogelijk, maar dan moet men zich scharen onder de banieren tegen Christus en verpletterd worden tegen Zijn onoverwinbare troon. En als de boden van de hel opkomen, met al hun wonderen in woorden en daden, om de vijanden Gods op te hitsen, zich met elkaar te verenigen, op Hem aan te vallen en de wereld voor altijd in eigendom te hebben, dan zullen de ongelukkige stervelingen vol geestdrift zijn en hun legers doen oprukken naar dat toneel van de krijg, vanwaar geen terugkeer mogelijk is. "De heidenen zullen woeden en de volken ijdelheid bedenken. De koningen van de aarde zullen zich opstellen en de vorsten beraadslagen tegen Jehovah en tegen Zijn Christus, zeggende: laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen, Ps. 2.

Nooit werd een stouter en dolzinniger plan gesmeed. Maar als mensen hun verplichtingen jegens hun Maker met voeten treden, dan is er geen grens aan de zelfmisleiding waaraan zij zich blootstellen, en geen stuk zo dwaas of goddeloos, dat zij niet durven ondernemen, menende dat dit nu wijsheid is. Aldus trekken de koningen van de aarde en hun legers gezamenlijk op tegen Jeruzalem, om de Zoon van God te verslaan en Zijn heerschappij en koningschap voor eeuwig te verdelen. Maar welke is de uitslag?

IV. DE VOLKOMENHEID VAN DE OVERWINNING DES HEEREN.

Een van de ontzettendste uitdrukkingen in het woord van God is, die de Psalmist gebruikt met betrekking tot deze woedende en onzinnige koningen en hun veldtocht, als hij zegt: *Die in de hemel woont, zal lachen; Jehovah zal hen bespotten*, Ps. 2: 4. Dat lachen Gods, wie zal er de betekenis van vatten! Hoe zullen we zelfs beginnen met te spreken over die vreselijke betekenis! Uit de diepten van Zijn eeuwig Wezen had Hij de wereld zó lief, dat Hij Zijn eeuwige, enige Zoon voor haar gegeven heeft. Geen gift was te kostbaar, geen offer te groot in Zijn oog, om de verlossing van de wereld te bewerken. Zes duizend jaar lang heeft Hij in Zijn genadig bestuur in hemel en op aarde gezocht naar de verlossing van de wereld uit de zonde en de dood. Zijn profeten en Zijn Zoon hebben gearbeid, geweend, geleden en zijn gestorven; de krachten van Zijn verhevenste dienaren zijn onophoudelijk in het werk gesteld, om de wereld het heil te doen deelachtig worden. *Maar nu lacht Hij!* Wat moet Zijn liefde gekrenkt, Zijn genade uitgeput, de zee van Zijn oneindige barmhartigheden uitgedroogd Zijn! Hoe moet er in Zijn liefderijke belangstelling een vermindering gekomen Zijn, om Hem tot dat lachen te brengen!

De handelingen dezer verenigde volken met het Beest Zijn onbeschrijfelijk vreselijk. De ganse wereld is als gelijk bewogen, één gedachte beheerst al de miljoenen, met al hun krachten en gaven gaan zij op één doel af, en al de machten van de hel ondersteunen en zetten hen aan. Nooit tevoren was er zulk een verbond van natuurlijke en bovennatuurlijke krachten, met zulk een helse listigheid en onbeschaamdheid uitgedacht of door zulk een stoutmoedige en brutale geest geleid. En toch, Jehovah lacht! Wat een oneindige majesteit en heerschappij ligt er in die uitdrukking! De rebellen zijn zeker van hun zaak. Zij geloven in de onoverwinbaarheid van hun leiders. Zij zijn overtuigd, dat al de krachten van de natuur tot hun dienst staan. Zij hebben geen ogenblik twijfel, of zij wel in staat zullen zijn met stervelingen of onsterfelijken, met mensen of goden, te strijden. Zij verachten de Namen en het zwaard van Hem die op het witte paard zit en al Zijn hemelse ruiters. Zij achten zich volkomen sterk genoeg, om slag te leveren, zelfs tegen Hem die Zichzelf de Almachtige noemt. Maar God lacht! Wat een verwoesting en verplettering zal dat lachen teweegbrengen!

Een engel die in de zon staat kondigt reeds de naderende uitslag aan. Met een grote stem roept hij tot alle roofvogels die in het luchtruim vliegen, om te komen en te eten het vlees van koningen, legeroversten, machtigen, paarden en ruiters, vrijen en dienstbaren, kleinen en groten. Dit zegt reeds ontzettend veel. De grote mannen zullen dus het aas voor de roofvogels zijn; koningen en legerhoofden, sterk en bekwaam als zij zijn, zullen op het slagveld liggen, zonder dat iemand hen begraaft. Zij die 's hemels gezalfde Koning dachten te verslaan, liggen daar machteloos, zelfs tegen de vogelen; pochende grootsprekers en eigengemaakte goden zijn als het slijk van de straten. En wat hier nu voorspeld wordt, is weldra een feit. De grote Overwinnaar buigt de hemel en daalt neer. Hij rijdt op de wagens van een cherub en vliegt op de vleugelen van de wind. Rook gaat op van Zijn neusgaten en verterend vuur uit Zijn mond. Hij treedt voort te midden van stormen en duisternis, vanwaar de bliksemen hun pijlen schieten en hagelstenen gemengd met vuur neerploffen. Hij brult uit Sion en geeft Zijn stem uit Jeruzalem, zodat de hemelen en de aarde sidderen. Hij treedt voort in Zijn ziedende toorn, te midden van wolken, vuur en rookpilaren. De zon trekt haar licht in. De dag is noch licht noch donker. De bergen smelten als was en kraken onder Zijn voeten. De heuvelen worden bewogen van hun plaats en springen als lammeren. De wateren worden buiten hun oevers gedreven. De zee rolt terug, als

bevende van ontzetting. Het luchtruim scheurt en vouwt zich op als een tent. Het is de DAG van de vergelding over een gewapende wereld, een wereld die een verbond heeft durven aangaan met de hel om het gezag en de troon van God omver te werpen, en al wat bestaat in de sidderende natuur werkt samen om de gekrenkte ere Gods te helpen wreken. Zó stelt de Schrift de zaak overal voor. Johannes zag het, maar beschrijft het niet. Hij verhaalt alleen de uitwerking ervan.

En het Beest werd gegrepen. Het grote Gericht treft eerst het hoofd en de leider van de opstandelingen. Hij is niet een systeem, want dan zou hij niet kunnen vallen, vóórdát de tienduizenden van zijn dienaren gevallen waren. Hij is een persoon, even zeker als Zijn Grijper een Persoon is. Hij is onderscheiden van zijn legers, gelijk Christus onderscheiden is van de Zijnen, anders zou hij niet vóór zijn legers kunnen gegrepen worden. Hij is een levende god en steun van al zijn volgelingen, en geheel deze oorlog is tot zijn eer. Daarom is de eerste aanval op hem gericht. Hij is een bovennatuurlijk wezen, een man die uit de doden is opgewekt door 's Duivels macht, en kennelijk is hij onvatbaar voor de lichamelijke dood, want hij wordt niet gedood. Geen zwaard treft hem, hij sterft niet. In onderscheiding van allen, behalve van zijn metgezel de Schijnprofeet, wordt van hem uitdrukkelijk gezegd, *dat hij alleen gegrepen wordt, levend gegrepen, en levend geworpen in de poel des vuurs.* Zijn aanbidders hielden hem voor onoverwinnelijk. Zij riepen in het volste vertrouwen en met volkomen zekerheid: *wie is gelijk dit Beest?* Wie kan tegen hem krijg voeren? Hfd. 13. Maar zonder dat hem één slag wordt toegebracht, en terwijl al zijn gewapende volgelingen hem omringen, wordt hij gegrepen, gegrepen zoals een leeuw zijn prooi grijpt, en wordt hij als een machteloze gevangene van het slagveld weggesleurd. Met al zijn kracht, grootheid, opstandings-energie en ontrefbaarheid door de dood, wordt hij gegrepen. Met groter gemakkelijkerheid dan de Joodse bende de weerstandloze Jezus greep, werpt Hij die op het witte paard zit, hem weg van uit het middelpunt van zijn legers. Al de tegenstand die hij biedt, is als nietsbetekenend. Hij moet gaan waar zijn machtige Overwinnaar hem hebben wil. *Hij zinkt in de poel des vuurs om vandaar nimmer terug te keren.*

En met hem de Schijnprofeet, die de tekenen gedaan had voor zijn aangezicht. Deze is geen krijgsman, maar nog altijd de hoofdbewerker dier opeengestapelde goddeloosheid van de volken. Van hem, en van de Draak en het eerste Beest, gingen de wonderdoende geesten uit, die deze rampzalige verblinding bewerkten en de wereld tot deze zinneloze krijg opzetten. Door zijn opstoken waren deze legers gewapend en verzameld tot de droeve poging om de Zoon van God te overwinnen. Hij bracht er de mensen toe het Beest te aanbidden, en nu deelt hij in het rampzalig lot van het Beest. Hij is geen systeem, of afgetrokken begrip, of opeenvolging van beginselen, of denkbeeldig figuur, maar een persoon. Hij wordt niet gedood; hij sterft niet; hij blijft, zoals de Antichrist, onvatbaar voor de dood. Maar hij wordt gegrepen, zoals het Beest gegrepen werd, en weggesleept naar dezelfde vurige gevangenis. Al zijn wondermacht kan hem niet redden. Al zijn opgeblazen wijsheid kan hem niet helpen. Al de legers van de wereld kunnen hem niet redden uit de hand van Hem Die op het witte paard zit.

Als de twee grote leiders weg zijn, is het spoedig gedaan en afgelopen met hun volgelingen. Enkele ontzettende woorden verhalen de geschiedenis. Zij zijn allen stervelingen en er is geen genade meer voor hen. In ontzettende korthed verhaalt de Ziener wat er geschiedde. De overigen werden gedood door het zwaard dat uit de

mond ging van Hem die op het paard was gezeten, en al de vogelen werden verzadigd van hun vlees. Zulk een dodenfeest was nooit te voren aanschouwd.

Lang tevoren hadden de heilige profeten gezongen van deze Machtige en deze Zijn overwinning. De Psalmist voorzag dat Zijn pijlen scherp zouden zijn in het hart van des Konings vijanden, zodat volken onder Hem vallen zouden, Ps. 45: 6. Hij zendt Zijn pijlen uit en verstroot ze; Hij vermenigvuldigt Zijn bliksemen en verschrikt ze, Ps. 18: 15. Hij treedt met gramschap door het land, en dorst de volken met toorn, Hab. 3: 12. Met een ijzeren scepter verplettert Hij hen; als een pottenbakkersvat slaat Hij ze in stukken, Ps. 2: 9. De steen van de eeuwige berg valt op het grote beeld van de machten dezer aarde, en het wordt tot stof vermaalt, om nooit meer verzameld te worden, Dan. 2: 35; Matth. 22: 13. De overwinning van Hem die op het witte paard zit, is volkomen!

En Hij zal hen hoeden met een ijzeren staf. Met een vreselijk zwaar oordeel over degenen die deze dag overleven, aanvaardt de Overwinnaar thans de heerschappij. Nu hun hoofden en legers vertreden zijn in de wijnpers des toorns van de almachtige God, vaardigt Hij zijn nieuwe wetten uit van Jeruzalem. Na het zwaard van de verwoesting komt de periode van de genezing en herstelling. Nu krijgt de wereld een nieuwe Meester, een Koning die het recht heeft eeuwig te regeren en die allen zullen moeten gehoorzamen, op straffe des doods. Het hoeden met een ijzeren roede zal plaats hebben na de strijd; de volken van de aarde zullen in hun eigen landen verzameld worden, hun zullen wetten en bestuurders gegeven worden en geen ongehoorzaamheid zal meer worden geduld. Aldus eindigt de tegenwoordige wereld. Op deze wijze komt het koninkrijk en de regering van de Vorst des vredes.

Er blijft nu niet meer over dan het lot des Duivels mede te delen, en dan komen de heerlijke tonelen van de andere zijde van die "Groten en vreselijke Dag van Jehovah". Alleenlijk . . . onze beschouwing zal haar doel missen, als zij ons niet leert en niet onuitwisbaar in onze zielen schrijft, dat OPSTAND TEGEN GOD IS DE DOOD; - dat geen wapen tegen God kan doel treffen; - dat zij die niet voor Christus willen buigen, moeten omkomen! Al bezaten de goddelozen de macht van aartsengelen, zij zouden de majesteit van de Krijgsman, Rechter en Koning, die op het witte paard zit, toch niet kunnen weerstaan. Zijn zwaard is machtiger dan Satan, machtiger dan het Beest dat onoverwinnelijk geacht werd, machtiger dan het geweld van de helse wonderen over de wetten van de natuur, machtiger dan al de gezamenlijke krachten van de aarde en van de hel. En dat zwaard wordt getrokken om het bloed te vergieten van allen die zijn genade verachten, zijn wetten vertreden en opstaan tegen zijn gezag. Nu ziet er in de wereld alles nog al rooskleurig uit. Gedurende deze dagen van genade en lankmoedigheid Gods mogen de mensen hun ongeloof verschoonbaar vinden, hun driften bot vieren en geen nadeel zien in het verwerpen van Gods woord. Zij mogen boos worden als wij hun de ernst van de toekomst voorhouden, ons dompers en dwazen noemen omdat wij hun de eisen en bedreigingen Gods verkondigen. Maar wee hem die tegen zijn Maker strijdt! Een zondvloed van gramschap staat los te breken over hen die weigeren God te erkennen en over de huisgezinnen die zijn Naam niet aanroepen. Uit die zondvloed zal niemand ontkomen en uit die ellende zal geen bevrijding mogelijk zijn.

*God lere ons allen wijs te worden.
Hij bereide ons voor de DAG VAN CHRISTUS,
Dien dag van schrik en heerlijkheid.
Als voor de gloed van die Majesteit*

*De glans van de zon zal verdwijnen,
De dood Hem als Verwinnaar eert,
Het stof ten leven wederkeert,
Hij op de wolken zal verschijnen;
Als aard' en hemel voor Hem vliedt,
En al wat leeft Hem hulde biedt.*

VIER EN VEERTIGSTE VOORLEZING.

HET BINDEN VAN SATAN - ZIJN VIER NAMEN - DE ENGEL DIE HEM GRIJPT - EEN LETTERLIJKE HANDELING - DE INRICHTING van de ONDERWERELD - HET WOORD HEL, SHEOL, HADES - CHRISTUS' NEDERDALING TER HEL - DE HADES IS NIET LANGER DE VERBLIJFPLAATS VAN DE ONTSLAPEN HEILIGEN - "ABADDON", DE AFGROND ABYSSITS - TARTARUS - GEHENNA - HET BEEST EN DE SCHIJNPROFEET IN DE GEHENNA - SATAN GEKERKERD IN de AFGROND - DOEL VAN ZIJN GEVANGENSCHAP - SATAN IS NIET GEBONDEN BIJ HET BEGIN VAN DE CHRISTELIJKE JAARTELLING, NOCH BIJ DE BEKERING VAN KONSTANTIJN de GROTE, MAAR IS NU LOS.

Openbaring 20: 1-3.

En ik zag een engel afkomen uit den hemel, hebbende den sleutel des afgronds, en een grote keten in zijn hand;

2 En hij greep den draak, den oude slang, welke is de duivel en satanas, en bond hem duizend jaren;

3 En wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde dien boven hem, opdat hij de volken niet meer verleiden zou, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij een kleinen tijd ontbonden worden.

4 En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hun gegeven; en ik zag de zielen dergenen, die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus, en om het Woord Gods, en die het beest, en deszelfs beeld niet aanbeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand; en zij leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren.

5 Maar de overigen der doden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6 Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren.

De uitslag van de strijd van de Grote Dag reikt veel verder dan het onheil dat hen treft, die gewapend worden bevonden tegen Hem die op het witte paard zit. Er is een andere en nog groter macht achter die legers, door wier aanstoken deze rampzalige oorlog was ondernomen, door wier invloed die koningen en machtigen met hun troepen tot het noodlottig besluit werden gebracht, om de Koning der koningen en Heer der heeren te verslaan, en door wier boosaardig opzet zij in de wijnpers des toorns Gods waren gekomen. Daarom gaat het oordeel voort, met het straffen van de hoofdschuldige.

Hij wordt met vier namen genoemd, dezelfde namen die hem in hoofdstuk 12: 9 gegeven zijn. Hij die op het witte paard zit droeg ook vier namen, en evenals in dat geval, drukken ook hier de namen het wezen en karakter uit van hem die ze draagt.

1. Hij wordt genoemd de Draak. Deze naam drukt inzonderheid zijn betrekking uit tot de aardse wereldrijken en zijn handelingen door middel van die wereldrijken, die in de Schrift tot op die Grote Dag steeds worden beschouwd als in de macht van de Draak. Maar als die koningen en hun legers vallen, houdt ook de macht van de Draak op. Wel komt dezelfde boze geest duizend jaar later weer op, maar dan verschijnt hij met niet meer dan twee van Zijn vier namen. Dan komt hij niet als "de Draak", want hij krijgt dan geen macht meer over de koninkrijken van de

aarde. Van die tijd af, bij het begin van de duizend jaar, regeren Christus en Zijn heiligen onafgebroken, zodat, wie zij ook zijn mogen die Satan na de duizend jaar misleidt en tot opstand brengt, zij zijn geen regeringen, koningen van de aarde. Zij komen uit de afgelegenste delen van de aarde, en niet uit het middelpunt van de grote tonelen van Christus' heerschappij. Nu is hij de Draak, gelijk hij altijd was van Nimrods dagen af, en zijn zal totdat de verbonden koningen van de aarde vallen bij Harmagedon. Hij is de Draak, vooral in de betrekking waarin Hij staat tot de politieke machten van de wereld.

2. Verder wordt hij genoemd de Oude Slang; *oud*, omdat hij als zodanig bestaat sinds het begin van de geschiedenis van het menselijk geslacht. En Slang, vanwege zijn listigheid, zijn kronkelpaden en doolwegen, zijn fijn vergif en dodelijke boosaardigheid. Als de Slang verontreinigde hij onze eerste ouders en vervoerde hij hen tot zonde en dood. Als de Slang bedriegt hij de zielen, verspreidt hij valse leerstelsels, ongeloof en verwaandheid onder de mensen, bezoedelt hij de reinheid van de kerk, en bedriegt hij de mensen met een valse en bedorven wetenschap. Vooral heeft die naam betrekking op zijn listig verzoeken van de vromen. Van de dagen van Adams onschuld in Eden, tot op de heerlijke verschijning van de grote Overwinnaar, vervult hij dit verderfelijke ambt van Verzoeker. Maar het blijkt niet dat hij na de duizend jaar juist in dit karakter terugkomt. De vromen zijn dan boven het bereik van alle bekoring, en de misleiding waardoor hij na de duizend jaar Gog en Magog doet optrekken tegen de legerplaats van de heiligen, schijnt niet van het karakter waarin hij nu handelt als de Oude Slang. Hij is nog altijd dezelfde boze geest, wat zijn persoon betreft, maar zijn bijzondere slangachtige listen schijnen te veranderen met de tegenwoordige orde van zaken, evenals zijn drakenhandelingen. Alleen als Duivel en Satanas verschijnt hij weer aan het einde van de duizend jaar.
3. Het woord Duivel betekent: lasteraar, valsaard, moedwillige leugenaar. En dit waren van den beginne af, de voornaamste karaktertrekken van die overste van de boze geesten. Zijn eerste woorden tot Eva waren vol lage beschuldiging tegen God en verderfelijke valsheid tegen de mens. Daarom zeide de Zaligmaker: "Hij was van de beginne af een mensenmoordenaar, en bleef niet staande in de waarheid; als hij leugen spreekt, dan spreekt hij uit zichzelf, want hij is een leugenaar en de vader van de leugens", Joh. VIII: 44. Dit is zijn wezenlijk karakter, altijd en overal hetzelfde. En als een moordzuchtige leugenaar, lasteraar, valsaard en bron van boosaardige onwaarheid, komt hij weer op aan het einde van de duizend jaren. Zijn diepste natuur is leugen, en dat maakt hem vooral de Duivel.
4. Het woord Satanas betekent: een tegenstander, beschuldiger. Het is een Hebreeuws woord en wordt meestal gebruikt als eigenaam van de grote geest des kwaads. In die zin komt het omstreeks veertigmaal in de Schriften voor. Het geeft iemand te kennen die liegt om te verdrukken, tegen te werken, te verlammen en onder een oordeel te brengen. Als zodanig een heeft de boze geest zich altijd betoond. Zo beschuldigde hij God en stond Hem tegen van den beginne. Zo beschuldigde hij Job, en zocht diens vrede te verstoren. Zo viel hij Christus aan, daar hij diens Zoon- schap en macht in twijfel trok, als niet bewezen zijnde zoals hij dit eiste. En zo is hij de tegenstander van al Gods kinderen, en staat hij nog als hun beschuldiger voor God, zelfs als de tijd zal gekomen zijn voor hun geboorte tot onsterfelijke glorie. In dit karakter verschijnt de boze geest ook weer na de duizend jaar, wekt hij vijandschap op tegen Gods heilig volk, en waagt hij een aanval op hun geliefde en sterke stad.

In deze bijzondere karaktertrekken nu wist deze grote boze geest die oorlog te doen ontstaan tegen Hem die op het witte paard zit en zijn heirlegers. Eerst en voornamelijk was hij als de Draak, handelende door en met de politieke machten; want hij gaf zijn macht, troon en groot gezag aan het Beest, en zond de leugengeesten uit om de koningen van de aarde op te zetten en aan te vuren in hun heilloze handelingen.

Vervolgens was hij als Oude Slang, de mensen verontreinigende, bedriegende en voerende tot het meest goddeloze ongeloof en vals geloof.

Daarna was hij als de Duivel, God en Christus lasterende, met alle ware godsdienst en alle Goddelijk gezag.

En ten slotte was hij als Satan de boosaardige vijand en tegenstander van God en al wat goed is, diens recht op de regering betwistende en met alle middelen verhinderende dat Hij Koning van de aarde zou worden. Dewijl dus deze boze geest het leven en de ziel was van geheel die gruwelijke opstand tegen de Zoon van God, de gezalfde Regeerder, kan hij dus ook onmogelijk ontkomen of in vrijheid blijven, wanneer de Krijgsman, Koning en Rechter neerdaalt om Zijn Koninklijk recht te handhaven.

Wij lezen dan ook van een engel uit de hemel die nederdaalt om deze ouden, kwaadaardige en listige bedrieger te grijpen. Wie die engel is, wordt niet medegedeeld. De bijzonderheden schijnen aan te duiden, zoals dan ook vele uitleggers menen, dat hij de Heere Jezus Christus Zelf is. Het was Christus die, in het eerste visioen, Zijn eisen uitsprak op "de sleutel des doods en des dodenrijks", die, in de meest natuurlijke zin genomen, "de sleutel van de afgrond" is, die deze engel op zijn hand draagt. Het ganse verloop van de overwinning, hier beschreven, wordt ook zo duidelijk aan de Zaligmaker zelf toegeschreven, dat het onbegrijpelijk, indien niet strijdig, zou schijnen als wij de hier genoemde handelingen gingen toeschrijven aan een geschapen engel. Dat hij eenvoudig *een engel* genoemd wordt, bewijst niets tegen de opvatting dat hij Christus zelf zou zijn, want wij hebben Hem al dikwijls zien verschijnen in het karakter van een engel. (Vergelijk 10: 1-7; 14: 18, 19; 18: 1.) Als Hij komt om vijandelijke legers te overwinnen en te verslaan dan is het zeer passend dat Hij verschijnt als een machtig Oorlogsheld. Maar als Hij verschijnt om een gevallen engel te grijpen en te binden, is het eveneens zeer passend dat Hij als een engel verschijnt. Zijn houding en gedaante verwisselen telkens volgens het werk dat Hij komt doen, en als wij alles samen nemen dan is het zeer natuurlijk te verwachten dat Hij dit bepaalde werk zou verrichten in het karakter en de gedaante van een engel. Maar de zaak is niet van overwegend belang; want of deze een gewone engel of de Heer zelf is, de daad is van Christus, en een deel van Zijn overwinning. Het was de aartsengel Michaël die Satan bevocht bij de oorlog in de hemel, 12: 7, maar dit was niet dan een voorlopig gevecht. Hier is een ander werk te doen, n.l. de persoon des Duivels te grijpen, hem te binden en in de gevangenis te werpen.

Deze engel bezit de sleutel des afgronds, en draagt een grote keten. Hij grijpt de Draak, de Oude Slang, die is de Duivel en Satan, bindt hem met de keten, werpt hem in de afgrond, sluit en verzegelt hem daarin, opdat hij duizend jaar lang de volken niet meer kan verleiden.

Geschiedt dit letterlijk? Ongetwijfeld. De strijd is een werkelijke strijd; zo ook het grijpen van het Beest en de Schijnprofeet, het slaan van de koningen en hun legers. De Satan is een werkelijk persoon en zo moet ook zijn gebonden worden werkelijk zijn. De voorstelling kan niet anders dan een letterlijke betekenis hebben, indien zij iets zal betekenen. Sommigen hebben op triomfantelijke toon gevraagd: hoe kan een ijzeren

of koperen keten een geest binden, en dan nog wel als die geest een aartsengel is? Maar het verhaal spreekt niet van ijzer of koper, of staal, of enig ander aards metaal. Het is een keten van goddelijk maaksel, zoals het zwaard dat uit de mond van Gods Zoon uitgaat. Het is een geesten-keten, zoals de paarden van het hemelse leger geesten-paarden zijn. Het is een keten van zodanig karakter dat zij geesten kan binden en engelen kan boeien. Judas spreekt van zulke ketenen, *die nu duivelen vasthouden, en die zelfs engelen niet verbreken kunnen*, vers 6. Het is onze zaak niet, te weten of te onderzoeken waarvan die ketenen gemaakt zijn, en hoe zij aan geestelijke wezens de vrijheid benemen kunnen. Maar daarom zijn het niet te minder wezenlijk en letterlijk ketenen. Figuren, afbeeldingen, symbolen en schaduwen kunnen niemand binden, dan alleen sommige Bijbeluitleggers, die hopeloos daarin vastgeklonken schijnen. De afgrond is wezenlijk, en ook de keten is wezenlijk, of zij zijn niet wat de Schrift zegt. Zij wordt *een grote keten* genoemd, en zij moet groot zijn, om de grote rode Draak te kunnen omknellen en vasthouden. Maar zij is berekend voor hetgeen waartoe zij dienen moet. De hemel misrekenet zich niet. De keten wordt om de lenden van het monster geslingerd. Het kan geen weerstand bieden, noch de keten afschudden. Hoewel hij van afkomst een aartsengel is, wordt hij gedwongen zich te onderwerpen, als een machteloze gevangene gebonden en met geweld in zijn hol geworpen, om daar honderden jaren lang in boeien geklonken te zijn.

De plaats waar Satan geworpen wordt, is de abyssus, de Afgrond, genoemd. Dit is een andere plaats dan waar het Beest en de Schijnprofeet zijn geworpen. Die werden geworpen in "den poel des vuurs die van sulfer brandt". Duizend jaar later wordt de Duivel ook in die poel des vuurs geworpen, 20: 10, maar hier wordt hij in de afgrond geworpen, vanwaar het Beest, 17: 8, en ook de verschrikkelijke plaag van de geesten-sprinkhanen kwamen, 9: 1--3.

De vraag komt dus op: welk verschil is er tussen "den Afgrond" en "den poel des vuurs"? Hierop zou ons antwoord moeten zijn: de poel des vuurs is de Hel, de plaats van de eeuwige straf voor de verdoemden; terwijl de Afgrond een soort voor-hel is, een gevangenis waarin boze geesten zijn opgesloten, vóór hun volkomen vonnis. De verhouding tussen die twee heeft veel overeenkomst met de gewone gevangenis waarin de van vergrijp beschuldigen worden geplaatst, en de staatsgevangenis waarin de veroordeelden hun vonnis ondergaan. Maar de vraag heeft betrekking op de ganse inrichting van de onderwereld, waarvan de Schrift ons meer mededeelt dan gewoonlijk vermoed of verstaan wordt; en dus kan het nuttig en wenselijk zijn iets dieper op die zaak in te gaan.

In het geheel genomen, hebben de mensen niet dan zeer duistere, verwarde en onjuiste begrippen met betrekking tot de ganse onzichtbare wereld. Dit komt ten dele voort uit de soberheid waarmede de Schrift over die wereld spreekt, doch meer nog uit de zeer duistere wijze waarop onze Engelse Bijbelvertalers de woorden en zinnen van de Schrift op dit punt hebben wedergegeven, door onjuiste uitdrukkingen te gebruiken die in onze theologie dan weer terugkomen.

Het woord **Hel**, bijvoorbeeld betekent oorspronkelijk eenvoudig "een bedekte of onzichtbare plaats". Toch wordt dit woord gebruikt voor gans verschillende begrippen en voor zaken van onderling zeer uiteenlopende betekenis, terwijl datgene wat eigenlijk hel is, dikwijls door een ander woord wordt vertaald, dat de oorspronkelijke en ware betekenis geheel verduistert. In de dagelijkse spreektaal wordt het woord hel steeds anders gebruikt dan naar zijn oorspronkelijke betekenis, en genomen voor de plaats van de verdoemden, waarmede dan alle andere woorden, die de verborgen verblijven van de boze geesten aanduiden, vereenzelvigd en verward worden. Terwijl

heel dikwijls dit woord hel voorkomt zonder in het minst de plaats van de eindelijke verdoemenis uit te drukken. De gehele zaak is dus zeer verward, en in die algemene verwarring deelt ook het artikel van de *Apostolische Geloofsbelijdenis* over *Christus' nederdaling ter Hel*. Ze behoort dus noodzakelijk onderzocht en in het rechte licht voorgesteld te worden, volgens de ware betekenis die de Heilige Schrift en de oude kerk aan dit woord gaf.

Er is vijf en zestig maal in het Hebreeuwse Oude Testament een woord gebruikt, dat onze vertaling omstreeks dertigmaal door Hel en omstreeks evenveel malen door Graf wedergeeft. Dat Hebreeuwse woord is *Sheol*, door de Griekse overzetteren van het Oude Testament geregeld door *Hades* vertaald, welk woord ook overal wordt gebruikt waar het Nieuwe Testament plaatsen uit het Oude aanhaalt. Algemeen wordt toegestemd dat het Griekse woord Hades de juiste betekenis weergeeft van het Hebreeuwse Sheol. Elfmaal komt het voor in het Nieuwe Testament en altijd in dezelfde zin als het O. Testamentische Sheol. Dus moeten Hades en Sheol steeds dezelfde zin en dezelfde betekenis hebben. Maar nimmer worden de woorden Sheol en Hades gebruikt om de hel, of eeuwige verdoemenis uit te drukken. Ook worden ze nooit gebruikt om eenvoudig de plaats uit te drukken waar het lichaam na de dood verblijft, n.l. -het Graf. Evenmin komen zij ooit voor om de toestand van de lichamelijke doods weer te geven; en nog minder om de afgrond of de put uit te drukken. Een nauwkeurig nagaan van al de plaatsen waar die woorden Sheol en Hades voorkomen, bewijst duidelijk dat zij de naam zijn van een plaats in de onzichtbare wereld, evenzeer verschillend van de Hel of eindelijke verdoemenis, als van de Hemel of eindelijke gelukzaligheid. De enig ware betekenis dier woorden is: *de plaats van de afgescheiden geesten, de verzamelplaats van de zielen die het lichaam verlaten hebben*. Naar die plaats gingen alle geesten, goede en boze, tot op de dag van de verrijzenis van Christus.

De schrijver dr. Seiss gaat hier verder in op zijn mening wat de Hades eigenlijk is. Het heeft geen zin om deze visie hier over te nemen, want na een aantal jaren heeft dr. Seiss zijn visie herzien. Hij schrijft hierover in een voetnoot:

Uit deze voorstelling van de inrichting van de onderwereld, die vrucht is van een meer opzettelijk en biddend onderzoek van dit gehele onderwerp, volgt dat een verkeerde voorstelling moet hersteld worden in hetgeen in Deel I, bladzij 42 is gezegd. Die bladzijden werden veertien jaar vroeger geschreven, dan hetgeen wij hier behandelen. Toen was ik van mening dat alle afgescheiden zielen naar de Hades gingen; maar nu is het mij helder en duidelijk dat, sedert Christus' opstanding, geen van de zielen van de gelovigen meer daarheen gaan, zoals zij eertijds deden. Als wij de zaken beter hebben leren verstaan, dan is billijk dat wij ook ons zelf verbeteren.

Het Oude Testament spreekt van een andere plaats in de onderwereld, in het Hebreeuws *Abaddon*, (Grieks Apoleia) genoemd, dat onze gewone vertaling weergeeft door: verwoesting, verderf. Zo lezen wij in Job 26: 6: "de Hades is naakt voor Hem en Abaddon heeft geen bedeksel." In Job 28: 22: "Abaddon en de dood zeggen: haar gerucht hebben wij gehoord." In Job 31: 12: "Dat is een vuur, dat tot Abaddon toe verteert." In Psalm 88: 12: "Zal Uw goedertierenheid in het graf verteld worden, Uw getrouwheid in Abaddon?" In Spreuk. 15: 11: "De Hades en Abaddon zijn voor Jehovah." In Spreuk. 27: 20: "De Hades en Abaddon worden niet verzadigd." Dus staat Abaddon in verband met Sheol of Hades, maar is een dieper, donkerder en ellendiger plaats. "De put des afgronds", waarvan in hoofdstuk 9: 1-3 sprake is, en waaruit de plaag van de geesten-sprinkhanen kwamen, schijnt overeen te komen met dit Hebreeuwse Abaddon; want de engel van deze put, de koning over die

sprinkhanen, heeft een naam "die in het Hebreeuws is: Abaddon en in het Grieks Apollyon.

Negenmaal lezen wij van deze *afgrond* in het Nieuwe Testament. De demonen die Christus uit de ongelukkigen bezetene van Gadara wierp, baden de Zaligmaker om hen niet in de afgrond te zenden, Luk. 8: 26-31. Paulus zegt dat ons geloof niet behoeft te vragen: wie zal in de afgrond nederdalen, d. i. Christus weer opbrengen van tussen de doden, Rom. 10: 7, alsof Hij maar een van de machtigste van die demonen was. Zo ook komt het grote Beest, de Antichrist, op uit de afgrond, Openb. 11 en 17: 8. Dus schijnt Abaddon of de Afgrond (Abyssus) de verblijfplaats van de demonen te zijn, een soort dieper put, beneden de Hades, waar de goddelozer en lager geesten van afgestorvenen en andere onreine geesten van lager orde, als ellendige gevangenen bewaard worden tot de Dag des algemenen oordeels. ...

Het blijkt niet dat gevallen engelen nu hun plaats in de Hades hebben. De Lucifer (morgenster, lichtdrager), waarvan Jesaja 14: 12, 15 spreekt, als neergestoten in de Hades, wordt in vers 4 verklaard, de koning van Babylon te zijn, en dus een goddeloos mens, geen engel. Nergens wordt gezegd dat gevallen engelen in de Hades zijn. De plaats van hun tegenwoordige gevangenschap wordt anders genoemd.

Petrus zegt ons b.v. dat "God de engelen die gezondigd hebben niet spaarde, maar ze wierp in de *Tartarus*, en hen in ketenen doet bewaren tot het oordeel, 2 Petrus 2: 4. Onze vertalers noemen de Tartarus ook hel, alsof Tartarus, Hades, Abyssus en de eindelijke poel des vuurs allen één en dezelfde zaak waren. Maar de waarheid is, dat zij allen verschillend en van elkaar onderscheiden zijn, ofschoon allen delen van de onderwereld.

De poel des vuurs is alleen de *Apoleia*, het verderf, de verwoesting, *de tweede dood*, of de Hel. Ook die heeft zijn eigen naam. Hij wordt *Tophet* genoemd in het Oude Testament, Jesaja 30: 33; Jeremia 7: 31, 32.

In het Nieuwe Testament wordt die plaats twaalfmaal *Gehenna* genoemd, dat in het Grieks hetzelfde is als Tophet in het Hebreeuws. Daar het gebruikt werd om een plaats aan te duiden waar op aarde een vreselijke brand woedde, werd het ook gebruikt om de plaats van de eeuwige straf aan te wijzen. Onze vertalers hebben ook Gehenna maar weer door *hel* vertaald. Maar Gehenna is in ieder geval een heel andere hel dan Sheol, Hades, Abyssus of Tartarus. Zo zegt de Zaligmaker, dat al wie boosaardig is tegen zijn broeder, die zal schuldig zijn tot het Gehenna-vuur, Matth. 5: 22; dat het veel beter is een rechteroog of rechterhand te missen in deze wereld, dan dat "het gehele lichaam in Gehenna zou geworpen worden", Matth. 5: 29, 30; dat wij niet moeten vrezen voor hen die het lichaam doden, maar liever voor hem die ziel en lichaam kan verderven in Gehenna", Matth. 10: 28; en dat het beter is met een oog tot het leven in te gaan, dan twee ogen hebbende in Gehenna geworpen te worden, Matth. 18: 9. Zo wijst Hij ook de geveinsde farizeeërs aan, "als zullende ontvangen een zwaarder oordeel, omdat zij kinderen van Gehenna" zijn, Matth. 23: 14, 15; en Hij vraagt hun: hoe zoudt gij het vonnis van Gehenna kunnen ontvlieden? Matth. 23: 33. Dit Tophet of Gehenna, is iets anders dan Hades, Tartarus of Abyssus. Kennelijk is Gehenna hetzelfde als wat Johannes hier noemt: de poel des vuurs die van sulfer brandt, en waarin het Beest, de Schijnprofeet, Satan, Dood, Hades en allen die niet in het Boek des Levens geschreven zijn, eindelijk geworpen en voor eeuwig verslonden worden. Het is de HEL, de plaats van de eindelijke en eeuwige straffen.

Nog nooit is iemand in *die* Hel neergestort. Zij is "bereid voor de Duivel en zijn engelen", maar geen van deze is nu nog daar. De eersten die in die plaats zullen komen, zijn het Beest en de Schijnprofeet, ten dage des oorlogs van de Grote Dag des almachtigen Gods, 19: 20. Daarna komt Satan zelf daarin, meer dan duizend jaar later,

20: 10, terwijl het Beest en de Schijnprofeet dan nog als levende en gepijnigd wordende voorgesteld worden, ten tijde als Satan daarin geworpen wordt. En daarna volgen al de goddelozen, met de Dood en de Hades, 20: 14, 15.

Het is wel vreemd dat de dingen bij het licht van de Schrift zo duidelijk voor de dag komen, terwijl er onder de geleerden en bij het volk zulk een verwarring heerst. Maar bij het licht van hetgeen wij kort aangewezen hebben, kan iedereen gemakkelijk zien hoe de woorden en uitdrukkingen regelmatig in de Schrift worden gebruikt, n.l. die de onderwereld betreffen, en wat zij bedoelt met de verschillende plaatsen vanwaar of waarheen die helse machten komen of gaan. Het Beest is uit de Afgrond (Abyssus), de beneden-poel van de Hades, gelijk tweemaal duidelijk wordt gezegd. De Schijnprofeet, d. i. de metgezel en eerste minister van het Beest, is ongetwijfeld uit dezelfde plaats. Onder de vijfde trompet werd "de sleutel van de Afgrond" gegeven aan de gevallen ster, die niemand anders is dan Satan, en hij ontsluit de Afgrond om de geesten-sprinkhanen te doen opkomen, en vervolgens van daar die twee grote instrumenten van zijn boosheid en bedriegerijen te doen wederopstaan: het Beest en de Schijnprofeet.

Het is nu niet in des Duivels macht om aldus iemand uit de Afgrond op te wekken, maar bij de voortgang van de oordeelstonelen, en tot groter straf van de ongelovigen, zal hem eens de macht gegeven worden om dit te doen, en doet hij het. Hem wordt toegelaten 'den sleutel' te hebben, en hij gebruikt die, ontsluit de Afgrond- en brengt de twee listigste van zijn bijzondere dienaren weer terug tot leven en werkzaamheid. Zij gaan voort met hun lasteringen en gruwelen, tot een oordeel Gods over de wereld en haar ongeloof. En als het einde komt, worden zij op eens in de Hel geworpen; zij zullen de eerste zijn die de bittere smarten van dat ontzettend vuur zullen ondervinden, en dit overvloedig verdiend hebben.

De koningen en legers die zij opstoken tot die dwaze en heilloze oorlog, zijn sterfelijke mensen, die eenvoudig geslagen, gedood worden, om het oordeel af te wachten aan het einde van de duizend jaar, wanneer allen zullen vergaderd en hun een plaats zal aangewezen worden in dezelfde Hel des brandenden vuurs.

De Oude Slang, de Duivel, die de opstoker van allen en alles was, wordt dan gegrepen en gekerkerd. Toch is er nog reden in Gods raadsbesluit en bedoelingen, waarom Satan nog niet voor eeuwig in de poel des vuurs wordt geworpen. Hij wordt geketend en opgesloten in die onderpoel van de Hades, waar alleen de laagste en gezonkenste geesten zijn; - in de Afgrond vanwaar hij eens de twee Beesten en hun demonische helpers opbracht, - waar hij in hulpeloosheid zich krommen zal van duivelse woede, totdat de duizend jaar vervuld zijn.

Het bepaalde doel van dat binden en opsluiten van Satan is niet zo zeer om hem te straffen, *als wel om hem voor een tijd te beletten van mensen te misleiden*. Het wordt duidelijk gezegd: *opdat hij de volken niet meer zou verleiden, totdat de duizend jaar voleindigd zouden zijn*. Heilloos bedrog is des Duivels handel en alle bedriegers en leugenaars behoren tot zijn leerlingen en kinderen. De waarheid staat altijd tegenover hem; daarom is valsheid het bijzonder middel en instrument waardoor hij werkt. Maar naakte valsheid is afzichtelijk. Wat iedereen als leugen kent kan geen geloof vinden. In het diepst van de ziel leeft het gevoel, waardoor men onmogelijk bekende valsheid als waarheid kan aannemen. De samenstelling onzer natuur doet haar opstaan tegen valsheid. Leugen kan dan eerst geloof vinden, als die verborgen wordt, zodat hij waarheid schijnt. Onwaarheid kan nooit kracht op ons doen, zolang wij er niet toe gekomen zijn ze als waarheid te beschouwen. Dit nu was en is het grote werk en streven van Satan in alle eeuwen: de mensen te bedriegen, door hen leugens en allerlei

valse vooruitzichten zo voor te stellen, dat zij allen schijn van aannemelijke waarheden hebben. Van dit werk rust hij nooit, zolang hij vrijheid van handelen heeft. In dit werk is hij bezig geweest van de beginne, en daarin is hij nu nog bezig. Want hij zal niet gebonden en gekerkerd worden, dan na de slag van de Groten Dag des Almachtigen Gods. En die slag is nog niet geslagen.

(1) Sommigen beweren en leren dat dit binden en kerkeren van Satan heeft plaats gehad bij het begin van de christelijke bedeling, en wijzen dan als grond voor hun beweren, op de wonderen door de Apostelen en de eerste christenen gewrocht, op het verstommen van de heidense orakels, en op de voortgang van de Christelijke kerk tot een staatkundige overwinning over het heidendom.

Maar dan heeft de Apostel Petrus het toch verre mis gehad; want die schreef een algemene brief aan alle christenen, en daarin zeide hij: "Uw tegenpartij, de Duivel, gaat rond als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden", 1 Petrus 5: 8.

(2) Anderen menen en leren dat dit binden en kerkeren van Satan plaats had bij de bekering van Constantijn de Grote en de daaruitvolgende overwinning van het christendom over het heidendom.

Maar die gebeurtenis werd gevolgd door een duizendjarig rijk van bederf en afval voor de kerk, van duisternis en barbarisme voor de wereld, veel erger dan gedurende de duizend vorige jaren; terwijl aan het einde van de duizend jaren na Constantijn, (vanaf ca 1013) een periode aanbrak van evangelische reinheid en werkzaamheid en van zo grote overwinningen voor waarheid en vrijheid als ooit te voren, sinds Constantijn de keizerlijke troon heeft beklommen.

(3) Weer anderen beweren en leren dat Satan nu is gebonden, doordat het absolutisme in de regering bijna verbannen, het klerikalisme in de kerk gans machteloos is geworden, en algemene ontwikkeling en vrijheid het eigendom aller volken worden.

Zouden er waarlijk mensen met gezond verstand zijn, die zo dwaas kunnen redeneren? Als er ooit een tijd was, waarin de Duivel was losgelaten, waarin hij werkzaam en machtig was in de wereldse zaken, DAN IS HET NU, in de dagen waarin wij leven. Des duivels heerschappij is de heerschappij van dwaling, valsheid, leugen, bedrog, zedelijke ontbinding. En wanneer was de heerschappij dier gruwelen ooit duidelijker zichtbaar op aarde, dan in onzen tijd, onder ons geslacht? De Duivel gebonden!!

En het volk, dat van zichzelf zegt de meest verlichte natie te zijn en de hoogste plaats in te nemen in de moderne beschaving, - dat volk is diep genoeg gezonken om er onbeschaamd voor uit te komen dat het twijfelachtig is of er een God, een Voorzienigheid, een leven na dit leven, iets eeuwigs bestaat; of er wel een hogere wet is dan de Natuur; of er wel enige andere vergelding is dan die de natuurlijke wetten toepassen; of er wel andere dan gans toevallige beginselen van zedelijkheid bestaan! Alle begrip van een vleeswording van Gods Zoon, van verzoening door zijn offerande aan het kruis, van rechtvaardigmaking door het geloof in het werk eens Verlossers, en van een wederkomen van Christus als Koning en Rechter, wordt door dat volk eenvoudig bespot! Als wij het oog laten gaan over de christelijke maatschappij in het algemeen, wat zien wij dan? Eerbied bestaat bijna niet meer; meened wordt niet geteld; goede trouw is zo schaars als druiven na de wijnoogst; en alle zedelijke banden worden eenvoudig afgeworpen, om naar zijn onreine lusten en naar zijn aangebeden zelfzucht te leven! Valsheid en bedrog worden schaamteloos gepleegd. Niet alleen dat men leugens verzint, spreekt, drukt en gelooft, maar men eet en drinkt ze, men draagt en pleegt ze, men leeft er in en maakt ze tot een van de voornaamste elementen waarin men ademt. Minstens de helft van alles wat in onze dagen het oog kan zien, het oor

kan horera, de hand kan tasten, de tong kan proeven, is bedrog, namaak, vals, op een of andere wijze leugen. Niemand kan zijn ogen opendoen, zich bewegen, zonder op leugen en bedrog te stoten. In de koophandel, in de politiek, in het maatschappelijk leven, in het handwerk, en zelfs in hetgeen voor godsdienst doorgaat, heerst zodanig onwaarheid en leugen, dat iemand die waarlijk oprecht wenst te zijn, nauwelijks meer weet wie hij vertrouwen, wat hij geloven, hoe hij zijn brood verdienen kan, te midden van de steeds toenemende stroom van leugen en schijn! En toch is de Duivel gebonden ... ??

Stel ik de zaak te donker voor? Zie dan zelf rond u! Zijn er niet honderd duizenden rondom u - wellicht ook enkelen daarvan onder uw burens en kennissen, misschien onder uw eigen dak, in uw eigen gezin, - honderd duizenden met hun mannelijke en vrouwelijke apostelen, die aan de dicht opeen gedrongen menigten rondom hen, op allerlei spreekgestoelten het woord voeren; voor wie de kerk onzin, de bedienaren des Evangelies bedriegers, de sacramenten dwaasheden, het gebed een hersenschim, de Bijbel een dwaas boek vol verouderde bijgelovigheden, een handelende Voorzienigheid onmogelijk, een persoonlijke God of Duivel bijgelovige begrippen zijn? Met een zedelijke verantwoordelijkheid voor een toekomstig oordeel wordt eenvoudig gelachen; de maatschappij, het huwelijk, de wetgeving, zijn niet dan onbetekenende overeenkomsten; de regering is niets dan ambitie van enige grote mannen, die hun eigen belang zoeken; de onsterfelijkheid is een dwaze inbeelding; en zelfs het leven is niets dan een gril van moeder Natuur!

Met zulke begrippen nu worden de harten en gemoederen van de honderd duizenden omgeleid en dat alles wordt uitgegeven als het nieuwe evangelie van de vooruitgang en de beschaving. En wat is nu waarheid? Waar is zij? Waarop staan en rusten wij? Waar zullen wij enige grond vinden, waarop wij bouwen kunnen voor de tijd of voor de eeuwigheid? Wat noemt de filosofie onzer dagen niet leugen, misleiding, superstitie, sprookje?

En aan de andere zijde, als Gods Evangelie waar is, als datgene wat de Bijbel zegt van God, en Christus, de natuur en de bestemming van de mens, wezenlijk waar is, kon er dan wel listiger, gevaarlijker, duivelachtiger misleiding uitgevonden worden, dan wat de zogenaamde geleerden, de betweters onzer dagen, van de wereld op de mouw spelden? De Duivel in onze dagen gebonden?!

Door welke buitensporigheden van het menselijk verstand, door wat grillen van de wetenschap, of door welk een verblinding van het gezond verstand, kon zulk een alles omverwerpende, helse valsheid op aarde- ingang vinden, en de plaats innemen van de ware en hogere wijsheid, als het niet was door de levende tegenwoordigheid en de rampzalige daden van die oude bedrieger, die onze eerste ouders uit het Paradijs wist te dringen, de eerste wereld tot haar ondergang bracht in Noachs vloed, en die nu bezig is de weg te bereiden voor zijn doemwaardige 'Zoon (des Verderfs)', opdat die al de grote machten van de aarde moge binden tot hun onvermijdelijk verderf!

Nee, nee mijn vrienden, de Duivel, de Oude Slang is niet gebonden! Hij is los! Hij woedt en werkt op brede schaal met zijn tien duizenden satellieten, die allen wedijveren in het volbrengen van Satans plannen dewijl hij ziet dat zijn tijd kort is. In elke stad, in ieder dorp en gehucht over de ganse wereld, heeft hij zijn broeinesten en vergaderingen, die aan de grote menigte voorgesteld en aantrekkelijk gemaakt worden onder allerlei schoonklinkende en verleidelijke namen. Clubs, instituten, cirkels, sociëteiten, academies, scholen van allerlei naam en titel, en duizenderlei kleinere en grotere vergaderingen, onder de schijn van de wetenschap te beoefenen, kennis te verzamelen, de waarheid te onderzoeken, de geest te verrijken, vrij van alle

verwarring aanbrengende invloeden van sektegeest, godsdienst, traditie en oude begrippen, - dat zijn de gewone machines waarmee de Duivel zijn leugens en dodelijk vergif verspreidt.

Een ruimer filosofie, een verdraagzamer kerk, een meer werkzame mensheid die alle theologische leerstellingen en het christelijk geloof verfoeit, een brede grondslag waarop men alle mensen als kinderen Gods beschouwen kan, dat zijn de vlaggen die hij uithangt om zijn onnozele slachtoffers op zijn zijde te krijgen. Ziet eens, hoe hij mannen en vrouwen er toe verleidt om diensten in de kerk te vervullen, zonder de verantwoordelijkheid daarvan te willen dragen; hoe hij hun de macht geeft om de kerkelijke banden te verbreken, en zogenaamd betere heiligen te vormen zonder enige kerk; hoe hij de kansels openstelt om op de lage driften te werken en alle gezonde en heilige wijding weg te nemen; hoe hij die kansels verlaagt tot platformen waar het ware Evangelie begraven wordt voor hen die er door gered konden worden.

En hoe hij christen-predikers van rang en invloed weet op te zetten, om te zeggen en te doen geloven dat alle ernstige en biddende studie van *Gods heilige Profetie* niets is dan een dwaze liefhebberij, dat de heilige schrijvers nimmer het zo gemeend hebben als zij schreven, en dat al die Jobstijdingen in betrekking tot de toekomst van de tegenwoordige wereld, niets zijn dan het gekwaak van de vogelen die graag tegen de storm opvliegen!

De Duivel nu al gebonden??

O mijn volk, dat op weg is de naderende gerichten van de Groten Dag tegemoet! Dwaalt niet; God laat zich niet bespotten! U mag ernstige mensen zijn, maar dat is niet genoeg. Eva dacht ook dat zij onschuldig en vrij was, toen zij op aanbeveling des Duivels de verboden vrucht nam. Maar haar stil vertrouwen verontschuldigde haar niet. Geen mening kan voorgewend worden, om zich voor God te rechtvaardigen. Geen bedrog of schijn kan op Hem indruk maken. Hij zal waarachtig zijn, al maakt die waarheid elk mens tot een leugenaar. Zijn oud en eeuwig woord zal bestaan totdat elke titel en jota daarvan vervuld zal zijn. Het bestaan van de Duivel is geen mythe, maar een ontzettende werkelijkheid, en wij staan tot zijn daden en toekomst in nauwer betrekking dan bloot die van toeschouwers.

Zijn onheildreigende macht over hen die Christus niet als hun Zaligmaker willen erkennen, is geen nachtmerrie, geen droom van opgewonden hersenen, maar een zaak van vreselijke werkelijkheid.

Deze plechtige en verheven openbaringen zijn Jehovah's handwijzers, die in Zijn genade geplaatst zijn langs het pad van het menselijk leven, om de plaatsen van gevaar en de weg van het heil aan te wijzen. Die handwijzers voorbij te zien, te verwaarlozen of te verachten, is de rampzaligste onwijsheid. Die niet te willen opmerken staat gelijk met het zinloos vermaak van zo ver mogelijk over de rand van een bodemloze afgrond te buigen om te zien of men er al of niet instorten zal. Zult u wijzer zijn dan God die u schiep? Let dan toch op de waarschuwingen die Hij geeft, en volgt Zijn vingerwijzing!

VIJF EN VEERTIGSTE VOORLEZING.

VISIOEN VAN DE GETROONDE HEILIGEN - VERBAND MET HET VORIGE HOOFDSTUK - HET HOEDEN VAN DE VOLKEN - DE HOEDERS - HUN TRONEN - HUN MACHT OM TE RICHTEN EN TE REGEREN - BEPAALDE VERMELDING VAN DE MARTELAREN - HET WOORD 'ZIELEN' - DAARIN LIGT EEN LICHAMELIJKE VERRIJZENIS OPGESLOTEN.

Openbaring 20: 4, 5.

4 En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hun gegeven; en ik zag de zielen dergenen, die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus, en om het Woord Gods, en die het beest, en deszelfs beeld niet aanbeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand; en zij leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren.

5 Maar de overigen der doden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6 Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren.

Wij hebben hier een rijke en heerlijke openbaring vóór ons. De beschouwing daarvan zou ook enkel schoon en zegenrijk zijn, als er geen gedruis en stof van allerlei verschillen en tegenspraak ons omringden. Helaas, deze kostbare openbaring is een slagveld van tegenover elkaar staande meningen geworden en dat niet alleen omtrent de verklaring van de Apocalyps, maar omtrent de ganse afloop van Gods beloften en 's mensen verlossing. Eeuwen lang heeft er een oorlog van de theologen over deze openbaring gewoed. Vandaar dat deze plaats zelden behandeld is, dan verdedigenderwijze of met partijbedoelingen. Ook is het onmogelijk dit onderwerp aan te raken, zonder tot op zekere hoogte in tegenspraak te komen met de diepe en ver-reikende verschilpunten die hier hun toppunt bereiken. 't Is jammer dat dit zo is. De uitwerking daarvan is in vele opzichten droevig. Vele christenen zijn door al die verschillende zienswijzen ertoe gekomen om de zaak in het geheel niet aan te zien. Die verschillen doen sommige leerstellingen verdacht voorkomen die in het onderwerp toch duidelijk liggen opgesloten. Vele christenen worden daardoor verleid tot de mening, dat de ganse zaak die hier wordt voorgesteld, zo geheimzinnig, onbegrijpelijk en duister is, dat er geen licht of opbouw van te verwachten is. Het heeft uitleggers er toe gebracht om met het goddelijk woord om te springen op een wijze die, als zij getrouw doorgevoerd werd, de ganse leer van de Goddelijke ingeving zou ondermijnen.

Wellicht is er in de ganse Schrift geen ander gedeelte, tot welks rechte en juiste beschouwing wij dan ook zodanig de leiding en het licht van de Heilige Geest behoeven, om zonder vooroordeel de dingen aan te zien en gezonde gevolgtrekkingen te maken omtrent hetgeen tot onze lering hier beschreven is.

God helpe ons nu, om Zijn eeuwig blijvende waarheid recht te verstaan en te behandelen, en bij haar te blijven!

I. Het eerste punt waarop ik uw aandacht wil vestigen, en dat maar al te veel is voorbij gezien, is *het verband waarin deze verzen staan tot de tonelen en handelingen in het vorige hoofdstuk*. Daar zagen wij de hemel geopend, en de Heer der heren, de Koning der koningen met Zijn verzezen en verheerlijkte heiligen tevoorschijn komen, om het

Beest en zijn verbonden koningen en legers in een vreselijke krijg te ontmoeten. Het gevolg daarvan was, dat het Beest en de Schijnprofeet gegrepen en levend in de Hel, de poel des vuurs werden geworpen. De overigen werden met het zwaard gedood en Satan werd geketend en in de gevangenis des Afgronds opgesloten.

Maar in verband met die feiten was er gezegd van Hem die op het witte paard zit, gelijk er gezegd was van de Mannelijke zoon, in hoofdstuk 12: 5: "En Hij zal de volken hoeden met een ijzeren staf", 19: 15. De herhaling van deze verklaring maakt haar bijzonder belangrijk en vraagt onze bijzondere aandacht. De talrijke heenwijzingen daarop in de Heilige Schrift, doen ons zien, dat hier op een bijzondere bedeling wordt gewezen.

Dat dit hoeden met een ijzeren staf niet alleen, indien al enigszins, kan betrekking hebben op de rampen die het Beest en zijn legers hebben getroffen, blijkt duidelijk uit het verhaal. Het instrument dat tot die rampen gebruikt werd, was niet een roede, maar wordt tweemaal genoemd *een scherp zwaard*, dat uit de mond gaat van Hem die op het witte paard gezeten is. Daar was de uitwerking slachting en dood. Maar hoeden, met welk een gestreng oordeel en onweerstaanbare kracht het ook zij, is nimmer het leven benemen. Het Griekse woord *poimainó* komt dikwijls voor in het Nieuwe Testament, maar altijd in de zin van voeden, verzorgen, besturen, en helpen, met het doel om te behouden, niet om te verderven.

Zo werd Christus door de Vader aangekondigd als "een Vorst die Mijn volk Israel weiden zal", Matth. 2: 6. Zo sprak Christus van een "die een dienstknecht had ploegende of de beesten hoedende", Luk. 17: 7. Zo was zijn bevel tot Petrus: "hoed Mijn schapen," Joh. 21: 16. En zo sprak Paulus tot de oudsten te Miléte: "Hebt acht op de gemeente Gods," Hand. 20: 28; zo ook 1 Petrus 5: 2.

In al deze voorbeelden wordt in het Grieks het werkwoord *poimainó* gebruikt, en drukt dit woord een genadige en zegenrijke handeling uit, geheel het tegenovergestelde van slachten en verwoesten. Als hier nu gezegd wordt van de Koning der koningen, dat Hij de volken zal hoeden, al is het dan ook 'met een ijzeren staf', dan zouden wij grotelijks geweld doen aan het woord, als wij het hier wilden verklaren van het slaan van de legers van de Antichrist. Daarenboven is dit hoeden een handelen met de volken als zodanig; terwijl de voorwerpen van de verwoesting te Armageddon niet zijn de volken als zodanig, maar "de koningen van de aarde en hun legers". Koningen kunnen vallen, legers in het slagveld verwoest worden, maar de volken, waartoe die koningen en legers behoren, blijven bestaan. De nederlaag en gevangenschap van Napoleon bij Sedan roeide het Franse volk niet uit, zelfs niet de Franse nationaliteit. Al waren hij en al de Franse soldaten op het slagveld gesneuveld, dan zou Frankrijk toch gebleven zijn. Al was de overwinnaar voortgegaan en had hij aan de Fransen geheel andere wetten en instellingen gegeven en hen onder een gans andere regering en organisatie gesteld, ook dan nog zou Frankrijk gebleven zijn. In dit laatste geval zou hij aan de Fransen iets gedaan hebben van wat opgesloten ligt in de woorden die hier worden gebruikt om aan te tonen wat de Overwinnaar van het Beest en zijn legers aan alle volken doet.

De koningen vallen, hun legers worden weggemaaid, waardoor een einde komt aan de regering van de Draak op aarde. Maar dan komt de ijzeren roede in de hand van de Overwinnaar, om de volken te hoeden, te voorzien en tot een nieuwe en betere orde te brengen, uit wier midden die legers waren opgetrokken naar het slagveld. De slag van de Grote Dag des Almachtigen Gods is één zaak; het hoeden met een ijzeren roede is een andere. Die twee zijn nauw aaneen verbonden. Beide zijn gerichtshandelingen. De ene is een gevolg van de andere. Maar zij zijn gans verschillend in doel, karakter en gevolgen. De ene is tijdelijk, de andere is voortdurend. Het zwaard komt eerst en slaat

de vijand neer in het veld; en dan volgt het hoeden met een roede van de tuchtiging en het instellen ener nieuwe regering over de volken, wier koningen en legers niet meer zijn. De twee zaken samen vervullen wat gezegd is in Ps. 2: 5 12; Jes. 11 en Matth. 25: 31-46, waar dezelfde macht van de roede en het hoeden uitvoerig getekend worden.

Hij die ze hoedt is dezelfde die in de strijd met het Beest en zijn bondgenoten de overwinning behaalt. Hij is de Albestuurder, en het is zijn kracht en heerschappij die aldus versterkt worden door recht en gericht. Maar zijn leger van verheerlijkte heiligen vergezelt Hem. Zij volgen Hem in het overwinnend neerwerpen van Zijn gewapende vijanden. Zij rijden door het bloed van Zijn haters, dat reikt tot de tomen van hun paarden. Zij zetten de overwinning met Hem voort. En inzonderheid in betrekking tot *dit hoeden met een ijzeren staf*, schrijft de Heilige Schrift overal aan hen een werkzame handeling toe. Vandaar dat de Psalmist zong: "Dat Zijn gunstgenoten van vreugde opspringen om die eer; dat zij juichen op hun rustplaatsen. De verheffingen Gods zullen in hun mond zijn, en een tweesnijdend zwaard in hun hand; om wraak te doen over de heidenen, bestraffingen over de volken; om hun koningen te binden met ketenen en hun achtbaren met ijzeren boeien; om het beschreven recht over hen te doen. DIT ZAL DE HEERLIJKHEID VAN AL ZIJN GUNSTGENOTEN ZIJN. Ps. 149.

Dit zelfde is ook zeer letterlijk door de Zaligmaker Zelf verklaard. Tot Zijn twaalf Apostelen sprak Hij dat, *als Hij zou zitten op de troon van Zijn heerlijkheid, zij dan ook zouden zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf stammen Israëls*, Matth. 19: 28. In Zijn woord tot de gemeente van Thyatira zei Hij: "De overwinnaar en die Mijn werken bewaart tot de einde, die zal Ik macht geven over de volken, en hij zal ze hoeden met een ijzeren roede, zoals de aarden vaten tot gruis verbrijzeld worden, gelijk Ik zelf de macht van mijn Vader ontvangen heb", Openb. 2: 26, 27. Al waren er op dit punt geen meerdere plaatsen in de Schrift, dan zou deze alleen beslissend zijn, als een bewijs hoe de heiligen in de opstandings-heerlijkheid zullen delen in het hoeden van de volken.

Maar er zijn veel andere plaatsen die hetzelfde zeggen. (Zie Dan. 7: 26, 27; 1 Kor. 6: 2, 3; Openb. 3: 21.) Vooral is op dit punt van groot belang wat gezegd is van de mannelijke zoon, die tot de onsterfelijkheid is geboren en weggerukt tot God en Zijn troon, n.l. dat hij al de volken zou hoeden met een ijzeren roede, Openb. XII: 5. Wij hebben gezien dat deze mannelijke zoon *een beeld of symbool is van de getrouwe gemeente, met Christus als haar Hoofd*, en dat zijn geboorte en wegneming tot God is: de opstanding en verrijzenis van de heiligen met hun Heere. Er is geen andere houdbare verklaring van dat wonderbaar teken mogelijk. En toch wordt aan deze mannelijke zoon, na zijn opname in de heerlijkheid, dit hoeden van de volken aangewezen.

Dus is het zeker, volgens de Heilige Schrift, dat dit hoeden met een ijzeren roede, dat volgt op de verwoesting van de legers van de Antichrist, een zaak is waarin de verheerlijkte heiligen een zeer werkzaam aandeel hebben. Waar anders vinden wij, in de apocalyptische kaart, deze handeling, dan hier, in het grote visioen dat wij nu vóór ons hebben? Wij hebben hier de tekening van de overwinnende Christus, met Zijn verheerlijkte en gekroonde heiligen, in het hoeden aller volken met een ijzeren roede; het is dezelfde tekening die door de Psalmist bezongen, door Christus beloofd en zo duidelijk bevestigd is in de beschrijving van de mannelijke zoon, gelijk in het verhaal van de komst van Hem die op het witte paard zit.

II. Na dit overzicht over het visioen gaan wij nu de bijzonderheden daarvan na,

waarbij elke weer bewijzen zal dat deze de natuurlijke, ware en noodzakelijke opvatting is van de ganse zaak.

Johannes zag tronen.

Rechterlijke of koninklijke handelingen sluiten gezag in. Hij die op het witte paard zit kwam gekroond. Zijn *hoeden van de volken* ligt in zijn karakter als overwinnend Koning. Zijn handelingen zijn dus van zelf daden van gezag en soevereiniteit. De heiligen delen met Hem daarin, zoals wij gezien hebben. Daarom moeten er tronen zijn, of koninklijke zetels, voor deze deelgenoten in het hoeden. Daniël sprak ook van die tronen. Hij zag ze gezet; hij zag daarvan gezag uitgaan, dat verder beschreven wordt als het gezag van een die eens mensen zoon gelijk was, aan wie heerschappij, en eer en het koninkrijk werden gegeven, zodat alle volken, natiën en tongen Hem dienen zouden, Dan. 7: 9-14. Het zijn dezelfde tronen waarvan de Zaligmaker sprak tot zijn twaalf Apostelen, en waaromtrent Hij beloofd heeft: "De overwinnaar zal Ik geven met Mij te zitten op Mijn troon, zoals Ik overwonnen heb en ben gezeten met mijn Vader op Zijn troon", Openb. III: 21.

Het zijn geen lege zetels. Johannes zegt: *zij zaten daarop.*

Wie zijn, die er op zitten, schijnt velen uitleggers onbegrijpelijk toe. Sommigen zeggen: zij zijn de martelaren; anderen zeggen: zij zijn de geesten of ontlichaamde zielen van de martelaren; weer anderen, dat zij zijn *de beginselen*, die de martelaren leidden; ook wordt gezegd: zij zijn mensen van het dan levend geslacht die zijn opgewekt uit de dood van de zonde, tot heiligheid en reinheid. Weer anderen zeggen wat anders.

Maar hoe is het mogelijk dat er hier zulk een onzekerheid bestaat, als er geen grote fout is in de menselijke theorieën omtrent de Apocalyps!

Ongetwijfeld, zij die op deze tronen zitten zijn degenen aan wie dat rechterlijk-koninklijk gezag overal beloofd is. En er zijn niet weinig plaatsen in de Schrift waar die beloften gegeven worden. In de tekst zelf wordt opzettelijk nog gezegd, dat zij die op deze tronen zitten, priesters voor God en de Christus zijn, en met Hem heersen. Maar welk aandachtig lezer van de Bijbel weet niet dat Gods uitverkoren en gezalfde priesters niemand anders zijn, dan zijn waarachtig en getrouw volk? In het begin van dit boek sprak Johannes van zichzelf en van Zijn mede-christenen, - allen verlost van de zonde door Christus' bloed - als van dezulken die God heeft gemaakt tot koningen en priesters, hfd. 1: 5, 6.

De Levende wezens en de Oudsten gaven heerlijkheid aan het Lam, dat hen gemaakt heeft "koningen en priesters van God", bestemd "om te regeren op aarde". Wat zijn zij anders dan verheerlijkte mensen, verlost door het bloed des Lams, uit alle stam, en tong, en volk, en natie? 5: 9, 10. Dus moeten deze priester-koningen Gods verlost en gereinigd volk zijn. Petrus noemt zijn medegelovigen "een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, dat "als de overste Herder van de schapen zal verschenen zijn" om de volken te hoeden, "een kroon van de heerlijkheid zal behalen", 1 Petrus 2: 9; 5: 4.

Die waardigheden zijn dus voor Gods getrouwen; Zijn waarachtig volk is de erfgenaam van die heerlijkheden. Daniël zag in een visioen het gericht gezeten, en de heerschappij van het Beest wegnemen door de machtige hand Gods. En dan verklaart hij "dat het rijk, en de heerschappij, en de grootheid van de koninkrijken onder de hele hemel zal gegeven worden aan het volk van de heiligen des Allerhoogsten", Dan. 7: 26, 27. Wat bedoelde hij anders, dan dezelfde dingen die hier Johannes zag, en dat zij die op deze tronen zitten, de heiligen Gods zijn?

Paulus schreef van een kroon, waarom hij streed, die het eigendom zal zijn van alle

"goede krijgsknechten van Jezus Christus, en die de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag zal geven aan hem en aan allen die zijn verschijning liefgehad hebben", 2 Tim. 3: 3 5; 4: 7, 8. Zo ook vermaant de Zaligmaker zelf zijn 'klein kuddeke, om niet te vrezen, dewijl het des Vaders welbehagen is hun het koninkrijk te geven', Luk. 12: 32. Daarom drukt Hij dan ook Zijn discipelen op het hart om vast te houden wat zij hebben, opdat niemand hun kroon neme, Openb. 3: 11. En Hij belooft Hij aan elke getrouwe en goede dienstknecht dat Hij hem stellen zal over al zijn goederen, Matth. 24: 46, 47. Het is immers ook een onvermijdelijk beginsel, dat de overwinnaars de heerschappij bezitten? Hij die op het witte paard zit behaalt de overwinning in de strijd van de Grote Dag, en uit kracht dier overwinning wordt Hij de Koning. Maar in die ganse strijd waren Zijn verheerlijkte heiligen met Hem, in het wit gekleed, op witte paarden gezeten, als teken van hun deelgenootschap aan de overwinning, als regeerders en rechters, Richt. 5: 10. Met Hem in de strijd, zijn zij nu ook met Hem in de overwinning, en delen zij in de heerschappij die de overwinning heeft verworven. Hij overwint en daarom regeert Hij; zij overwinnen met Hem *en daarom regeren zij met Hem*. Dus zijn zij die op deze tronen zitten niemand anders, dan de heiligen Gods, die Johannes hun Heer zag volgen, toen Hij uittrok om een einde te maken aan de heerschappij van de Antichrist, en om zijn eigen bestuur over de volken te aanvaarden.

Hun zitten op deze tronen is niet maar een ijdel toneel. Gelijk de heerschappij van Christus over de aarde een verheven werkelijkheid is, zo moet ook het deelgenootschap van Zijn overwinnend volk daarin een werkelijkheid zijn. Wij behoeven dit ook niet te vermoeden of uit de omstandigheden op te maken. Johannes zegt uitdrukkelijk dat **het oordeel hun werd gegeven**, n.l. de handeling of daad des gericht, hetgeen zowel het uitspreken als het uitvoeren van het vonnis in zich bevat, gelijk in Matth. 7: 2; 19: 28; Joh. 9: 39; Rom. 2:2, 3; 1 Kor. 6: 7. Het betekent, zoals Alford terecht opmerkt, dat 'zij tot rechters werden aangesteld'. Het hoeden van de volken met een ijzeren roede vereist noodzakelijk een bekleed worden met een buitengewone macht en een bepaald recht. Dit nu is de bediening en de macht die hier gezegd is gegeven te worden aan hen die op deze tronen zitten.

"Het Griekse woord *krima* kan worden verklaard, als van toepassing zijnde op het herzien of maken van statuten, ordinantiën, besluiten, enz. door hen die in hoge staat zijn gezeten. Dit schijnt velen toe dat de eenvoudigste en natuurlijkste betekenis van het woord." Aldus Stuart.

Het oordeel dat zij aldus ontvangen, wordt op andere wijze uitgedrukt, als er gezegd wordt dat zij regeren. Het bezit van de macht ten gerichte is ten aller-nauwste verbonden aan heerschappij, of de macht om te regeren. Zo regeerde David over geheel Israel, en David deed aan zijn ganse volk recht en gerechtigheid, 2 Sam. 8: 15. Zo sprak de koningin van Scheba tot koning Salomo: Jehovah heeft u tot koning aangesteld, om recht en gerechtigheid te doen, 1 Kon. 10: 9. Zij zijn gekroond tot koningen en priesters, en dus aangedaan met de tekenen van de koninklijke bediening. Zij moeten regeren. Zij moeten het koninklijk ambt bekleden. Daartoe ontvangen zij de macht om te richten en gerechtigheid uit te oefenen, hetgeen de bediening is van het hoeden van de volken, dat aan Gods overwinnende kinderen is beloofd. Zo verrichten zij wat gezegd was de bepaalde bestemming van de mannelijke zoon (hfd 12) te zijn. Tot op die tijd toe was dit een voorwerp van belofte en hoop, maar hier is het een voorwerp van bezit en een tegenwoordig feit, - een zaak die eindelijk bereikt en verwezenlijkt is.

Eens was het lot van de gelovigen, om door de goddeloze wereldmachten gericht te

worden. Jezus zei tot Zijn volgelingen, dat zij zouden gesteld worden voor raadsvergaderingen, overheden en koningen, en dat de tijd zou komen waarin de mensen het als een Gode welgevallige zaak zouden beschouwen om hen te slaan, te binden en te doden. Paulus stond dan ook voor zijn aardse rechters, zeggende: *ik sta en word geoordeeld*. Maar de dagen van de mensen hebben hun grenzen. En dan komt er een andere orde van zaken, wanneer, zoals Maria zong, God "de machtigen van de aarde van hun tronen zal aftrekken en geringen zal verhogen". Dan zullen de Paulussen de koninklijke rechters zijn, en zullen de Festussen, de Agrippa's en Cesars in hun plaats staan, en genoodzaakt zijn het vonnis aan te horen van de hemelse gerechtigheid door Gods onsterfelijke machtbekleders, die eens hulpeloos stonden voor hun aardse rechterstoelen. Er staat toch geschreven: "de heiligen zullen de wereld oordelen", 1 Kor. 6: 2 en "Zij zullen het koninkrijk ontvangen en het bezitten tot in eeuwigheid van de eeuwigheden, Dan. 7: 18. Christus, de Overwinnaar, de Alregeerder, zal naar Zijn belofte "hun macht geven over de volken, zodat zij hen hoeden met een ijzeren roede", Openb. 2: 26, 27. Deze hun macht zal onweerstaanbaar en werkelijk zijn.

Onder hen die de grootste smarten en ontberingen om hun geloof hadden te verduren, behoren de heilige martelaren en zij die in hun geloof volharden onder de vreselijke Antichrist. Als een mens zijn leven opoffert om des Heeren wil, dan offert hij al wat hij offeren kan, zelfs datgene waaraan het menselijk instinkt tot het aller-uiteerste vasthoudt. De menselijke wet kent geen zwaarder straf dan die van iemands leven te benemen. Als het leven wordt opgeofferd, liever dan de Zaligmaker of zijn woord te verloochenen, dan beschouwt de wereld, zowel als de christenheid, dit als de verhevenste getuigenis die iemand afleggen kan van Zijn toewijding. Als iemand armoede, naaktheid, verbanning en de dood wil ondergaan, liever dan zich te verontreinigen door enigen eerbied te tonen voor de Antichrist, dan is dit een bewijs van standvastigheid, zo klaar als mogelijk is.

Daarom wordt een enigszins bijzonder visioen geschonken aan de Ziener Johannes, om de beloning voor zulk een getrouwheid hem te tonen. Hij ziet niet alleen de zittenden op de tronen in het algemeen, en het geven van rechterlijk en koninklijk gezag aan het lichaam van de heiligen als een geheel, maar hem wordt in het bijzonder getoond, dat de martelaars, en zij die het Beest niet aanbaden, ook onder hen zijn.

Alzo zegt ons Johannes:

En ik zag tronen en zij zaten daarop, en het oordeel werd hun gegeven. En ik zag de zielen dergenen die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus en om het woord Gods, en derzulken die niet voor het beest gekniel hadden, noch voor zijn beeld en die het merkteken op hun voorhoofd en op hun hand niet ontvangen hadden; en zij leefden en heersten met de Christus, duizend jaar.

Terwijl de gemeente van de heiligen in het algemeen deelt in deze beloningen, wordt aldus aangetoond dat de martelaars in het bijzonder, met hen die in de laatste boze dagen getrouw waren, daartoe bepaald behoren. Die martelaars en getrouwen onder het Beest vormen niet een bijzondere afdeling onder degenen die op de tronen zitten, maar bepaalde klassen die er bijzonder in opgesloten liggen. Een enigszins gelijke voorstelling zien wij in hoofdstuk 1: 7, waar gezegd wordt van de Zaligmaker bij zijn grote verschijning, dat "alle oog Hem zal zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben". De bedoeling is daar niet, dat zij die Hem doorstoken hebben een klasse vormen, afgescheiden van "alle oog", maar dat zelfs zij die Christus doodden ook zullen zijn onder degenen die door "alle oog" worden aangeduid, en dat zij Hem ook

zullen zien. De uitdrukking dient om duidelijk te doen uitkomen, dat de moordenaars van Christus Hem zullen moeten ontmoeten, zowel als de mensen in het algemeen. Evenzeer dient de uitdrukking hier om bijzonder er op te drukken, dat de heilige martelaren, en de getrouwen onder de Antichrist, hun deel en plaats hebben onder degenen die op de tronen zitten, en dat zij inzonderheid zijn onder hen die met Christus regeren.

In hoofdstuk 6: 9 werd bijzonder gewag gemaakt van de martelaren in hun lichaamloze toestand. Toen waren zij niet getroond, maar in verlangen dat zij toch zouden gewroken worden. Het verhaal zegt: "En toen het Lam het vijfde zegel opendeed, zag ik beneden onder de altaar de zielen dergenen die gedood waren om het woord Gods en om de getuigenis die zij behielden, en zij riepen met een grote stem, zeggende: *Tot wanneer, o heilige en waarachtige Meester, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet, van degenen die op de aarde wonen? En aan ieder van hen werd een wit overkleed gegeven, en hun werd gezegd dat zij nog een korte tijd rustig moesten zijn, totdat ook hun mededienaars en hun broeders, die zouden gedood worden zoals ook zij, de loop zouden vervuld hebben.*"

Daar wordt van dezelfde categorieën gesproken als hier genoemd worden onder degenen die op de tronen zitten, n.l. de martelaars, die toen onder de altaar waren, en hun mededienaars die toen nog moesten vallen, omdat zij weigeren zouden het Beest te aanbidden. Het was dus nodig dat er later omtrent hen enig bericht zou volgen, met betrekking tot de uitkomst, waarop zij toen nog wachten moesten. Dat bericht ontvangen we hier, en het slaat geheel op dat eerste terug, zowel wat de personen als wat de belofte betreft die hun gegeven werd, zodat degenen die daar voorkomen niet staan buiten degenen die op de tronen zitten, maar als bepaald onder hen begrepen, worden genoemd.

Het is een genadig bewijs en een getuigenis des hemels aan de zwaarste lijdens voor Christus, dat zij bijzonder opgemerkt worden, als het straks komt tot de erfenis des koninkrijks en de regering van de heiligen met hun Heere. Zij hebben hun leven afgelegd voor hetgeen zij geloofden, of getrouw stand gehouden tegen de vreselijke verleidingen en vervolgingen van de Antichrist; maar zij kunnen er zeker van zijn, dat zij inzonderheid zijn zullen onder die priesters van God en Christus, om in Zijn verheven regering te delen. Vroeger in zak en as, zullen zij dan weer opleven, met dit zelfde doel.

Sommigen stoten zich aan het woord *zielen*, Grieks psychas - waarmede deze martelaren worden aangeduid, alsof dat een geheel bijzondere betekenis geeft aan het ganse karakter en de inhoud van dit visioen. Maar dit is niets dan een woordspeling, waardoor men de duidelijke leer van Gods woord, die aan sommigen niet bevalt, verduistert en opzij zet. Voldoende is te antwoorden, dat dit woord in het Nieuwe Testament gewoonlijk wordt gebruikt om zelfstandige wezens aan te duiden en *personen die in een lichaam* verkeren, liever dan geesten van mensen die buiten het lichaam zijn. Zo werden de op het Pinksterfeest bekeerden genoemd "omtrent drie duizend zielen". Van Jakob en zijn gezin, toen zij naar Egypte gingen, wordt gesproken als van vijf en zeventig zielen". Die met Paulus in het schip waren, bedroegen 'twee honderd zes en zeventig zielen', en in de ark werden "acht zielen behouden".

In geen van die plaatsen kan toch aan *ontlichaamde zielen* worden gedacht. Inderdaad, de minst gebruikelijke betekenis van dit woord bij de heilige schrijvers, indien het ooit also gebruikt wordt, is die van: het deel van de mens dat bestaan kan buiten het lichaam. Het betekent *gewoonlijk lichamelijk leven*, in onderscheiding van lichamelijke dood.

En wat betreft de mening dat het woord zielen hier zou moeten opgevat worden als *beginselen*, of bloot zedelijke invloed, - er is in de ganse Heilige Schrift geen enkel voorbeeld dat het woord die betekenis kan hebben. Dat het woord *zielen* in Johannes' visioen van de martelaren onder het altaar, betekent: personen die dood zijn, wat hun lichaam betreft, is zeer duidelijk, niet zozeer echter door de betekenis van het woord, als wel door de bijvoeging, dat de zielen die hij zag, personen waren, *gedood om hun geloof*.

In ons onderwerp ziet hij dezelfde personen, zielen; maar ditmaal ziet hij ze weer leven.²

Bloot als zielen beschouwd, die van het lichaam gescheiden zijn, waren zij nimmer dood. Johannes zag ze, hoorde ze spreken, zag ze bekleed met witte klederen, en herkende ze als nog levende en wachtende, ofschoon zij dood waren, wat hun lichamen betreft. Het weer levend, zoals hij ze nu ziet, moet dus zijn: *een leven in datgene waarin zij dood waren toen hij ze eerst zag, d. i. lichamelijk dood*. Er is een opstanding van de lichamen van de dode mensen, maar een opstanding van de geesten van doden bestaat er niet.

Voor levende mensen kan er in geestelijke zin een opstanding zijn uit *de doodstaat van de zonde*, maar zulk een geestelijke opstanding is er voor doden niet.

Vroeger had Johannes deze zielen gezien onder de dood, wat haar lichamen betreft, maar hier ziet hij ze als weer levende, d. w. z. levende in datgene waarin zij vroeger dood waren, d. i. in lichamelijke opstanding, want wat hun geestesleven betreft, daarin waren zij niet dood geweest.³

² "Ik houd het er voor, op grond van de Griekse tekst, dat de zielen op deze plaats betekenen de personen, en dat haar weer leven moet beduiden: haar vereniging van ziel en lichaam. Vooreerst, omdat in de woorden 'die niet voor het Beest geknield hadden', het woord die in het Grieks in het mannelijk geslacht staat, terwijl toch het woord zielen ook in het Grieks vrouwelijk is. En ook, omdat 'de overigen van de doden' in het mannelijk geslacht staat, in tegenstelling met 'die onthoofd waren.' Dr. N. Holmes.

³ "Het is niet te ontkennen dat het Griekse woord hier moet betekenen: *zij werden levend van de doden*. Het gebruik van dit werkwoord, in de gotische Apocalyps, toont duidelijk dat het moet betekenen: *herleven, weer levend worden, in betrekking tot het lichaam dat gestorven was*. Zo spreekt de Zaligmaker ook van Zichzelf, in Openb. 1: 18, *als Die is dood geweest, en leeft, d. i. weer leeft, nadat Hij naar het lichaam dood was*. Zo wordt ook gezegd, 13: 14, van het Beest, dat de dodelijke wonde van het zwaard had gehad, dat het weer leefde. In deze plaats, 20: 5, wordt ook gezegd, *dat de overigen van de doden, niet weer leefden*. De schrijver kan toch niet willen zeggen dat de christenen van lager gehalte, of de goddelozen, niet meer bestaan na de dood des lichaams." Stuart.

"De woorden in vers 4 *en zij leefden* kunnen niet betekenen dat zij naar de geest leefden, want dat deden zij vroeger ook, toen zij hun getuigenis voor Christus aflegden tegen de Antichrist, vóór hun sterven.

Ook kan het niet betekenen, dat zij in hun opvolgers leefden, want het zou niet recht en billijk zijn, dat zij om Christus' wil en Zijn woord onthoofd waren, en anderen in hun plaats zouden leven en heersen met Christus.

Ook kan het niet worden verstaan van hun leven naar de ziel, want dat hadden zij ook in hun afgescheiden staat. De ziel sterft nooit. 'God is geen God van doden, maar van levenden.' Maar de zin is deze: dat zij weer leefden, zoals in vers 5, *weer lichamelijk leefden*. Hun zielen leefden weer in hun lichamen, daar deze weer opgewekt waren en verenigd met hun zielen. Hun gehele persoonlijkheid leefde weer. En dat wordt in het volgende vers genoemd: *de eerste opstanding*." Dr J. Gill

In plaats dus, dat dit woord zielen hier het denkbeeld ener lichamelijke opstanding zou uitsluiten, bewijst het eerder dat we hier nauwelijks anders kunnen denken dan aan zulk een opstanding. Hun leven geeft haar terug wat haar martelaarschap haar ontnam. Dus moeten we aan een lichamelijke opstanding denken, de enige opstanding die voor martelaren mogelijk is. Een geestelijke opstanding is hier buiten spraak, want zij waren geestelijk opgestaan eer zij martelaars werden, en zonder die geestelijke opstanding hadden zij nooit martelaars kunnen zijn.

Ook kan hier geen sprake zijn van een voortleven van de geest des martelaarschaps, want zij worden weer levend om het loon van hun martelaarschap te ontvangen, hetgeen enkel woordenspel zou zijn als zij niet persoonlijk, letterlijk opstaan zouden. Wat beloning zou het toch kunnen zijn voor een mens onder het altaar, die zijn hoofd verloren heeft om zijn getrouwheid, dat er iemand na hem dezelfde getrouwheid zou tonen? Wat loon was het voor Paulus, bij zijn ter dood-brenging te Rome, dat Constantijn enige eeuwen later op de troon van de Cesars zat, en het teken des kruises op de Romeinse banieren hechtte? Zeker was zulk een uitslag het offer waard; maar Paulus had daarin persoonlijk geen beloning. De zielen onder het altaar wisten zeer wel, dat er mensen op aarde waren van haar geloof en geest, die even getrouw aan God zouden zijn als zij zelf geweest waren. Maar dat was voor die zielen geen beloning en kon haar niet terughouden van te roepen met een grote stem: "Tot wanneer, o heilige en waarachtige Heerser! oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet?" Daarenboven, de Heilige Schrift verplaatst overal de beloningen van de offeranden en toewijding van de heiligen naar *de opstanding der rechtvaardigen*, Luk. 14: 14. Geen martelaars of heiligen ontvangen hun loon vóór die tijd, 2 Tim. 4: 8; 1 Petrus 1: 7, 8; 5: 4. Dus wordt de beloning van de heiligen uitgesteld tot "de opstanding der rechtvaardigen".

Maar hier hebben we de beloning van Gods getrouwe getuigen vóór ons; dus kan de opstanding, waarvan hier sprake is, geen andere zijn dan een letterlijke en wezenlijke opstanding, dezelfde die in al de Heilige Schriften wordt voorgesteld als de voorname hoop aller heiligen.

Ook de tegenstelling van het weer levend worden dezer "zielen" en het niet weer levend worden van "de overigen van de doden, totdat de duizend jaren voleindigd zijn", bewijst dat de opstanding waarvan sprake is, een letterlijke opstanding is. Het dood-zijn van "de overigen van de doden" is toch zeker wel een lichamenlijk dood zijn; anders zouden er dus geen bekeringen op aarde plaats hebben vóórdat die duizend jaren voorbij zijn! Hun weer levend worden aan het einde van de duizend jaren is een lichamenlijke verrijzenis; want zij komen op uit de zee, uit de dood, uit de Hades, waar zij toch niet konden geweest zijn zonder lichamenlijk dood te zijn.

Johannes zegt nadrukkelijk dat zij zijn: "de doden, de groten en de kleinen", en dat zij aldus weder leven, in een staat van terugkeer uit de dood en de Hades, met het doel om hun eindoordeel te ontvangen. Als dit nu niet een letterlijke verrijzenis betekent aan het einde van de duizend jaren, dan weet ik niet hoe zal kunnen bewezen worden dat er ooit een letterlijke verrijzenis uit de lichamenlijke dood zal zijn. Maar als hun weer levend worden aan het einde van de duizend jaren een letterlijke verrijzenis is, dan moet ook hun *niet weder levend* worden gedurende die duizend jaren een staat zijn van letterlijke, lichamenlijke dood. En als hun *niet weder levend worden* voor dat de duizend jaren voleindigd zijn, een voortzetting is in een staat van lichamenlijke

dood, dan moet ook het weder levend worden van hen die tegenover hen staan als "de overigen van de doden", een letterlijke lichamelijke opstanding zijn.⁴

Aan dit bewijs valt niet te ontkomen.

Alford zegt zeer terecht: "als in een plaats waar van twee opstandingen sprake is, waarbij sommige 'zielen' levend worden bij de eerste, en "de overigen van de doden" eerst levend worden aan het einde van een bepaalde periode na de eerste, als in zulk een plaats de eerste opstanding moet opgevat worden als een *geestelijk verrijzen* met Christus, terwijl de tweede een *letterlijke* opstanding uit het graf betekent; - dan houdt de betekenis van alle taal op, en kan de Schrift in geen zaak een beslissend getuige worden geacht. Als de eerste opstanding geestelijk is, dan ook de tweede; maar als de tweede letterlijk is, dan ook de eerste; dit laatste nu houden wij vast, in overeenstemming met de ganse oude Kerk en velen van de beste nieuwere Schriftuitleggers."

Verder: het ligt als opgesloten in elke bijzonderheid die wordt medegedeeld omtrent deze die op de tronen zitten, dat het toneel een feit ná de opstanding voorstelt.

In hoofdstuk 11: 18 werd uitnemend schoon gezegd door de heilige Oudsten, "Dat de tijd van het blazen van de zevende trompet de tijd of stonde is om de doden te oordelen, en de loon te geven aan de dienaren Gods, aan de profeten, de heiligen en degenen die zijn Naam vrezen, de kleinen en de groten." De beschrijving die wij nu vóór ons hebben behoort tot de periode van het geluid van de zevende trompet, die op dit punt eindigt duizend jaren vóór dat er enige andere opstanding plaats heeft. Een van beiden dus, óf dit onderwerp beschrijft de beloning die aan de dienaren en heiligen Gods wordt toegedeeld (met de opstanding daarin opgesloten), óf deze heilige Oudsten waren verkeerd ingelicht, en Johannes was op het dwaalspoor toen hij meedeelde wat zij hem als waarheid zeiden.

Paulus zegt dat, als Christus *die ons Leven is, verschijnen zal, de Zijnen alsdan met Hem in heerlijkheid zullen verschijnen*, Kol. 3: 4. Maar hier is Christus verschenen. De hemel is geopend, en Hij is als overwinnend Koning der koningen en Heer van de Heeren te voorschijn getreden, gekroond met Zijn vele diademen, het Beest en de Schijnprofeet in het verderf stortende, hun verzamelde legers verwoestende en de Duivel opsluitende in de Afgrond. Waar is dan zijn volk, dat met Hem zal geopenbaard worden in de opstandings-heerlijkheid, als deze dingen geschieden, indien deze zittenden op de tronen het niet zijn?

Deze getroonden hebben hun oordeel gehad en hun beloning ontvangen; anders zouden zij niet op tronen zitten; want dat is toch een beloning! Maar de tijd van zulke beloning aan de heiligen is het tijdperk van hun opstanding, en niet vroeger. Dus moeten deze getroonden hier in de staat van de opstanding en verheerlijking zijn.

Zij zitten op tronen en regeren. Dus moeten zij tevoren hun kronen ontvangen hebben. Maar volgens 2 Tim. 4: 8 en 1 Petrus 5: 4 worden de heiligen niet gekroond, voordat de opperste Herder verschenen is en zij uit hun graven opgeroepen zijn.

Zij zijn koningen en priesters, zij regeren, zij zijn getroond als koninklijke rechters en vorsten, zij delen met Christus in Zijn oordeel over en Zijn hoeden van de volken.

⁴ "In de uitdrukking eerste en tweede opstanding moet toch een verschil van tijd liggen opgesloten. Iedere grote verandering uit een verkeerde en ellendige toestand, hetzij tijdelijk of geestelijk, kan zeker figuurlijk een opstanding, een herleving worden genoemd, d. i. tot gelukkiger toestand. Maar het zou toch niet aangaan, om dat een *eerste opstanding* te noemen. Deze uitdrukking zou toch de vergelijking niet een tweede inhouden, waarin de eerste in soort gelijk moet zijn met de tweede." Stuart

Maar alleen aan hen die overwonnen hebben en die als overwinnaars gekroond zijn door de grote Rechter - aan de Mannelijke zoon die tot de onsterfelijkheid geboren en opgenomen is tot God en Zijn troon - wordt deze macht over de volken gegeven, om ze aldus te hoeden, Openb. 2: 26, 27; 12: 5. Hoe kunnen dan die gekroonden en regerende anderen zijn dan opgewekte heiligen, die in het bezit zijn van de beloningen en de heerlijkheid van de opstanding? Het baart verwondering dat enig oprecht Bijbellezer dit betwijfelen kan!

Toch is er nog meer zekerheid op dit punt. Er komt een woord voor in het verhaal dat de zaak ontwifelbaar maakt. Dit ganse toneel, van het verheffen en plaatsen van deze getroonden op hun koninklijke zetels om te leven en te regeren met Christus duizend jaar lang, noemt Johannes: *de Opstanding*; - *de Eerste Opstanding*. Het woord Opstanding, (in het Grieks anastasis) is geen enkele maal in het Nieuwe Testament gebruikt in een andere zin dan om uit te drukken: het weer opkomen van het gevallen *lichaam* uit het graf. Meer dan veertigmaal komt het voor en altijd in die ene, gelijksoortige en bepaalde zin. Toch wordt de plaatsing van deze heiligen op hun verheven zetels genoemd: hun anastasis, *hun Opstanding*. Ja, de Heilige Geest noemt het DE opstanding, deels omdat zij in betrekking staat tot een tweede opstanding, en deels omdat deze het hoogtepunt is van de verhevenste verwachtingen van de gelovigen.

Hoe mensen, die belijden zich aan de Schrift te houden en zich in consciëntie gebonden te rekenen aan Gods woord, over zulke feiten kunnen heen zien, en het ganse toneel van deze heerlijke troonsbestijging van de heiligen kunnen terugredeneren tot hetgeen zij noemen: 'een weer opleven van de martelaarsgeest in tijden van bijzonder opgewekt leven in de kerk op aarde', gaat boven mijn begrip. Er zal dan geen plaats meer zijn op aarde voor martelaars en de ganse voorstelling van die uitleggers is tegen alle uitlegkundig beginsel. Zij zet de deur open voor het wegreken van elk voorwerp van het Christelijk geloof en verkeert al de dierbare beloften Gods en alle verwachting van de gemeente in nevel, duisternis en droombeeld. Als deze tronen, dit koninklijk rechterschap, dit regeren met Christus, deze duizendjarige heerschappij, dit verheffen van martelaren, profeten en apostels op de zetels van macht en heerschappij over de volken, niet behoren tot de beloningen die alleen de Opstanding kan brengen, dan is het eenvoudig onmogelijk, in Gods woord een vaste grond te vinden voor ons geloof dat toch daar alleen zijn bron kan hebben.

Laat ons daarop letten. De bijbel zegt ondubbelzinnig dat de Apostelen hun tronen niet zullen ontvangen dan "bij de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op de troon van Zijn heerlijkheid", Matth. 19: 28.

Toch zouden mensen ons willen leren, dat sommigen van hun discipelen in het vlees zullen zitten op zulke tronen, en regeren met Christus als Zijn koningen en priesters, duizend jaar lang, alsof zij Apostelen waren, die zijn opgestaan uit de doden; terwijl die Apostelen zelf allen nog onbeloond en wachtende zijn in hun graven!

Wij weten dat de heilige martelaren hun beloningen niet ontvangen vóór "de opstanding van de rechtvaardigen", en toch zouden wij moeten aannemen als een openbaring Gods, dat sterfelijke mensen, die in het geheel geen martelaars zijn, en geen kans hebben ooit te worden, martelaarstronen beklimmen, en heersen met Christus als koningen, tien eeuwen lang, (1000 jaar) alsof zij martelaren waren, opgestaan uit de doden, terwijl de martelaren zelf intussen onder de altaar zijn, roepende: *Hoe lang, o Heere, hoe lang?*

Behalve al de taal- en uitlegkundige bewijzen die zulk een opvatting verbieden, gelijk

het vaste land de zee tegenhoudt, moest de onmogelijkheid van wat zij bewijzen genoeg zijn om iedereen te doen zien dat een rechtvaardig God onmogelijk de zaken alzo kan leiden.

Maar wij kunnen nu niet verder in dit onderwerp treden. In de hoop dat ik iets heb toegebracht aan een recht begrip van dit dikwijls verkeerd opgevat gedeelte van de Goddelijke openbaring, besluit ik met deze eenvoudige opmerking: *hoe verheven en heerlijk is het deel dat er overblijft voor Gods waarachtig volk!* Hier zijn tronen die duizend jaren en eeuwig bestaan, en die zij zullen beklimmen. Hier is een heerschappij en rechterambt over de volken, die zij zullen uitoefenen met hun zegevierende Verlosser en Koning. Duizend jaren van verheerlijkt leven, verre verheven boven de duizend jaren in de sombere verblijven van de Hades⁵, - een leven dat zij eeuwig zullen bezitten en genieten, vrij van alle vrees voor de macht van de tweeden dood".

Wat daarboven gaat, zullen we later zien, als wij aan de laatste hoofdstukken van dit boek zijn genaderd. Maar dit onderwerp stelt ons reeds een voorspoed en eer van de heiligen voor, die wel waard zijn dat er in dit leven enig lijden en verdrukking voor ondervonden wordt, ja waarvoor het leven zelfs een niet te dure prijs is.

⁵ Hun lichaam in het donker graf, Red.

ZES EN VEERTIGSTE VOORLEZING.

DE EERSTE OPSTANDING - EEN OPSTANDING ALLEEN VAN HEILIGEN - DIE HEEFT PLAATS IN VERSCIILLEDE STADIËN - IS NIET BESCHREVEN IN EEN ENKEL VISIOEN - ZIJ BRENGT EEN WONDERBARE VERANDERING TEWEEG IN DE GESCHIEDENIS VAN DE WERELD - ZIJ BEVORDERT DEGENEN DIE DEEL AAN HAAR HEBBEN TOT EEN BOVENAARDSE WAARDIGHEID EN HEERLIJKHEID.

Openbaring 20: 6.

6 Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren.

Mijn vaste overtuiging is dat de opstanding, waarvan hier sprake is, de opstanding van de heiligen uit hun graven is, in de zin waarin de Niceese Geloofsbelijdenis zegt: "Ik verwacht de opstanding van de doden, en het leven van de toekomstige wereld."

De hoogst bekwame Deken van Canterbury, dr. Alford, aan wiens onvermoeide arbeid de christelijke wereld veel te danken heeft, zegt: "Naar mijn hart kan niet goedkeuren dat de woorden van hun nuchtere zin en chronologische plaats in de profetie worden beroofd, onder de schijn van daardoor moeilijkheden te ontgaan of omdat er verkeerd gebruik van gemaakt is of wordt." Met Paulus vermag ik niets tegen de waarheid maar voor de waarheid, 2 Kor. 8: 8.

Het woord hier door Opstanding weergegeven, komt meer dan veertigmaal voor in het Nieuwe Testament en viermaal in de Apokriefen; maar altijd in de zin van: *een terugkeer des lichaams nadat het in de macht des doods gekomen was*. Daar er opzettelijk wordt gesproken van de Opstanding kan hier met geen schijn van recht worden gedacht aan een figuurlijke of symbolische betekenis. Zij wordt de eerste genoemd, van een reeks van twee opstandingen, waarvan de tweede bepaald wordt aangeduid als de letterlijke verrijzenis dergenen die niet waren opgestaan bij de eerste; dit alles noopt ons aan een letterlijke opstanding te denken.

Al wat hier beschreven wordt heeft plaats in de periode van het gericht over de doden en het belonen van de heiligen waartoe een opstaan uit hun graven toch eerst nodig is. Die opstanding verheft tot een waardigheid van regeren, oordelen en hoeden, die elders verbonden is aan de eindelijke overwinning en de volkomen verlossing van de hele mens.

Al de beloningen, waardigheden en eerbetoningen die aan de heiligen beloofd zijn, bij en na de opstanding, zijn noodwendig voortvloeiende uit wat wordt toegewezen aan hen die delen in deze opstanding. Alles wat in deze Apocalyps en de andere delen van de Schrift over dit onderwerp gezegd wordt, stemt samen om te doen zien dat hier alleen sprake kan zijn van personen die het opstandingsleven in heerlijkheid bezitten.

Ook ben ik verzekerd dat al de kerkvaders van de drie eerste eeuwen, die geloofden in een letterlijke opstanding van de heiligen, duizend jaren vóór de opstanding van de goddelozen, in dit hoofdstuk de duidelijkste en tastbaarste gronden vonden voor dit hun gevoelen.

Dus moet ik als de ware mening en bedoeling des Heiligen Geestes aannemen, dat wij hier hebben te denken aan een wezenlijke en letterlijke opstanding van de heiligen en martelaren uit hun graven.

Wie hebben deel aan die opstanding? - Ziedaar de vraag die beantwoord wordt in het

onderwerp dat wij nu bespreken.

1. *Het is een Opstanding, alleen van heiligen.*

Zij die er in delen zijn zalig en heilig. Of dit nu ziet op hun hoedanigheden waardoor zij er deel aan hebben, of wel op hetgeen die opstanding aanbrengt, of op beiden, de gevolgen er van zijn dat niemand dan getrouwe leden van Christus in deze opstanding delen; want die alleen zijn "zalig en heilig".

Noch in dit leven, noch in het toekomstige, kan een ongelovige, een goddeloze of onheilige, gerekend worden tot de "zaligen en heiligen". Maar ieder die deelt in deze opstanding is "zalig en heilig".

Vele christenen zijn van mening dat er maar één opstanding is voor alle mensen, goeden en kwaden, te gelijk.

Zeker is het waar dat "gelijk zij allen in Adam sterven, also ook allen in Christus levend gemaakt worden", 1 Kor. 15: 22. Doch daaraan wordt onmiddellijk toegevoegd: *maar een ieder in zijn orde*. Het is niet één feit, aan allen te gelijk, en dezelfde in één groep. De opstanding van de goddelozen is in geen geval dezelfde als die van de heiligen, behalve dat zij hierin op elkaar gelijken, dat zij voor allen is: een teruggeroepen worden tot een zeker lichamenlijk leven.

Er is een "opstanding ten leven", en er is "een opstanding ter veroordeling", Joh. 5: 29. Het is onmogelijk dat die twee dezelfde opstanding zouden zijn. Er is een "opstanding der rechtvaardigen" - "een betere opstanding" - een opstanding *van tussen* de doden, waartoe grote ijver en toewijding vereist wordt om er in te delen, Luk. 14: 14; Hebr. 11: 35; Filip. 3: 10, 11.

Deze opstanding wordt overal en duidelijk gescheiden van een andere, een meer algemene en minder begeerlijke. Daar zij een opstanding "der rechtvaardigen" is, kunnen de onrechtvaardigen geen deel aan haar hebben. Daar zij een opstanding is "van tussen de doden", is zij noodwendig eclecticisch (uitzonderend), omdat zij sommigen opwekt en anderen in de dood laat.

Zij doet ook also een verschil ontstaan wat de tijd betreft, dat de opstanding van sommigen dus eerder doet plaats hebben dan die van de overigen. Vandaar dat de Schrift voortdurend een grens trekt tussen de opstanding van de rechtvaardigen en de opstanding van de bozen, en als die twee samen worden genoemd, dan wordt de opstanding van de rechtvaardigen altijd eerst genoemd. Daarom is dan ook de Psalmist, als hij de wederopstanding van de rechtvaardigen bezingt, duidelijk in zijn gezegde, dat de zondaren niet zullen opstaan met hen, Ps. 1: 5 (Engelse vertaling). Zo verzekert Paulus ook aan de Thessaloniërs *dat degenen die in Christus zijn gestorven eerst zullen opstaan*, 1 Thess. 4: 16.

Of wij nu *dit eerst* opvatten zoals sommigen doen, als betekende: vóór de opneming van de levende heiligen, of, zoals prof. Stuart doet, als: vóór de opstanding dergenen die niet in Christus gestorven zijn, dat doet hier aan de zaak niets af.

De zin is, dat alleen de in Christus gestorvenen deel hebben in deze opstanding. Als er zulk een verschil van tijd is tussen "de opstanding van de in Christus gestorvenen" en de verandering van de "in Christus" levenden, dan zal er ongetwijfeld een nog groter verschil van tijd bestaan tussen de verrijzenis van de "in Christus ontslapenen" en de verrijzenis dergenen die niet in Christus gestorven zijn; welke laatsten allen samen zijn uitgesloten van hen die gezegd worden het eerst op te staan. Het is dus niet waar, dat wij tegen de Schrift ingaan als wij beweren dat "de eerste opstanding", waarin alleen de zaligen en heiligen delen, een letterlijke opstanding van de heiligen is, die

plaats heeft lang vóór en afgescheiden van de opstanding van de niet-zaligen.⁶

2. Het is een Opstanding die plaats heeft in verschillende stadiën, en niet op eens en terzelfder tijd. Paulus zegt ons uitdrukkelijk dat er een "orde" is in de opstanding, die sommigen vroeger en anderen later doet opstaan. Zij begint met "Christus, de Eersteling", daarna die van Christus zijn bij Zijn verschijning, daarna (nog later) het einde, de volkomenheid of de laatste, 1 Kor. 15: 23, 24.

Christus' opstanding ging ook vergezeld van de opstanding van anderen. Het Evangelie zegt: *De graven werden geopend, en vele lichamen van ontslapen heiligen werden opgewekt; en uit de graven uitgegaan zijnde, kwamen zij na Zijn verrijzenis in de heilige stad en verschenen aan velen*, Matth. 27: 52, 53. Selnecker, een van de vervaardigers van de Formula Concordiae, zegt: 'Deze maken een deel uit van degenen die ten eeuwigen leven zijn opgewekt vóór de algemene opstanding ten laatsten dage; en de eigenlijke bedoeling is, dat niet alleen zij van wie de evangelist hier schrijft weer levend zijn geworden, maar ook anderen, zoals Luther en Augustinus hebben geschreven, en dat zulk een opstanding plaats heeft op verschillende tijden, gedurende de hele periode of bedeling des Nieuwe Testaments, tot op de laatste dag.'

Deze verschillende, bijzondere opstandingen noemt Selnecker ook 'de eerste opstanding, waartoe alles behoort wat ten eeuwigen leven wordt opgewekt vóór de jongste dag.'

Dit gevoelen stemt ook overeen met hetgeen wij gevonden hebben in de loop onzer beschouwing van dit Boek. In hoofdstuk 4, dat onmiddellijk volgt op de gerichten

⁶ Algemeen wordt gedacht dat het geloof in een Eerste Opstanding, die zal plaats hebben op gans verschillende tijd dan de *Algemene opstanding*, alleen rust op deze plaats, (Openb, 20: 6). Maar dit is een dwaling. Zonder te spreken van de plaatsen in het Oude Testament, die gesteund worden door de beloften waarin de oude gelovigen kracht vonden om te lijden en God te dienen op hoop van een betere opstanding", (Hebr. 11: 35) maakt onze Heere Zelf duidelijk onderscheid tussen de opstanding die sommigen zullen waardig geacht worden te bekomen, en een andere opstanding, Luk. 20: 35. Paulus zegt dat er een opstanding is van tussen de doden, die hij zocht te bereiken met al zijn macht, als de hem voorgestelde prijs, Filip. 3: 11. Hij zegt ons ook nadrukkelijk, dat, ofschoon allen in Adam sterven en in Christus zullen levend gemaakt worden, dit toch met allen niet opeens en te gelijk zal plaats hebben, 1 Kor. 15: 22-24.

Er is op te letten dat, overal waar in de Schrift gesproken wordt van de verrijzenis van Christus of van de Zijnen, het altijd is een verrijzenis *uit of van tussen* de doden. En overal waar sprake is van de algemene opstanding is het: de *verrijzenis van* de doden. Dit onderscheid, ofschoon in onze vertaling dikwijls in het oog gehouden, is toch ook maar al te dikwijls over het hoofd gezien. Maar in het Grieks wordt het ene altijd uitgedrukt met het voorzetsel *ek*, dat is, *uit of van tussen* en het andere zonder voorzetsel. In de Latijnse vertaling is het eerste altijd weergegeven door *a mortuis* of *ex mortuis*, als bepaald onderscheiden van *resurrectio mortuorum*.

In Rom. 8: 11 "De Geest van Hem die Jezus uit de doden opgewekt heeft", staat *ek nekroon, a mortuis*. Zo werd ook Lazarus opgewekt *ek nekroon*, Joh. 12: 1, 9. Onze Heere maakte in Zijn antwoord aan de Sadduceeërs onderscheid tussen de algemene opstanding van de doden en de opstanding die sommigen zouden waardig geacht worden, Luk. 20: 34, 35. Toen Paulus sprak van een opstanding waartoe hij hoopte te komen, Filip. 3: 8, 11, gebruikte hij, alsof één voorzetsel niet genoeg was om zijn mening uit te drukken, een dubbel voorzetsel: de opstanding die *van tussen* de doden is, 'die bepaalde of bijzondere opstanding'. Stuart.

over de gemeenten, zag Johannes een geopende deur in de hemel, waardoor hij werd opgeroepen om te komen. Die deur en oproeping betekent een opstanding en opneming van heiligen (overeenkomende met 1 Thess. 4: 16, 17); want Johannes zag onmiddellijk daarna Levende Wezens en Oudsten in heerlijkheid. Zij waren heiligen van de aarde, want zij zingen van hun verlossing door Christus' bloed "uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie". Zij bezitten het opstandingsleven, want zij zijn getrouwd en gekroond, terwijl toch geen heiligen gekroond worden vóór "de verrijzenis van de rechtvaardigen". Zij komen overeen met 'de arenden' die vergaderd zijn waar het lichaam is waaruit zij leven, en die dus geborgen zijn in de hemelse tabernakelen tegen de smarten van de grote verdrukking, Matth. 24: 27, 28; Luk. 17: 34-37; 21: 34-36; Openb. 3: 10. Zij zijn reeds in de hemel, vóórdat er nog een zegel gebroken, een trompet geblazen of een toornschaal uitgegoten is.

Verder, in hoofdstuk 7, onder het zesde zegel, werd een grote schare gezien, ook in de hemel, bekleed met witte overklederen en met palmtakken van de overwinning in de handen. Johannes zag hen met de Levende Wezens en de Oudsten, maar onderscheiden van deze en de toen pas aangekomen. Vanwaar zij kwamen werd hem gevraagd en verklaard. Zij kwamen "uit de grote verdrukking" - een verdrukking waarvoor de Oudsten in de hemel allen bewaard waren, daar zij "waardig geacht waren om al die dingen te ontvlieden". Zij komen overeen met de wijze maagden, die niet gereed waren toen de wakende en scherpsziende Arenden werden medegenomen, maar die, onder druk en lijden, nu hun ongeloof hebben betreurd, de lampen van een betere belijdenis hebben opgenomen, en in een getrouwe verwachting van de dingen van de toekomst, nu uitgegaan zijn, de Bruidegom tegemoet; aldus hun klederen wassende en wit makende in het bloed des Lams. Dus wel een plaats in de hemel bekomende, maar met een zeker verlies, en in een periode na die waarin de Oudsten en Levende Wezens zijn opgenomen.

Zo verschijnen ook, in een nog latere periode, hoofdstuk 11, na de openbaring van het lasterlijk Beest, twee grote Getuigen, die het Beest eindelijk doodt. Drie en een halve dag liggen hun lijken onbegraven. Maar aan het einde daarvan keren zij terug tot het leven, staan op hun voeten en varen op ten hemel voor het oog van hun vijanden. Of nu met hen nog enigen van hun discipelen worden opgenomen, zoals niet ten onrechte vermoed wordt, dan of zij alleen worden opgenomen, - zeker is hier een andere bepaalde of bijzondere verrijzenis die de gemeente van de "zaligen en heiligen" versterkt.

Nog verder, in hoofdstuk 14, verschijnt weer een andere bepaalde schare, geheel verschillend van allen die reeds genoemd zijn, en die bestaat uit honderd vier en veertig duizend 'gekochten van de aarde en uit de mensen'. Zij zingen hun nieuw en eigen lied, en voegen zich bij het Lam om Het te volgen waar Het ook heengaat. Zij behoren ongetwijfeld tot 'de kinderen der opstanding', tot de vergadering van Gods verheerlijkte heiligen, maar de tijd van hun inlijving is niet dezelfde als die van de vroeger genoemden.

Ook in verband met de bijeenvergadering van de koningen en hun legers bij Armageddon, is er een zinspeling die ons doet vermoeden dat dan weer andere heiligen kort geleden zijn opgenomen (16: 15), terwijl in het visioen van het gehele opgenomen lichaam (hoofdstuk 20), sommigen worden beschreven als geleefd hebbende in de laatste dagen van de Antichrist, maar hem toch niet hebben geëerd of

zijn merkteken hebben aangenomen. Dit bewijst dat de eerste opstanding niet geheel en volkomen is, vóór de laatste periode van de Mens der zonde.

Dus is het klaar en duidelijk, dat de Eerste Opstanding niet is één enkel feit, maar bestaat uit verschillende opstandingen en opnemingen op verschillende tijden, beginnende met de verrijzenis van Christus, die is het Hoofd en Begin van 'de opstanding der rechtvaardigen', en haar laatste versterking ontvangende omstreeks de tijd van de eindelijke omverwerping van het Beest en zijn leger.

3. Het is een Opstanding die nergens in haar geheel als in één schilderij wordt voorgesteld. Daar zij niet op eens plaats heeft, wordt zij ook niet ten volle in één visioen voorgesteld, gelijk het geval is met "de overigen van de doden". Het meest nabij zulk een voorstelling komende is die in hoofdstuk 12 gegeven wordt, in het visioen van de geboorte van de Mannelijke zoon, die onmiddellijk wordt opgenomen tot God en Zijn troon. Die geboorte en opneming is 'het teken' van de overbrenging van de hele vergadering van de eerstgeborenen" in het eeuwig leven en de opstandings-heerlijkheid, die begon met de opstanding en hemelvaart van Christus Zelf. En die haar voltooiing bereiken zal als de laatste martelaar onder het Beest zijn kroon zal behaald hebben. Maar ook daar wordt geen andere bijzonderheid meegedeeld, dan de boosaardige en moorddadige poging van de Draak om het te verhinderen.

Het geheel is veel te verschillend en veelzijdig in zijn verschillende stadiën, en in het verschillend aandeel dat de gezegenden en heiligen er in hebben, dan dat het in één toneel gevoegelijk zou kunnen worden voorgesteld. Zulk een toneel bestaat dus niet. Wat Johannes hier zegt en beschrijft is niet zozeer het toneel als wel *de personen* waaruit het bestaat, de verheven staat waartoe het voert, de zegeningen en de eer waarmede het hen bekleedt en aangordt. Hij ziet wie en wat zij zijn die er in delen; maar wanneer, hoe of in welk tijdperk, en met welke bijzonderheden zij weer levend gemaakt worden, dat ziet of zegt hij hier niet, zoals hij wel doet in het geval van hen die worden opgewekt als de duizend jaren ten einde zijn.

De reden daarvan is, dat het onderwerp er niet vatbaar voor is, doordat het in zo verschillende delen en tijdperken plaats heeft en met zo gans verschillende bijzonderheden.

Dit is niet het geval met "*de overigen van de doden*". Evenals geen van hen deelt in de Eerste Opstanding, behoort ook geen van hun tot de 'zaligen en heiligen'. Zij behoren allen tot dezelfde klasse van de niet-heiligen. Volgens de lezing in de Codex Sinaitus (oud Grieks handschrift van N.T.) wordt gezegd *dat zij allen veroordeeld worden*.

Het boek des levens wordt geopend en onderzocht van het begin tot het einde, maar er wordt niets gezegd van enige naam die daarin gevonden wordt. Behalve het Beest en de Schijnprofeet, die dan reeds in de poel des vuurs zijn, worden allen samen opgewekt. Zij ontvangen allen terzelfder tijd hun vonnis en ondergaan allen hetzelfde lot. Gemakkelijk kan een enkele schilderij het hele toneel daarvan voorstellen, met al zijn bijkomende omstandigheden en bijzonderheden. Zo wordt het dan ook voorgesteld, in verband met de grote witte troon. Maar zo kan, uit de aard van de zaak, niet het geval zijn met de opstanding van de rechtvaardigen. Christus beklimt dan ook nimmer de troon des gericht tegen Zijn gemeente en volk. Zij behoren tot Zijn dienaren, vrienden en broederen. Deze wereld verlatende, liet Hij hen achter om in zijn Naam die wereld voor Hem in bezit te nemen. Het koninkrijk dat Hij ontvangt is niet tegen hen, maar *voor* hen, opdat zij met Hem daarin delen zouden. Zij behoren tot

des Konings stoet en hofhouding. Als Hij komt, dan komt Hij, volgens de gelijkenissen, eerst tot de een en dan tot de ander, en zo voortgaande iedere schare van getrouwe en goede dienaren na elkaar brengende tot de plaats van hun beloning, 'een iegelijk in zijn orde'. Hij ontvangt en beloont de getrouwsten het eerst, en zo daalt Hij van klasse tot klasse, van tijd tot tijd, totdat het gehele lichaam van Zijn verlost en in zijn hele verscheidenheid en al zijn graden is verzameld, overeenkomstig hun getrouwheid aan zijn woord en dienst.

4. De voltooiing van deze Opstanding brengt een wondervolte verandering teweeg in de geschiedenis van de wereld. Zij is de doorbreking van een onsterfelijke macht, een macht die de hele familie van sterfelijken en de hele regering van de Draak als kaf voor de wind wegvaagt, met allen die zich tegen haar stellen of verzetten, om ze in de dood en het dodenrijk te storten; - een macht die de Oude Slang haar kracht ontnemt, haar bindt met een grote keten, haar opsluit en verzegelt in de Afgrond, al haar werken neerstoot, al haar laagheden en valsheden ontmaskert en afsnijdt, waardoor zij zoveel eeuwen de wereld in het verderf heeft gestort door leugen, misleiding en onderdrukking; - een macht die aan de volken nieuwe, rechtvaardige en heilrijke wetten geeft en een bestuur van onsterfelijke regeringspersonen, wier goede en heilige bevelen de mensen moeten gehoorzamen of sterven; - een macht die op eens de levensdraad afsnijdt van eiken Ananias en iedere Safira, die iedere Nadab en Abihu, die vreemd vuur voor des Heeren aangezicht durft brengen, neerslaat, iedere Achan die een Babylonisch overkleed of gouden sieraad dat God verbannen heeft durft terughouden, ter dood veroordeelt, en de mond van de aarde zich doet openen voor elke Korach, Dathan en Abiram die zijn mond durft openen tegen het gezag van de heilige vorsten die Jehovah heeft aangesteld; - een macht die van de fabelachtige fortuinen die door laagheid en onderdrukking zijn opgehoopt en in gierigheid zijn behouden om aan zinnelijke lust en hoogmoed bot te vieren, zich meester maakt, om die nu in gerechtigheid en mildheid uit te delen onder hen aan wie zij zo liefdeloos en op oneerlijke wijze zijn onthouden en afgeperst; - een macht die uitgaat om de armen, de verdrukten, de zwakken, de hulpelozen en de vertrapten te wreken, hun zaken te rechten, hun billijke eisen te voldoen, en waarheid en broederschap onder de mensen tot stand te brengen; - een macht die de maskers van bedrog, aanmatiging en valse schijn afrukt, elk op zijn ware plaats stelt overeenkomstig hetgeen hij wezenlijk is, vertrouwen schenkt alleen waar men vertrouwen waard is, een afkeurend stempel drukt op alle valse gewichten en maten, en alle ding en iedere persoon in de weegschaal van de strikte en onkreukbare gerechtigheid brengt.

Ik denk aan het intreden van die macht, - aan de omkering die zij onvermijdelijk teweegbrengen moet in de hele orde van de dingen, - aan de verwarring die zij brengen zal onder de bedorven hoven, kabinetten en wetgevingen dezer wereld, - aan de revolutie die zij bewerken moet in de handelszaken, in de verenigingen, in de politieke gieterijen, in de valsheden van handel en nijverheid, in de leugens en holligheden die het maatschappelijk leven bederven, - aan de veranderingen die zij brengen moet in kerken, spreekgestoelten, erezetels, scholen en nieuwsbladen, in het boeken schrijven en lezen, in het denken en filosoferen, en in al de plannen, ondernemingen, oordeelvellingen, gevolgtrekkingen en handelingen van de mensen, - aan de wijze waarop zij letterkunde, wetenschap, bouwkunst, eten, drinken, slapen, werken en vermaken zal aantasten, - aan hetgeen zij doen zal met betrekking tot speelhuizen, drankwinkels, schouwburgen en de onheilge middelen waardoor duizendtallen van mensen nu hun onderhoud in de wereld vinden.

En als ik mij aldus voor de geest roep wat de onweerstaanbare macht van de getrouwe

en rechtvaardige regering in al die richtingen en betrekkingen noodwendig zal teweegbrengen, dan kan ik vatten waarom het Boek Gods die noemt: *een hoeden met een ijzeren scepter, en een in stukken slaan als een aarden vat.*

Denk aan het plotseling ineenstorten van alle hopen van de zonde, aan het uitroeien van alle nesten en kweekplaatsen van ongerechtigheid, aan het schoonvegen van alle moerassen en poelen van misdaden, waar alle verpestende dampen onderdrukt worden, en aan de veranderingen die daaruit moeten voortspruiten; - denk aan de plotselinge afschaffing van alle onzedelijke clubs, genootschappen en kringen, die nu het recht vertrappen, de zedelijkheid verwoesten, de eerlijke handel beletten, de wetgeving bederven, de drukpers bezoedelen, de openbare schatkisten bestelen, de winst van eerlijke bedrijven opeten, de publieke opinie bederven, de mensen bespotten en lasteren die geen deel willen nemen aan hun goddeloze praktijken, zelfzucht en geslepenheid tot beginsel maken, deugd en verstand vertrappen, het algemeen welzijn opofferen aan persoonlijke grootheid en alle rechtmatig bestuur in verachting brengen; - denk aan het verschijnsel, dat die macht algemeen en onweerstaanbaar voor de goddelijke gerechtigheid voert elke ongelovige, meinedige, leugenaar, vloeker, dronkaard, drankverkoper, gifmenger, geveinsde, lasteraar, oplichter, bedrieger, dief, moordenaar, koppelaar, eedbreker, verrader, gierigaard, verdrukker van armen, omkoopbare rechter, broodprediker, kwakzalver, kindermoordenaar, kinderdief, rustverstoorder en levensverwoester; - denk aan het voorttreden in die wereld van een goddelijke en onfeilbare macht, die niet kan gebogen of ontweken worden, maar die elke onvruchtbare boom neervelt, al het kaf van elke dorsvloer zuivert, alle onbillijke wetten afschaft, allen oneerlijken handel doodt, alle onrechtvaardige verbonden opheft, elk nest van zonde en gemeenheid uitbrandt, alle bedekte goddeloosheid aan het licht brengt, alle ijdele waan aan de kaak stelt en straft, een einde maakt aan alle onheilig werk en aan alle lage gewoonten, die de heerschappij van het almachtige Geld overbrengt aan het almachtige Recht, en in het menselijk leven alle gewoonten, manieren en betrekkingen terugbrengt tot de standaard van waarheid en recht; - denk aan de ontzettende omkering in alles wat het oog kan zien, het oor kan horen, de hand kan aanraken, het hart kan gevoelen, die noodwendig het gevolg moet zijn van het in werking treden van zulk een kracht in het bestuur over alle dingen; aan de hogen die zij moet vernederen, de gevierden die zij moet doen buigen, de rijken die zij moet arm, de machtigen die zij moet krachteloos maken, de befaamden die zij in vergetelheid moet doen zinken, de bewonderden en geëerden die zij tot verachting moet brengen, en de verachte en verdrukte armen die zij tot aanzien en eer moet verhogen, - denk aan de verschillende drijfkracht waardoor elk wiel dan moet lopen, ieder weefgetouw bewegen, iedere hamer slaan, iedere voet treden, ieder gemoed berekenen en ieder hart kloppen; aan de verandering die komen moet over de huizen die wij binnentreden, over de straten die wij bewandelen, over de mensen die wij ontmoeten, over de woorden die wij spreken, over het voedsel dat wij gebruiken, over de lucht die wij inademen, over het zonlicht van de dag, over de rust van de nacht, over de geest in onze uren van waken en de dromen in onze sluimering, en over al de beginselen, betrekkingen, handelingen en ondervindingen die ons leven uitmaken en besturen; - denk, zeg ik, aan al die ontzettende veranderingen, en stel u voor dat die tot de werkelijkheid komen, zonder dralen, op eens en voor altijd, ... en dan kunt u beginnen enig begrip te hebben van de verandering die de Eerste Opstanding zal teweegbrengen in de geschiedenis van onze aarde.

Dit toch, en niets minder dan dit, is de betekenis van dat zitten op tronen, dat ontvangen van macht om te richten, de volken te hoeden en over de aarde te regeren, van de zijde van die gezegende en heilige onsterfelijken.

En het zal een zegen zijn voor de volken als die dag aanbreekt. Er kan niets beter zijn dan Gods wet. Niets kan rechtvaardiger, redelijker, geschikter en heilzamer zijn voor het welzijn van de mensen en de hoogste belangen van de maatschappij. Al het heil in het hele heelal is op die wet gebouwd. Al wat nodig is om een gelukkige en geheiligde orde van zaken te vestigen is, dat de mens aan die wet gehoorzame, haar in praktijk brenge en ze doe samen groeien met zijn gevoelens, handelingen en beginselen.

Dit nu zal geschieden als 'de kinderen der opstanding' hun kronen bekomen, hun macht ontvangen met Christus, de Albestuurder, aan hun hoofd. Zij zullen de volken hoeden en besturen, als onfeilbare en onsterfelijke koningen en priesters; hen leiden, onderrichten en onderhouden met al de tere zorg van de engelen, maar met "een ijzeren roede" in hun hand om onderworpenheid, gehoorzaamheid en ondubbelzinnige lijdzaamheid jegens al de wetten en eisen van de Heere God Almachtig in te scherpen. En onder die regering zal vervuld worden wat de profeten geprofeteerd en de dichters gezongen hebben in groten getale, aangaande de vrede en de zegen die weggelegd zijn, als de door de zonde bezoedelde en lang vertreden erfenis des mensen.

Dat mag u *Judaïsme* (Joodse fabels) noemen, als u wilt; u mag er bij lachen alsof het fantasie was; u kunt het houden voor een vleselijke droom; u mag het brandmerken als een ketterij; - maar het is en blijft Gods waarheid, waaraan u en ik, en alle mensen onherroepelijk gebonden zijn; en die alle uitzicht heeft van in vervulling te treden eer de volgende eeuw zal voorbijgegaan zijn. Ik verlang naar die vervulling en heet haar welkom, als de rijke verwachting en de wederoprichting van onze vervallen en misleide wereld.

5. De voltooiing van die Opstanding bevordert haar deelgenoten tot een bovenaardse heerlijkheid. Aan heiligheid is eer verbonden. Zo is het in de tegenwoordige wereld niet. De grootste van de Apostelen was, met al zijn grote daden en verheven genietingen van Gods gunst, genoodzaakt uit te roepen: "Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, dan zijn wij de ellendigsten van alle mensen", 1 Kor. 15: 19. De grote Meester van allen zei van de beginne tot Zijn volgelingen: "Indien gij van de wereld waart, dan zou de wereld het hare liefhebben; maar omdat gij niet van de wereld zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld", Joh. 15: 19. Het onwedergeboren hart houdt niet van de waarheden en van de eisen des Evangelies, en als het onwedergeboren blijft kan het geen liefde gevoelen voor hen die het Evangelie verdedigen, er voor leven, en aandringen op de aanneming daarvan als de enige hoop des mensen. Vandaar dat de geschiedenis van de kerk, waar zij het meest getrouw en rein was en aan haar doel beantwoordde, een *Boek van Martelaren* is. Maar "de opstanding van de rechtvaardigen" brengt het loon van Gods volk aan.

Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de Eerste Opstanding! Over deze heeft de Tweede Dood geen macht, maar zij zullen priesters zijn voor God en de Christus, en met Hem heersen, de duizend jaren.

Laat ons deze verheven gedachte een weinig ontleden:

Ten eerste, zij delen in de Opstanding, de Eerste Opstanding, de gezegende opstanding. Zij zullen niet allen de dood ondergaan. Wie van hen dan nog leven, nog overgebleven en gereed zijn, als de ure aanbreekt, worden opgenomen, veranderd, overgebracht naar het opstandingsleven, zonder te sterven. Maar die overbrenging zal dan geheel overeenkomen met de opstanding. Zij is dezelfde verandering tot onverderfelijkheid en onsterfelijkheid, niet zozeer vanuit het graf maar van het sterfelijk leven, en daarom worden zij in één adem genoemd, hetgeen doet zien dat

aan allen tegelijk een macht wordt geschonken, die uit allen voor eeuwig elk spoor van de oude slavernij des verderfs, des doods en van de sterfelijkheid wegdoet.

Het wederom leven, hoe groot en wondervol dit ook zij, is nog maar het geringste deel van de zaak. Door de profeten, door Christus en door de Apostelen werden ook sommige mensen uit de dood opgewekt, tot het leven teruggeroepen nadat zij gestorven waren, en toch stierven die later weer als gewone mensen, alsof zij nimmer van de dood opgewekt waren.

In het geval dat hier getekend wordt, is het weder levend worden een veel "betere opstanding", n.l. de vernieuwing van het hele lichamelijke zijn, hervormd naar een hemels model, met hemelse hoedanigheden, en tot een veel verhevener leven dan zij immer te voren gekend hebben; - een opstanding, die de verderfelijkheid in onverderfelijkheid verandert, oneer in heerlijkheid, zwakheid in kracht, en die het aardse lichaam een geestelijk lichaam doet worden, dat volkomen gerukt is uit de sfeer van het aardse leven, en waarover noch de eerste dood noch de tweede ooit meer macht hebben. "Waardig geacht zijnde om die eeuw te verwerven en de verrijzenis uit de doden, zullen zij niet trouwen noch ten huwelijk gegeven worden, en kunnen zij ook niet meer sterven, omdat zij aan engelen gelijk en kinderen Gods zijn, dewijl zij kinderen der opstanding zijn", Luk. XX: 35, 36.

Zij zijn heilig. Zij waren heilig van hart en leven toen zij in het vlees leefden. Zij hadden "de getuigenis van Jezus en het woord Gods", en beleden dit te midden van een tegensprekende wereld; zij hielden die vast tegenover vervolging en dood, en leden gewillig het verlies van alle dingen, dewijl zij die schade en ballast achtten, liever dan hun hoop op Christus te missen. Zij waren het zout van de aarde en het licht van de wereld, de gouden kandelaars van de eeuwige waarheid in het rijk van zonde en duisternis. Toch nimmer tevreden met hetgeen zij bereikt hadden, strekten zij zich altijd uit naar nog hogere en betere dingen en, gelijk de Olympische kampspelers, *jaagden zij naar de prijs van de roeping Gods die van boven is*. Veracht, bespot, beledigd, belogen en uitgeworpen door de wereld, om hun geloof, hun godsvrucht en toewijding aan hun Heiland en Zijn zaak, namen zij dit niet kwalijk, maar achtten het voor vreugde, verzekerd als zij waren dat dit alles hun een uitnemend en eeuwig gewicht van heerlijkheid werkte. Velen van hen werden gemarteld, daar zij de aangeboden verlossing niet aannamen, om een *betere opstanding* te verkrijgen; anderen werden beproefd door wrede spotternij en lasteringen, door banden en gevangenschappen, werden gestenigd, in stukken gezaagd, gekweld, met het zwaard gedood; zij liepen om in schaaps- en geitenvellen, werden beroofd van alles, bedroefd en mishandeld, omdat de wereld van hun niet waardig was. Maar afgezonderd en geheiligd voor God, als Zijn dienaren en lichtdragers tijdens hun aardse leven, zijn zij nu honderdvoudig heiliger.

Voor eeuwig verlost van de wet die de dood werkte in hun vleselijke leden, is nu hun hele bestaan onder de macht gekomen ener volkomen heiliging, die hen afzondert en wijdt tot een verhevene en onberispelijke heiligheid, waarnaar zij die in het vlees zijn met groter eerbied moesten jagen, dan ooit geëist is van aardse koningen of hogepriesters onder Israel; - een heiligheid die bezielt terwijl zij met ontzag vervult, die aantrekt terwijl zij bestraft en veroordeelt, en die opheft en troost degenen die zij slaat met vernedering en vrees.

Toen Jesaja Jehovah zag zitten op de troon van de Almacht en de serafim met bedekte aangezichten rondom Hem, zeggende: *Heilig, Heilig, Heilig, is Jehovah, de God van de legermachten!* viel hij neer en riep uit: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man ben van onreine lippen en woon onder een volk dat onrein van lippen is!" Jes. 6: 1-5.

En iets van die zelfde ontzagverwekkende heiligheid zal dan gezien worden in de onsterfelijke priester-koningen van deze opstanding, waarvoor mensen en engelen hun aangezichten in eerbied zullen bedekken, want in hen en door hen zal God zijn heerlijkheid openbaren onder de volken en zal de hele aarde met die heerlijkheid vervuld worden, Ezech. 29: 21; Jes. 6: 3. Er is een grote en eerbiedwaardige majesteit van toewijding in elk waarachtig kind van God, zelfs terwijl het hier leeft en wandelt in het vlees. Voor het vleselijk en natuurlijk oog is er maar weinig dat hem onderscheidt. Het nadenkend voorhoofd, het eenvoudig uiterlijk, het waardige gedrag, de bescheiden houding, de onthouding van alle woeste vermaken van de wereld, en de heilige eerbied voor Gods Naam en de heilige dingen, gepaard met een kalme en standvastige belijdenis van de waarheid zoals die in Jezus is, dat is omtrent alles waaraan hij uiterlijk kenbaar is.

Maar zijn naam staat in de boeken des hemels. Daar is hij ingeschreven als een hemelburger en vorst. De engelen zijn hem tot dienaren. Door de wedergeboorte is hij verwant aan het koninklijk geslacht van de eeuwigheid. Hij is gemerkt met de naam en het sacrament van de eeuwige, onsterfelijke en onzichtbare Koning. Hij heeft de zalving van de Heilige, die hem wijdt tot zijn overbrenging naar het eeuwig koninkrijk.

Hij is broeder en mede-erfgenaar van Hem die getrouwd is aan de rechterhand van de eeuwige Majesteit, en die weldra openbaar worden zal als de Koning der koningen en de Heere van de heren. De grond waarop hij treedt wordt daardoor heilig.

De Heilige Geest woont in zijn lichaam, ademt in zijn borst, wandelt in zijn voetstappen en spreekt uit zijn woorden. Door die Zaligmaker op wie hij vertrouwt, is hij in zekere mate reeds een goddelijk mens, een deelgenoot van de Goddelijke natuur. Dit alles nu zal volkomen, openbaar en zichtbaar worden als hij verschijnt in de verheven heiligheid van de Eerste Opstanding. *Want zalig en heilig is hij, die deel heeft in de Eerste Opstanding.*

Verder: zij bekleden een verheven, plaats en bediening. ***Johannes zag hen op tronen gezeten.*** Hij zag hen bekleed met rechterlijk gezag. Hij noemt hen ***koningen en priesters.*** Zij nemen deel aan de regeringszaken. ***Zij regeren met Christus.*** Hun roeping is *de volken te hoeden.*

Dit alles getuigt van verheven betrekkingen en voorrechten. Het zijn niet bloot namen en ledige zetels. Heiligen kennen geen lege gemakposten. In de hemel zijn geen onbetekenende ceremoniën of holle titels. Daar is alles verheven werkelijkheid. De kinderen der opstanding zijn geen spotkoningen, geen zogenaamde rechters, maar zij zijn waarlijk wat hun hoge titels en waardigheden uitdrukken, zij zijn geen mederegenten en mede-hoeders met Christus, zonder wezenlijk te verrichten wat die woorden bevatten en uitdrukken. Hun waardigheid is bovenmate verheven, maar zij is wezenlijk; en de wezenlijkheid van de ambten vereist ook de wezenlijkheid van de bedieningen die aan de ambten verbonden zijn.

Ik zei: heiligheid betekent eer; maar heilige eer betekent plicht, werkzaamheid, arbeid, geen ledigheid of traagheid. Er is geen hemel voor luiaards; en nog minder bestaat de hemel uit luiaards. Niet om te lanterfant, maar om waarlijk een roeping te vervullen, ontvangen de kinderen der opstanding hun waardigheden.

Als koningen vervullen zij de plaatsen en doen zij het werk van koningen.

Als rechters moeten zij recht spreken en gerechtigheid oefenen.

Als priester-regeerders zijn zij belast met de plichten van het koninklijk priesterschap. Zij hebben niet alleen de naam en de rang van vorsten, maar zij regeren, even zeker en wezenlijk als Saul, David of Salomo regeerden. Het doel van hun verlossing is niet om

op wolken te zitten en Psalmen te zingen, of om zich te verlustigen in het leeg genot van een eeuwige traagheid of diepzinnige bespiegeling. Zij zijn verlost en verheerlijkt om verheven betrekkingen te bekleden en dan ook het werk te vervullen dat aan die betrekkingen verbonden is. Het leven van Christus in de hemel is een bij uitstek werkzaam leven. Hij regeert het koninkrijk van het heelal.

Als de tegenwoordige bedeling ten einde is, zal Hij dit koninkrijk overgeven aan de Vader, en een nieuwe en bijzondere heerschappij aanvaarden, waarin de kinderen der opstanding met Hem zullen delen, zoals de engelen nu met Hem deel hebben in het bestuur van het koninkrijk des Vaders, ja, in een nog nauwer vereniging.

Het werk dat moet verricht worden is, het hoeden van de volken met een ijzeren roede, het voortzetten van de overwinningen van de grote Dag des Almachtigen Gods, door het bestuur van de eeuwige gerechtigheid toe te passen, daar waar de lasterlijke heerschappij van de Draak de dingen verdorven heeft en waar hij zoveel eeuwen op noodlottige wijze huis gehouden heeft.

Daartoe hebben zij hun tronen. Daartoe is het oordeel hun in handen gegeven. Daartoe zijn zij verhoogd ver boven al de zwakheden van het sterfelijk leven. Daartoe zijn zij volmaakt in heiligheid en bekleed met zo Goddelijke en ontzagverwekkende toewijding. En daarin hebben zij hun eer en zaligheid. Door hun volkomen verlossing in Christus Jezus worden zij zo geheel eens met het hart en de wil van God, en komen zij in zo levende gemeenschap met hun Verlosser, dat zij geen hoger eer of vreugde kennen dan de grootse roeping te vervullen, van de stervelingen, die de vreselijke dag overleefd hebben, onder de Goddelijke heerschappij te brengen, en hun onsterfelijke krachten te gebruiken om het menselijk geslacht te leren van waar het voortgekomen is, totdat het wederkeren zal naar het Paradijs waaruit het zes duizend jaar lang gebannen was.

Dit is een heel andere opvatting omtrent de hemel, dan die gewoonlijk wordt gekoesterd. Men vergeestelijkt en verklaart de grote dingen van de Godsopenbaring gewoonlijk weg, totdat de hele zaak in hun handen verdampt en de waarachtige christelijke hoop in smakeloosheid en niets waardigheid verdwijnt. Men maakt grote ophef van de hemel te gewinnen, maar men begrijpt in het minst niet wat die hemel is. Al het gezang over, alle verlangen naar en dwaas vooruitlopen op de hemel, is gewoonlijk inderdaad weinig meer dan: een gaan tot Jezus, enige beminde vrienden te zien en kennis te maken met sommige voorname personen die eens hebben geleefd.

Wel wordt er soms gezinspeeld op kronen, maar het zijn gewoonlijk maar denkbeeldige kronen, voorbijgaande schaduwen, lege dromen, leuzen zonder wezenlijkheid, regering zonder onderhorigen, tronen waartoe niemand gerechtigd is. Men spreekt van rust; maar rust is de hemel niet, zomin als de slaap het Leven is.

En de onmogelijkheid aan de zijde dergenen die de Eerste Opstanding geestelijk opvatten, om de werkelijkheid te vinden waarin de beelden en beschrijvingen van de Schrift aangaande het eindelijk deel van de verlostten worden vervuld, is een kennelijk bewijs dat zij schromelijk dwalen. Zij vernietigen inderdaad al wat de hemel tot hemel maakt, en al wat zij zeggen van de toekomst is niets dan een plaatsen van Gods vrijgekochte koningen in een wereld van schaduwen, om hun eeuwige vreugde en steeds toenemende grootheid te vinden in een traag gezang, of in de dromerige vreugde van een eindeloze geestelijke opgewondenheid, wat alles even onmogelijk als weinig uitlokkend is voor redelijke schepselen, of voor wezens die met onsterfelijke krachten zijn aangedaan.

Nee, de vreugde en de eer van de kinderen der opstanding zal hierin bestaan, *dat zij koningen en priesters voor God en de Christus zijn gemaakt; aangedaan en bekleed*

met gezag om de onsterfelijke weldoeners te zijn van de volken van de aarde, de feilloze heren, regeerders, en onoverwinbare herders van een vernieuwde en vernieuwende wereld, de eeuwige gidsen, rechters en waardigheidbekleders van een verlost geslacht. Zo zegt het woord dat vóór ons ligt, en daarop lopen al de beloften uit die in het Boek Gods zijn vervat.

ZEVEN EN VEERTIGSTE VOORLEZING.

HET DUIZENDJARIG RIJK - EEN VALSE THEORIE - EEN PERIODE VAN DUIZEND JAREN - EEN ANDERE BEDELING - TOESTAND VAN DE DINGEN IN DIE BEDELING - DIE HEERLIJKE TOESTAND EINDIGT NIET MET DE DUIZEND JAREN - DE LOSMAKING VAN SATAN - DE OPSTAND VAN GOG EN MAGOG -- DE VERWOESTING VAN OPSTANDELINGEN - HET WERPEN VAN SATAN IN GEHENNA - DE GROTE WITTE TROON - ZIJN BEZITTER - DE LAATSTE OPSTANDING EN HET LAATSTE GERICHT - DE BOEKEN WORDEN GEOPEND - GRADEN VAN DE STRAF - DE POEL DES VUURS.

Openbaring 20: 7-15.

7 En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de satanas uit zijn gevangenis ontbonden worden.

8 En hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, den Gog en den Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee.

9 En zij zijn opgekomen op de breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen, en de geliefde stad; en er kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft hen verslonden.

10 En de duivel, die hen verleidde, werd geworpen in den poel des vuurs en sulfers, alwaar het beest en de valse profeet zijn; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.

11 En ik zag een groten witten troon, en Dengene, Die daarop zat, van Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvloten, en geen plaats is voor die gevonden.

12 En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, dat des levens is: en de doden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hun werken.

13 En de zee gaf de doden, die in haar waren; en de dood en de hel gaven de doden, die in hen waren; en zij werden geoordeeld, een iegelijk naar hun werken.

14 En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs; dit is de tweede dood.

15 En zo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

De regering van Christus en Zijn verheerlijkte heiligen is een regering over de aarde. Zij is een hoeden van de volken, en volken behoren tot het menselijk geslacht in het vlees. De Levende Wezens en Oudsten zongen dat zij Gode tot koningen en priesters waren gemaakt, en aldus aangesteld om te regeren op aarde, 5: 10.

Deze regering zal duizend jaar duren, een Millennium, een Chiliade. (Millennium is een Latijns, en Chiliade een Grieks woord. Beiden betekenen: een tijdvak van duizend jaar.) Iedere duizend jaar is een millennium, maar om de bijzonderheden en de hoge betekenis van deze bepaalde duizend jaren, wordt dit *hét Millennium* genoemd, waarover veel ongegronde beweringen geuit en ijdele zangen ten beste gegeven zijn.

De heersende mening in onze tijd is, dat de wereld vooruitgaan moet en inderdaad steeds vooruitgaat naar een gouden eeuw van wijsheid, rechtvaardigheid, vrijheid en vrede, waarin dwaling, valse godsdienst, ondeugd, slechtheid, onderdrukking en alle antichristendom voor goed zullen uitgeroeid zijn, en alle volken en geslachten gebracht onder de scepter van een gereinigd en alles beheersend christendom. Dit doel nu moet, volgens die mening, bereikt worden door een geleidelijke vooruitgang van de beschaving, van kunsten, wetenschappen, hervormingen en staatkundige omwentelingen; door de verspreiding van milde, weldadige en christelijke beginselen, en door de herleving van de kerken tot vromen zendingijver, daarin geholpen door een meerdere mate van de Geest Gods en van zulk ingrijpen van de Voorzienigheid in de

menselijke zaken, als nodig is om de pogingen die nu worden aangewend op voldoende wijze te zien gelukken. Terwijl dit dan als het grote doel wordt voorgesteld waartoe alle christenen arbeiden en bidden, en waarnaar zij verlangend uitzien, als de glorievolle uitkomst van de geschiedenis van de wereld.

Dit nu noemen de mensen *het Millennium* en daarover dromen, zingen en prediken zij. U vindt in bijna al het populaire en stichtelijk onderwijs onzer dagen de zaken voorgesteld zoals ik daar gezegd heb. Dat er in die voorstelling waarheden liggen opgesloten, moet geredelijk worden toegestemd. Maar die zijn zo jammerlijk verward en bedekt met allerlei onwaarheden, dat zij tot een systeem van een zeer valse filosofie zijn geworden, gegoten tot een Artikel des geloofs, dat geheel onbekend was aan de kerk van de eerste duizend jaren van haar bestaan, en dat evenzeer een blote uitvinding van mensen is, als het Roomse leerstuk van *de onbevleete ontvangenis* en van de *pauselijke onfeilbaarheid*.

Zeker is dit stelsel nimmer geleraard in enige christelijke belijdenis van de geringste betekenis. Nergens wordt het gevonden in enige kerkelijke geschriften, liturgieën, liederen of gezangen van de eerste vijftien eeuwen, zelfs niet in de periode van de grootste reinheid en getrouwheid van de kerk.

Al de voorname belijdenisschriften zijn direct of indirect tegen dit gevoelen, staan er tegenover. De oude godgeleerden, als Luther, Melancton, Calvijn, Knox, Hutter, Hunnius, Quenstedt, en zelfs de Wesley's, zijn er tegen. Daniël Whitby, die in 1726 stierf, door wie dit stelsel voornamelijk in zwang is gebracht, onderwierp het aan de beschouwing van de geleerden, maar alleen als een *hypothese*, een veronderstelling, een mening, die hij in zijn dagen als een nieuwe beschouwde.

De Heilige Schriften staan overal beslist tegenover dat gevoelen. De kerk, zoals haar naam en Gods bedoeling met haar uitdrukt, is een Ecclesia, een lichaam dat uit de overige mensenwereld is geroepen, met een meerderheid van die mensenwereld buiten haar. Uit elk woord en elke voorzegging van de Zaligmaker blijkt dat Zijn kerk gedurende de hele periode van haar aards bestaan onder het kruis ligt, en dat zij vóór de opstanding nimmer uit die toestand zal verlost worden. Het onkruid en de tarwe bedekken hetzelfde veld, en beiden groeien samen op tot de oogst, die is de voleinding van de eeuw, het einde van de tegenwoordige bedeling. Overal worden de laatste dagen voorgesteld als de boze, de zwaarste dagen, en de mensen als groeiende in al wat boos is, totdat het einde komt. En al de voorschriften en vermaningen die van Godswege aan de kerk gegeven zijn, met betrekking tot de wederkomst van Christus, zijn zodanig dat onmogelijk op grond daarvan iemand heeft kunnen menen dat er duizend jaar zouden moeten verlopen eer die komst kon plaats hebben.

Ik beschuldig dus al die gevoelens van vol chiliastische dwalingen te zijn, en zijn één van die listige, aantrekkelijke, maar verleidende kunstgrepen van de grote bedrieger, waardoor Gods kinderen worden afgetrokken van de waarheid tot zijn verwoestende leugens.

I. Laat ons vragen wat de Schriften leren met betrekking tot hetgeen hét Millennium, *het Duizendjarig rijk*, wordt genoemd.

1. *Het is een tijdvak van "duizend jaren"*, gerekend van de val van het Beest en zijn bondgenoten, in de slag van de grote Dag des Almachtigen Gods, waarbij het Beest en de Schijnprofeet worden geworpen in de poel des vuurs, en Satan wordt gebonden en opgesloten in de Abyssus, de afgrond. Ik geloof dat dit letterlijk jaren zijn, evenals alle gegeven datums in deze Apocalyps letterlijk zijn.

De zogenaamde jaardagen-uitleggers, om met zich zelf overeen te komen, moeten deze periode verlengen tot ten minste drie honderd en zestig duizend jaren, hetgeen een nog al vreemde verlenging is van de kleine tijd en het haastige, waarvan Christus sprak als Hij van Zijn wederkomst getuigde.

2. Deze duizend jaren beginnen eerst nadat deze tegenwoordige wereld, eeuw of bedeling is afgelopen. De bedoeling van de kerk-periode is: een uitverkorene te verzamelen, een volk te nemen voor de Naam des Heeren, een bijzonder getal uit de mensenfamilie op te leiden en te vormen tot onsterfelijke koning-priesters voor Christus. Als dit doel zal bereikt zijn, dan eindigt de hele tegenwoordige bedeling. Er is geen bevel tot prediken, dopen, avondmaal vieren of iets anders aan de kerk gegeven, dat niet met duidelijke woorden is beperkt door het wederkomen van Christus om Zijn volk te wreken en Zijn vijanden te richten. Zulk een komen van Christus wordt ons voorgesteld vóór het aanbreken van die duizend jaren, maar nooit aan het einde daarvan. Een ontzettend gericht is daar en een grote witte troon tot rechtvaardige vergelding over de onheilige en goddeloze gestorvenen; maar geen woord wordt gezegd van een komen van Christus, noch tot, noch met de Zijnen, van een vergaderen van Zijn uitverkorenen, van een opgenomen worden van Zijn arend-heiligen tot daar waar Hij is, van een komen zoals Hij gezien werd toen Hij opvoer van de Olijfberg, of van enig ander komen.

Het feit dat de heiligen op tronen verschijnen, in de zegen en de heiligheid delen van het opstandingsleven der heerlijkheid, bij het begin van dit tijdvak, en dat zij regeren gedurende dat tijdvak, toont dat de komst van Christus om Zijn heiligen op te wekken tot heerlijkheid, hun beloningen te schenken en aldus deze bedeling te eindigen, alsdan reeds heeft plaats gehad. Dus ligt het Millennium geheel aan de andere zijde van die opstanding en verheerlijkingsfeiten; en de tegenwoordige kerk, in plaats van een tijdperk van aardse bloei daarin te vinden, vindt daar in het geheel geen plaats, dan alleen in het onsterfelijk koning- en priesterschap van de kinderen der opstanding.

3. Het zogenaamde Duizendjarig rijk brengt een gans verschillende bedeling met zich dan waaronder wij nu leven. Gedurende de gehelen loop van de tegenwoordige orde is Satan los en werkzaam in zijn verwoestingzucht. Maar tijdens die duizend jaren is hij gebonden, opgesloten in de afgrond en wordt hem, noch persoonlijk, noch door zijn dienaren, toegelaten in de wereld te komen. Nu is de grote roeping en bediening van de kerk: het Evangelie te prediken aan alle schepsel, en te getuigen voor Christus in een vijandige en lichtzinnige wereld; maar dan, gedurende die lange periode, is er met geen enkel woord sprake van zulk een taak in sterfelijke handen.

In plaats daarvan zal er een hoeden van de natiën zijn met een ijzeren roede, een gezaghebbend en onweerstaanbaar uitoefenen van recht en gerechtigheid van de zijde van de onsterfelijke priester-koningen, en een machtig tuchtigen en leren van mensen en volken, ver boven al wat de prediking des Evangelies ooit heeft uitgewerkt of wat door enig aards lichaam ooit moest worden uitgericht. Nu is de aarde in handen van de Draak, wordt zij gekneed door zijn invloed, en is zij in het geheel niet onder het bevel van de heiligen; maar dan zal zij uitsluitend in handen zijn van de Heere der heren en zijn onsterfelijke priester-koningen.

Nu kunnen wij alleen de mensen smeken van Christus' wege zich met God te laten verzoenen; maar dan zullen zij genoodzaakt worden de bevelen die hun gegeven worden op te volgen, Hem met ontzag te dienen, zich met beving te verheugen, de Zoon te kussen en Hem de eer van de aanbedding te geven, - of op de weg te vergaan, Ps. 2: 10--12. Nu is aan des mensen keuze overgelaten God al of niet te dienen, terwijl

niets hun vrije keuze belemmert dan het komende oordeel; maar dan zullen zij genoodzaakt zijn Gods wetten aan te nemen en te gehoorzamen, of op staande voet geslagen en verdorven te worden.

Het tegenwoordige is de bedeling van Gods genade en lankmoedigheid; de toekomst zal zijn de periode van strenge uitoefening van het recht, wanneer een vonnis tegen elk boos werk onmiddellijk zal uitgevoerd worden.

Nu moeten de gehoorzamen een gewillige smaad lijden, veel onrecht verdragen en wachten op hun loon tot de opstanding van de rechtvaardigen; maar dan zal de rechtvaardige bloeien naar gelang van Zijn rechtvaardigheid en hij "zal voortgaan en toenemen als mestkalveren", en "zal het werk van de gerechtigheid vrede en de werking van de gerechtigheid gerustheid en zekerheid zijn tot in eeuwigheid", Jes. 32: 17.

Nu is het een harde en zelfverloochenende zaak een heilige te zijn "juist daarom zwaar, omdat er een kroon van de heerlijkheid is te behalen.

Maar dan zullen de moeilijkheden en het lijden aan de andere zijde te vinden zijn, zodat de mensen moeilijk zullen zijn wat zij moeten zijn, en de zonde door hen zal worden verzaakt met veel meer opoffering en strijd dan nu het leven des geloofs ooit gekend heeft. Dus zal de bedeling en orde van de dingen dan, in elk opzicht, geheel anders zijn dan zij nu is.

4. De algemene toestand van de aarde en van de mensen die er op wonen, zal dan ook zeer verbeterd zijn. Wij kunnen niet met zekerheid bijzonderheden noemen; maar al de vingerwijzingen tonen ons dat deze hele aardse bedeling dan ver op de weg van vooruitgang zal zijn naar die "wedergeboorte" en vernieuwing, waarvan de Zaligmaker sprak, Matth. 19: 28, en waarin de schepping, "de hele schepping", zal vrijgemaakt zijn van de dienstbaarheid van de verderfenis tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen Gods", Rom. VIII: 21, 22. Grote en machtige veranderingen in de gedaante van de aarde werden aanschouwd in de visioenen van de gerichtstijden die aan deze duizend jaren voorafgaan, - veranderingen in de betrekking tussen zee en land - veranderingen in bergen, heuvelen en eilanden veranderingen in het luchtruim - veranderingen in zon, maan en sterren - veranderingen die onvermijdelijk het gehele klimaat, de vruchtbaarheid en bewoonbaarheid van de aarde moeten wijzigen.

Gelijk het de tijd is waarin "God de volken in gerechtigheid richten en de natiën van de aarde leiden zal", zo is het ook de tijd dat "de aarde haar gewas zal vermeerderen" en dat "de volken zich zullen verblijden", Ps. LXXVII. Gelijk het de tijd is "dat Jehovah de breuk Zijns volks zal verbinden", zo is het ook de tijd dat er "op allen hogen berg en op allen verheven heuvel beekjes en vlieten zullen zijn, dat de opbrengst des lands vet en smoutig zal zijn, dat het licht van de maan zal zijn als het licht van de zon en het licht van de zon zal zevenvoudig zijn als het licht van zeven dagen", Jes. 30: 18-26.

De gezondheidstoestand van de mensen zal grotelijks verbeterd zijn. "Geen inwoner zal zeggen: ik ben ziek", Jes. 33: 24. Het leven zal wonderbaar verlengd zijn. "Daar zal niet meer wezen een zuigeling van enige dagen, noch een oud man die zijn dagen niet zal vervullen". Iemand die dan sterft op de leeftijd van honderd jaar zal alleen zo jong sterven als door een oordeel over zijn zonden, en zal beschouwd worden als in de kinderleeftijd gestorven te zijn. De dagen van een mens zullen zijn als de dagen van een boom, als in de ante-diluviaanse wereld, (vóór de Zondvloed). Jes. 65: 20-23. Wij lezen hier toch van geen sterfgevallen gedurende die duizend jaren, behalve die het gevolg zijn van overtreding en ongehoorzaamheid.

Door de verschillende oordelen en rampen, die het Duizendjarig rijk voorafgaan, zal de bevolking van de aarde zeer gedund zijn; maar "in plaats van de vaderen zullen de zonen zijn, die gezet zullen worden tot vorsten over de hele aarde", Ps. 45: 17. Een gezegende en gelukkige vruchtbaarheid zal gezien worden in het hele mensenras, zowel als in het gehele natuurstelsel, zodat bij het einde van de duizend jaren, zelfs de uiterste hoeken van de aarde volken zullen kunnen opleveren, menigten als het zand van de zee. Wel zal dit nog niet de eeuwigheid zijn, de "nieuwe aarde", waarop geen zonde, dood, vloek of tranen meer zullen zijn; maar het zal het voorportaal daarvan zijn, een grote schrede daarheen en een gewichtige stadie dichterbij. De verstandelijke, zedelijke, sociale en staatkundige toestand van de volken die dan leven, zal, vergeleken met de tegenwoordige toestand, noodwendig zijn als de hemel zelf, want zij zullen geleid worden door Jezus en zijn onsterfelijke mede-regenten, en "te die dage zullen de doven horen de woorden des Boeks, en de ogen van de blinden zullen zien, uit de duisternis en de donkerheid; de zwakken zullen vreugde op vreugde bedrijven in Jehovah, en de armen onder de mensen zullen zich verheugen in de Heilige Israëls", Jes. 29: 18, 19; en "wijsheid en kennis zullen de vastigheid van de tijden en de sterkte van de behoudnissen zijn", Jes. 33: 6.

5. *Het einde van dat tijdvak zal niet het einde van de zegeningen zijn die het aanbrengt.* De jaren eindigen, maar wat er van de nieuwe hemelen en aarde aanbreekt, dat blijft. Wat het einde van de duizend jaren kenmerkt en dit onderscheidt van de jaren die er op volgen, is niet: het ophouden van de hemelse orde die gevestigd is. Christus en Zijn heiligen houden dan niet op met te regeren over de volken. De mensen houden niet op in het vlees te leven. Het gekomen koninkrijk trekt dan niet terug of houdt niet op hetzelfde blijvend en eeuwig koninkrijk te zijn. De aarde wordt niet belemmerd in datgene waarin zij dan is voortgeschreden naar de volkomen "wedergeboorte".

Maar wat het einde van de duizend jaren uitmaakt en ze scheidt van de eeuwige toestand die er op volgt, is: het weer loslaten van Satan voor een kleine tijd, de beproeving van de getrouwheid en toewijding van de volken die de hoge gunsten van de Christusregering genoten hebben, de opstand van Gog en Magog, de vernietiging van de rebellen door vuur van de hemel, het geworpen worden van Satan in de hel, het oproepen aller goddeloze gestorvenen tot het oordeel en de verdoemenis, en het voortbrengen van al hetgeen verder vereist wordt tot de volkomen "wederoprichting van alle dingen".

II. Laat ons nu meer in bijzonderheden nagaan wat er onmiddellijk volgt op deze duizend jaren.

1. *Satan wordt losgelaten.* Hij die hem losmaakt is dezelfde die hem bond en in de Abyssus verzegelde. God gebruikt zelfs de goddelooste wezens en beheerst de verdorvenste schepselen, tot Zijn eigen goede en genadige bedoelingen. Hij laat Satan de vrijheid, of weigert hem de vrijheid, en geeft hem de vrijheid terug, niet omdat Hij de Duivel of des Duivels boosheid nodig heeft, maar om Zijn almacht te tonen in het te voorschijn brengen van het goede uit het kwade, om zelfs de verdorvenste schepselen te bewegen om Hem te prijzen, en om hun goddeloosheid zelfs bevorderlijk te maken aan de bedoelingen die zij zoeken tegen te werken.

Het schijnt grotelijks jammer, dat na een rusttijd van duizend jaren voor de wereld, haar aartsvijand dan weer zal worden losgelaten. Maar er schijnt enige noodzakelijkheid daarvoor te bestaan. Tot Johannes werd gezegd *dat de Satan voor*

een korten tijd moest losgemaakt worden. In het belang van rechtvaardigheid en zedelijk recht schijnt hem deze laatste beperkte vrijheid te moeten gegund worden. Al was het maar voor niets anders, dan zou het niet onbelangrijk zijn, dat hij de gelegenheid heeft om te bewijzen hoe weinig een gevangenschap van duizend jaren hem heeft veranderd of zijn boosheid heeft doen afnemen.

Zelfs de Duivel wordt een laatste gelegenheid gegeven om zich als verbeterd te tonen, indien hij beter mocht zijn. Maar noch gerichten noch genadebewijzen hebben op hem enige invloed. Hij is en blijft tot het allerlaatste hetzelfde bedorven en goddeloze wezen, dat zelfs een kort ogenblik van vrijheid, eer hij in het eeuwig verderf wordt gestort, nog gebruikt om de gelukkige en vreedzame wereld te verzoeken, te verleiden en te bedriegen.

Wellicht is het ook nodig om de volken van het Millennium te doen zien dat zij, na zover verlost te zijn geweest dat zij duizend jaar lang in heilige gehoorzaamheid hebben geleefd, toch nog onbekwaam zijn om staande te blijven zonder de bijzondere hulp en genade van de Almachtige God. In elk geval, dit kort tijdvak van Satans laatste vrijheid bewijst, dat hij nog Satan is, en dat de mens nog mens is, zelfs na duizend jaren van banden en gevangenis voor de een, en duizend jaren van ondervinding van de dingen van het komend Paradijs voor de ander. De Duivel is nog even tuk op verzoeken en bedriegen, en de mens even vatbaar om verzocht en bedrogen te worden.

Ook kan het niet van gering belang zijn voor de volgende eeuwen, noch voor de geslachten waaraan het voorzegt is, dat de volle ontwikkeling dier dingen zou gezien worden, eer de zaken eindelijk overgebracht worden in de staat van de eeuwigheid. Daarom wordt Satan voor een korten tijd losgemaakt.

2. Hij brengt Gog en Magog tot opstand. Hij zendt nu niet naar "de koningen van de aarde", want er zijn dan geen sterfelijke koningen meer te verleiden, maar hij gaat direct tot de volken, toont zijn kwaadaardigheid tegen het bestuur waaronder de Koning van de koningen de volken heeft geplaatst, en zoekt hen over te halen tot een poging om dat juk af te werpen. Hij richt zijn heilloze stappen tot de volken die wonen aan het uiterste en meer onbekende delen van de aarde. Zijn eerste poging waagde hij in Eden, door zijn aanval op het zwakkere en toegefelijker vat; en dezelfde methode volgt hij ook bij dezen zijn laatste poging.

Wij kunnen niet met zekerheid zeggen wie Gog en Magog zijn. Duizend jaren van onafgebroken vrede en voorspoed zijn geschikt om grote veranderingen te brengen in de verdeling en woonplaats van de volken. Maar de vermelding van "de vier hoeken van de aarde" als de streken vanwaar deze opstandelingen komen, duidt genoeg aan, dat zij behoren tot de verst verwijderden en minst gevorderden en beschaafden van de volken die tijdens het Duizendjarig rijk bestaan. Het heeft meer dan duizend jaar arbeid gekost om de volken te beschaven, die het betere deel van de tegenwoordige bewoners van de aardbol uitmaken; en duizend jaren, zelfs onder voogdij van het Duizendjarig rijk, zullen niet voldoende zijn om het donkerder en meer gezonken deel van de volken tot een hoog standpunt van beschaving te brengen. Onder die ruwer volken nu vindt Satan de buigzame middelen tot een nieuwe en laatste opstand.

Hieronymus en Theodoretus vereenzelvigen Gog en Magog met 'de Scytische volken, ontelbaar en overmoedig, die aan de andere zijde van de Kaukasus en van het meer Maeotis (zee van Azov) wonen, en bij de Kaspische Zee, en zich zelfs uitstrekken tot in Indië'.

Zo doet ook de Koran, die deze volken voorstelt als barbaren van het Noorden, die tot in de laatste periode van de wereldgeschiedenis enigermate onderworpen zullen zijn,

om alsdan de aarde te overstroomen naar het Zuiden, en ten slotte in het Gehenna-vuur onder te gaan.

Het is twijfelachtig of wij bij de tegenwoordige kennis van de dingen verder kunnen gaan in enige volken- of aardrijkskundige bepalingen. Ook is het de vraag of deze Gog en Magog, van na het Duizendjarig rijk, dezelfde zijn die door Ezechiël worden beschreven, hoofdstuk 38 en 39. Zij kunnen dezelfde zijn, kunnen ook elkaars type zijn; maar in elk geval worden volken bedoeld die buiten de grenzen van de meer beschaafde wereld liggen, waaronder de oude Duivel z'n invloed het langst duurt, en daarom blijven zij het langst vatbaar voor nieuwe opstokerij. Satan weet hen ten minste ontevreden te maken over het heilig bestuur van Gods verheerlijkte heiligen, en hen te doen geloven dat zij dit juk met goed gevolg kunnen afwerpen, evenals hij duizend jaren vroeger de misleide koningen had gedaan onder de Antichrist. Er wordt niet gezegd hoe hij dit doet. Maar onder zijn leiding komen zij op in dichte myriaden, trekken het Heilige Land binnen, omsingelen de citadel van de heiligen en de geliefde Stad, in de dwaze hoop van de heerschappij uit de handen van de onsterfelijke bezitters te rukken.

3. **Een vreselijk einde.** Onzinniger ding dan Gog en Magogs pogingen werd nimmer op aarde ondernomen. Het is niets dan een mars in de kaken des doods, want niet de minste opstand tegen het gezag van de koningen die dan regeren, kan worden geduld. De zinloze oorlog is dan ook op eens geëindigd. Een kort woord verhaalt de hele vreselijke historie: *er daalde vuur uit de hemel van God en het verslond hen.*

Ziedaar, al wat gezegd wordt. Toen Israel in de woestijn was gelegerd, was er een wacht gezet om de tabernakel en het bevel gegeven: *de vreemde die daarbij komt zal gedood worden*, Num. 1: 51. Op dezelfde wijze bewaakt een wacht van onsterfelijke priester-koningen de weg tot de troon en de tempel van Jehovah in die dagen, en de lichtzinnige slachtoffers van Satans laatste bedrog, die met vijandige bedoelingen die weg durven naderen, worden in een ogenblik door vuur verwoest. Geen enkele ontkomt er.

4. **Satan krijgt eindelijk zijn loon.** Vroeger werd hij opgesloten in de Afgrond. Maar nu wordt hij "geworpen in de poel des vuurs en des sulfers, waar het Beest en de Schijnprofeet zijn". Toen de Zaligmaker op aarde was, sprak Hij tot zijn discipelen van een eeuwig vuur, dat bereid is voor de Duivel en zijn engelen", Matth. 25: 41. Dit is dat eeuwige vuur; en dit is de tijd waarop hij, voor wie het bereid is, zijn vreselijke vlammen voor het eerst gevoelt.

Aldus eindigt de laatste opstand die ooit op onze planeet zal aanschouwd worden, - de laatste zonde, de laatste moordenarij, die ooit plaats zal hebben in deze woonplaats van de mensen.

III. Laat ons nu zien wat er gebeurt met de overigen der doden", die geen deel hadden in de eerste opstanding.

1. Er verschijnt een grote, witte Troon. Een soortgelijke troon was door Johannes gezien aan het begin van de grote gericht die aan het Duizendjarig rijk voorafgaan, 4: 2-6. Die was gezet in de hemel. Waar deze gezet is wordt niet gezegd. De eerste had een regenboog over zich, als uitdrukking van de vervulling van de verbondsbeloften; deze is naakt, want hij heeft geen hoop aan te bieden, geen verbond van het goede te vervullen. Uit de eerste gingen bliksemen, donderslagen, en stemmen voort, als de uitdrukking van verwoestende gericht over de wereld van de levenden;

aan deze troon wordt niets toegeschreven, dan dat hij groot is en wit, het beeld van onmetelijke macht en van rein, ongemengd en onweerstaanbaar recht.

Er is geen proeftijd meer voor hen, tegen wie het oordeel van die troon uitgaat; vandaar geen bedreigingen meer van een komend gericht, als in bliksemen en donderslagen. Rond die eerste troon waren neventronen, bezet door bijgevoegde rechters, en er waren Levende wezens aan toegevoegd, die deel namen in de gerichten, omdat die gemengd en verschillend waren, zowel wat aard als voorwerpen betreft. Maar hier is de troon op zichzelf, want het gericht is één, kort, direct en alleen met het oog op één klasse van voorwerpen. Zeven brandende lampen, die de zeven Geesten Gods voorstelden, waren vóór die eerste troon, omdat zijn gerichten ten dele genadig en van genezende kracht waren, zowel als bestraffend voor hen die er in deelden; maar bij deze troon verschijnt niets dat aan genade herinnert, want de gerichten die van deze uitgaan zijn enkel bestraffend en veroordelend voor allen die zij treffen. Vóór de eerste troon was een glazen zee, zuiver en kristallijn, als een grote hemelse vloer, het beeld van een toevluchtsoord in de hemel, want uit die troon zouden velen tot de heerlijkheid worden geleid; maar hier is geen hemels toevluchtsoord, geen plaats van hemelse vrede, omdat er geen heil van zal uitgaan.

In verband met de eerste troon werd er gezongen, vrolijk gejuicht, werden machtige lofliederen aangeheven tot prijs van God en het Lam, want met die troon brak een bedeling aan die heiligen tot hun volkomen verlossing en beloningen zou brengen; maar hier is geen lied, geen stem van de blijdschap, geen toon van dankbaarheid, want hier is niets dan een daad van de straffende gerechtigheid, die de onheiligen aan het verderf overgeeft, en waaraan niet de minste vrolijkheid is verbonden.

Wat in beide gevallen wordt voorgesteld komt overeen met de uitslag er van; het een helpt het ander verduidelijken. Zij zijn inderdaad tegenvoeters van elkaar, - de oordelen van de rechter- en van de linkerhand, de morgen en de avond van de grote Dag des Gerichts als een geheel beschouwd.

2. Deze Troon wordt bezeten door een Ontzaglijke. Hij is natuurlijk dezelfde als in het eerste visioen. In beide gevallen wordt geen naam genoemd, geen gedaante beschreven, geen vorm aangeduid, maar alleen een ontzaglijk, geheimzinnig en kalm wezen, dat niemand anders kan zijn dan de enige, onnoembare, onbeschrijfelijke, eeuwige Godheid. Als het de Heere Jezus Christus was, eenvoudig als de God-mens, dan zou Hij verschijnen in een of andere bepaalde vorm, gelijk overal elders. Hij is toch de Rechter, wie al het oordeel is gegeven en Hij voltrekt het hier in dit geval, maar Hij doet dit onder en in de tegenwoordigheid van de getroonde Godheid, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en niet als de absolute en eeuwige Koning over alle dingen.

In het eerste geval, hoofdstuk 4, had de Zittende op de troon een bepaalde gedaante, een gedaante als een jaspissteen en een sardius, een roodachtig, kristallijnen glans, als zuivere en rookloze vlammen, zelfs aantrekkelijk in zijn ontzagverwekkende verhevenheid. Maar hier is niets dan de naakte tegenwoordigheid van de Almacht, zo vreselijk dat zelfs aarde en hemel schijnen voor haar weg te vlieden. De aarde en hemel vluchten niet letterlijk weg noch verdwijnen. Soortgelijke taal was toch ook in hoofdstuk 6: 14 gebruikt, maar de aarde bleef daarna nog bestaan. En hier, in het volgend vers, is de zee nog op haar plaats; in de volgende hoofdstukken worden nog volken gevonden die de aarde bewonen, 21: 24; 22: 2.

Het is eenvoudig de verhevenheid van de beschrijving van de ontzagverwekkende majesteit van de Zittende op de troon die aldus wordt uitgedrukt, als een voorstelling dier Almacht, waardoor alle schepselen en veranderingen in het heelal zijn

voortgebracht, en die hier haar eeuwige kracht toont in het voor eeuwig beschikken over haar vijanden en in het leggen van de laatste hand aan de *grote wedergeboorte aller dingen*. En deze oneindige, onuitsprekelijke verhevenheid is een verder bewijs dat er volstrekt niets te hopen is voor hen over wie de gerichten nu komen.

3. *Er heeft een Opstanding plaats.* Geen trompet wordt geblazen, want het geluid van de trompet is voor hen die in verbond staan met de Koning, als zijn vrienden en legers. Maar deze zijn noch Zijn volk, noch Zijn vrienden. Hier is niets dan een openbaring van de eeuwige macht in de zee, in de graven, in de Hades, in al de schuilhoeken waar de zielen en lichamen van de onheilig-gestorvenen zijn, en al de menigten die daarin zijn staan plotseling in de tegenwoordigheid van de troon. Niet één van allen uitgezonderd die ooit leefden of stierven, van het begin van de wereld tot die tijd toe, behalve het Beest en de Schijnprofeet, allen zijn in die vergadering van rampzaligen. De groten en de kleinen, de grote en kleine zondaars, overheden en onderdanen, edelen en gemene lieden, geleerden en onkundigen, beschaafden en onbeschaafden, zedelijken en zedelozen, keizers en bedelaars, - allen zijn gezamenlijk daar.

Wij lezen niet van witte klederen, rein lijnwaad, palmtakken, maar alleen van naakte zondaars voor de naakte majesteit van de getroonde Almacht, die hun eeuwig vonnis afwachten.

4. *Boeken worden geopend.* In de hemel wordt aantekening gehouden van alle daden van de mensen, en van alle gedachten en gevoelens waarin zij handelen. Myriaden van menselijke wezens hebben geleefd en zijn gestorven, van wie de wereld niets weet. Maar het leven dat zij leidden, de daden die zij verrichtten, de gedachten en aandoeningen die zij koesterden, staan nog daar geschreven waar hun aandenken niet kan verdwijnen. Nimmer heeft een menselijk wezen in de atmosfeer van deze aarde geademd, welks loopbaan niet in haar volle lengte is aangetekend in de boeken van de eeuwigheid. Ja, o man en vrouw! wie u ook bent, uw levensgeschiedenis staat opgetekend. Een onfeilbare hand heeft elke daad, en iedere geheime handeling beschreven. Er is geen boze gedachte, geen lage daad, geen onrecht in uw hele geschiedenis, geen onrein beginsel, geen gemeen woord, geen lage drift die ooit in uw hart heeft weerklank gevonden, die daar niet staat opgetekend met vaste hand, bij zijn ware naam, en op uw rekening is gesteld, om bij het eindgericht openbaar gemaakt te worden, indien zij niet weggewist zijn door het geloof, in het bloed van Christus, eer uw tegenwoordig leven is geëindigd.

En al werd hier aan geen ander boek gedacht, het boek van uw eigen geweten en het boek van de gedachtenissen Gods, zullen dan en daar getuigenis geven van elk van uw misdaden en gebreken.

Denk er aan, u die God niet vreest, en u niet ontziet van Zijn wetten te vertreden, hoe zal uw toestand zijn als die boeken geopend worden?

Doch er is een ander boek, dat des tevens - de rol van de wedergeborenen in Christus Jezus - het register van de gereinigden en geheiligden in Zijn verlossingsbloed, door het geloof. Ook dit boek moet geopend worden, want daar zijn velen wier leven eerlijk en braaf was, die hun dagen besteedden in gewetensreinheid, die leefden en stierven in de overtuiging dat zij alles gedaan hadden wat deugdzaamheid vereiste, maar die nooit de wederbarende kracht van de nieuwe schepping hebben ondervonden, die nimmer behoefte gevoeld hebben aan vergeving van zonden door het verzoeningswerk van een gekruisigde Zaligmaker, en die het versmaad hebben te bouwen op de gerechtigheid van de enigen Middelaar, als de enige grond van de hoop voor een schuldig en krank mensengeslacht. Voldaan met wat zij in hun eigen goedheid en zedelijkheid bezaten,

hebben zij niet geloofd in de eniggeboren Zoon van God, en daarom hebben zij geen leven en zijn zij niet geschreven in het boek des levens.

De opsomming van hun eigen daden is daarom niet genoeg om te beslissen over hun toekomstig deel en lot. Men kan voor het uitwendige een goede schijn hebben, zonder daarom nog bereid te zijn om het laatste onderzoek te doorstaan.

Er is in dit geval nog een andere en machtiger vraag, en die is, of zij gekomen zijn tot een vernieuwd en geestelijk leven door het geloof in Christus Jezus?

Daarom moet ook het boek des levens geopend en de getuigenis van dit boek in het onderzoek gebracht worden. Als iemands naam niet op die rol voorkomt, hoe deugdzaam en eerlijk hij ook moge geleefd hebben, dan is er geen raad voor hem, want alleen hij die in de Zoon gelooft heeft eeuwig leven, Joh. 3: 36.

5. Maar zij worden geoordeeld naar hun werken. Er is een rechtvaardige opklimming in de ellende van de veroordeelden, zowel als in de beloningen van de rechtvaardigen. Als er in enig opzicht iets is waardoor de schuld van de zondaren kan verlicht, of hun misdaden enigermate kunnen verschoonbaar geacht worden, dan zal dit ongetwijfeld in rekening gebracht worden. Hoewel al de veroordeelden ten slotte naar een zelfde plaats gaan, ondergaan zij niet allen dezelfde smarten, of zinken zij niet tot dezelfde diepten in die vreselijke vlammen. Maar de gematigste hel is toch een hel, en onverdragelijk smartelijk voor elk menselijk wezen.

Het oordeel over deze volken naar die boeken is in elk geval een vonnis van de veroordeling, hetzij het vonnis lichter of zwaarder is. Er wordt niet gezegd, dat de naam van iemand wordt gevonden in het boek des levens. Alleen wordt er gezegd dat, "als iemand niet gevonden werd in het boek des levens geschreven te zijn, dan werd hij geworpen in de poel des vuurs". Geen van hun wordt een plaats gegeven onder de "zaligen en heiligen", want dan zou zijn opstanding niet tot die tijd zijn uitgesteld.

En in de Codex Sinaiticus, een van de oudste en beste van de oude handschriften van het Nieuwe Testament die wij bezitten, staat in vers 13 aldus: "De zee gaf de doden die in haar waren, en de dood en de Hades gaven de doden die in hen waren, en zij werden veroordeeld, een ieder naar zijn werken."

6. Het vonnis wordt onmiddellijk voltrokken. Toen het Beest en de Schijnprofeet werden gegrepen, werden zij levend geworpen in de poel des vuurs, die van sulfer brandt, 19: 20. Duizend jaar later, als Satan getoond heeft dat hij dezelfde verleider nog is die hij altijd was, werd hij ook geworpen in de poel des vuurs en des suffers. En in die zelfde poel des vuurs worden allen geworpen die in dit gericht veroordeeld zijn. Wat die poel des vuurs is kan ik niet zeggen, weet ik niet, en ik bid God dat ik het nooit moge te weten komen. Dat het een plaats is, wordt overal getuigd. Mensen die in een lichamenlijk leven zijn, zoals deze veroordeelden, moeten een plaats innemen. Dat het een plaats is van wee, pijn en vreselijke smarten, wordt opzettelijk verklaard, en is de hoofdzaak in elke beschrijving van die plaats. De rechtvaardige straf die God oplegt aan het grote hoofd van alle kwaad, omdat hij de verhevenste schepselen in de hemel verwoest, en ongerechtigheid, ellende en verwoesting teweeggebracht heeft in onze wereld, gedurende een meer dan zes duizendjarig onophoudelijk belagen van 's mensen vrede en Gods genadige bedoelingen, - voorwaar, zulk een straf moet wel de lengte, breedte, diepte en hoogte aller ellende bereiken, waarbij het heelal zal verstomd staan.

Hij die de zaak het best verstaat noemt die plaats, "een poel van vuur en sulfer", en ik weet niet welk sterfelijk mens het ons beter zou kunnen zeggen. Is het misschien geen stoffelijk vuur, of mag de sulfer die dit vuur onderhoudt wellicht de stof niet zijn die

wij also noemen, toch is het vuur, gevoed door zijn eigen brandstof, - vuur dat het gehele wezen aantast, of dit met een lichaam is bekleed of niet, - vuur dat door de almachtige gerechtigheid is ontstoken en aangewakkerd en een grote poel daarvan, evenredig met de oneindige heiligheid en een oneindige wet.

Het wordt *de tweede Dood* genoemd. Vandaar menen sommigen dat het bedoelt: een uitblussen van het bestaan, een vernietiging, een verteerd worden van lichaam en geest, dat geen as nalaat. Maar het Beest en de Schijnprofeet waren al meer dan duizend jaar in die dood, en aan het einde daarvan wordt er op gezinspeeld dat zij daar nog levende zijn. Omtrent hen die genoodzaakt worden die dood te smaken, is duidelijk gezegd: *zij zullen gepijnigd worden dag en nacht tot in alle eeuwigheid*. Dit lijkt toch niet op een vernietiging of eidelijke herstelling. De Dood is ook geen uitblussen van alle bestaan. De eerste dood is een gedood worden van het lichaam, een vermindering van het wezen, maar niet een uitblussing daarvan. Als dood gelijkloos is met vernietiging, dan zijn deze opgewekte gevonnist en gestraft voor de misdaden en gebreken van andere wezens dan zichzelf zijn, en zijn zij niet de mensen die deden wat in die boeken geschreven staat. De eerste dood is een schrikkelijke vermindering en vernedering, vooral voor de goddeloze; maar is geen uitgewist worden van zijn bestaan en persoonlijkheid. De "tweede dood" moet nog verschrikkelijker en noodlottiger zijn, want die is een meer inwendig proces. Maar daarom is hij nog geen wegzinken tot gehele vernietiging.

In alle theologische stelsels worden engelen beschouwd als onsterfelijk, omdat zij een onoplosbaar bestaan hebben; toch zijn de boze engelen onder de verschrikkelikheden van deze tweede dood. De kinderen van de betere opstanding zijn als de engelen Gods; zo zijn deze deelgenoten aan de "opstanding ter veroordeling" als de Duivel en zijn engelen. Als de poel des vuurs niet de vernietiging is van de een, dan ook evenmin van de ander. Maar die poel is de dood, de pijniging, en er is alle reden om te geloven dat dit voor eeuwig zo is. Het is zo "tot in alle eeuwigheid", of zoals het Grieks zegt: *tot de eeuwen der eeuwen*. Diep geworteld bederf kan niet genezen worden, waar geen middelen van de genade zijn; ook kan hij, wiens hele natuur tot de zonde gekeerd is, niet ophouden van zondigen. En als er geen einde aan het zondigen kan komen, hoe kan er dan een einde aan het lijden komen? Wroeging kan niet wegsterven uit een gemoed dat zich altijd bewust is van het vonnis dat het zichzelf heeft op de hals gehaald! Daarom sterft hun worm niet en wordt het vuur niet geblust, Mark.9: 48.

Dood en Hades, hier beschouwd alsof zij persoonlijke wezens waren, deden in hetzelfde lot. Dus die ook houden dan op te bestaan? Daar is dus geen tijdelijke dood of plaats van afgescheiden geesten meer na die tijd. Zij zijn geen persoonlijke wezens, en dus is hun geworpen worden in de poel des vuurs hun einde; maar beschouwd alsof zij personen waren, zijn zij veroordeeld tot geheel dezelfde eeuwige straf als de andere goddelozen. Zij zijn de vruchten van de zonde en delen in het oordeel dat over de zonde komt. In een eeuwig brandende hel dus, waaruit geen verlossing meer mogelijk is, vinden al de vijanden van God en zijn Christus ten laatste elkaar.

En nu, als in het aangezicht van die vreselijke waarheden, wat zal ik zeggen tot hen die dit alles weten en toch onnadenkend voortgaan op wegen die niet anders kunnen leiden dan naar die Tweede Dood?

U, ongelovige mannen, oneerlijke mannen, - onheilige mannen, ontuchtige mannen en vrouwen, - slaven en slavinnen van uw lusten en driften, - spotters met Gods

waarheid, hoe zult u het vonnis der hel ontvlieden? Matth. 23: 33.

U zakenmannen wier zielen bevlekt zijn met het najagen van woeker, - rijken, die niet rijk zijt in God, - reizigers op de levensweg, zonder gebed, zonder Evangelie, zonder zorg voor uw eeuwige belangen, voor uw God of voor de eeuwigheid die vóór u ligt, - hoort: de hel zal zich wijd opsperren, en haar mond opendoen zonder maat, en uw heerlijkheid, en uw menigte, en uw gedruis, en uw vreugde, zullen daarin nederdalen! Jes. 5: 14.

U bijna-christenen, die reeds jaren lang draalt aan de grenzen van het Koninkrijk; die door de poorten naar binnen ziet, maar nooit volkomen gereed om daar binnen te gaan; altijd vol voornemens, maar nimmer beslist, dikwijls wensende maar toch uitstellende, hopende maar zonder recht om te hopen, - de roepstem komt tot u: *hoe zult gij ontvlieden, als gij op een zo grote zaligheid geen acht geeft?* Hebr. 2: 2-4.

En u, die u christenen noemt maar die uw beloften en verbonden vergeten hebt, - gij Terachs en vrouwen van Lot, die uit de plaatsen van de zonde en des doods zijt gevlucht, maar halverwege aarzelt en blijft stilstaan om terug te zien, - gij gedoopte Elimas' en Judas' en Bileams, die door schone en pluimstrijkende woorden koopmanschap drijft met de genade Gods, ziet u dan niet, dat het oordeel over u allang op weg is en dat uw verderf niet slaapt? 2 Petrus 2: 3.

En zijn hier nog anderen die onverschillig of slaperig staan tegenover die vreselijke gerichten, slapende terwijl de hemelhoge golven van de vergelding naderende zijn, - tot u komt de vraag: *wat is u, gij hardslapende? Sta op, roep tot uw God! Misschien zal die God u gedenken, opdat gij niet vergaat!* Jona 1: 6.

Want al wie niet gevonden wordt geschreven in het Boek des Levens, die moet wegzinken in de poel des Vuurs!

DE HEERLIJKHEID VAN CHRISTUS EN ZIJN KERK VOLGENS OPENBARING VAN JOHANNES

Door Willem Westerbeke

- 1. Commentaar op Dr. Seiss visie**
- 2. Toekomstvisie onder druk**
- 3. Inleiding over Openbaring 20**
- 4. De samenhang van de visioenen in Openbaring van Johannes**
- 5. De bloeistaat van Gods kerk, Openbaring 20:1-5.**
 - (1) De binding van de satan.
 - (2) Wat de eerste opstanding inhoudt.
 - (3) De eerste opstanding in verband met de profetie uit het Oude en het Nieuwe Testament.
 - (4) De regering van Christus Zelf met Zijn kinderen.
- 6. De inwoning van de Heilige Geest**
- 7. Daniëls geloofsverwachting**

DE HEERLIJKHEID VAN CHRISTUS EN ZIJN KERK VOLGENS OPENBARING VAN JOHANNES

1. Commentaar op Dr. Seiss visie

Dr. Seiss verklaart de vervulling van Openbaring 4 t/m 20 niet in de reeds verlopen eeuwen maar nog geheel toekomstig. In zijn tijd, ca 1860 en later zag hij de grote Dag van de Almachtige God aankomen. Deze ontzagwekkende strijd, die als de laatste beschouwd wordt voor de verlossing van de Christelijke kerk op aarde, wordt beschreven in Openbaring 19 vanaf vers 11.

Op dit punt komt Seiss overeen met al de bekende schrijvers over Openbaring. Seiss en zijn tijdgenoten, onder meer Ds. J. C. Philpot, de bekende Spurgeon en een groot aantal andere theologen in de Engels sprekende wereld, werden door de Geest van God gedrongen om de mensen te waarschuwen tegen die grote dag van strijd en verwoesting over de hele wereld. Deze dag wordt eerst aangekondigd in Openbaring 16 vers 13- 21. Deze dag moeten we niet opvatten als een dag van 24 uur, maar een bepaalde tijd. Het is niet blijvend, maar na die dag of tijd van ellende volgt een tijd van verlossing.

De legers worden vergaderd in de plaats die in het Hebreeuws genaamd wordt *Armageddon*. Met goed recht concludeert Jac. Durham, in de 17^e eeuw, dat deze strijd te maken heeft met Israel en het Beloofde land.

Als we terugkijken, zien we een verband met de eerste Wereldoorlog en de verdrijving van de Turken uit Jeruzalem en het land Israel. We zien een verband met de tweede Wereldoorlog, waarin de vreselijkste Holocaust plaatsvond, de uitroeiing van 6.000.000 Joden, maar ook de uitroeping van een eigen Joodse Staat. Daarna zijn een groot aantal oorlogen gevoerd om het bestaan van Israel te vernietigen. Deze dag, of periode duurt nu ca 1 volle eeuw. En wat zal de voltooiing van deze vreselijke dag van de almachtige God zijn? De nucleaire wedloop die er momenteel plaatsvindt in het Midden- en Verre Oosten is echt angstaanjagend. Ze is ook veel omvangrijker dan we weten, zowel wat wapenarsenaal betreft, als de betrokken landen. Het gaat naar een climax en naar een laatste beslissende slag, of meerdere oorlogsvoeringen. Deze oorlogsdreigingen zijn nu heel zwaar godsdienstig gemotiveerd. De Moslim werkt vanuit een godsdienstige drang om de strijd aan te binden met Israel en enkele regeringen hen die Israel steunen. Hun steun is gedwongen, om hun eigen belangen te beschermen. Verder moet Israel maar zien dat ze zich redden. De Verenigde Naties is de spreekbuis van bittere haat tegen de Joden wereldwijd; en vooral tegen Israel.

Uit Zacharia 12 en Ezechiël 38 en 39 menen we te kunnen besluiten dat Israel de zwaarste tijd heeft doormaakt in de Diaspora. Na hun terugkeer in hun land volgt wel veel strijd maar ook zeldzame overwinningen. De barensweeën van de komende Messias zijn zichtbaar, voelbaar en tastbaar. En als Hij verschijnt, dan zullen de Joden zien Wie zij en hun vaders doorstoken hebben.

Dit verschijnen van de Messias is volgens Dr. Seiss zichtbaar. Dat kan natuurlijk, want Stefanus, Paulus en Johannes zagen Jezus ook zichtbaar met hun lichamelijke oog. Sommige kinderen van God hebben iets soortgelijks gezien in hun sterven, de Koning in Zijn schoonheid.

De hoedanigheid van Christus' verschijning beschrijft Dr. Seiss letterlijk, zoals beschreven is in Openbaring 19. Zijn residentie te Jeruzalem, Zijn heerschappij en hofhouding laat Seiss buiten beschouwing. Wel beschrijft Seiss de opstanding van de rechtvaardigen: *'Hun zitten op deze tronen* is niet maar een ijdel toneel. Gelijk de

heerschappij van Christus over de aarde een verheven werkelijkheid is, zo moet ook het deelgenootschap van Zijn overwinnend volk daarin een werkelijkheid zijn.'

Dr. Seiss koestert geen vleselijke verwachting van het Duizendjarig rijk, alsof er enigszins meer vrijheid is om te zondigen, of werelds te leven in zorgeloosheid en dergelijke, juist integendeel. De Koninklijke regering van Christus is tot de eer van God de Vader, behoort bij de Koninklijke eer van de Zoon en is het laatste werk van God de Heilige Geest op aarde, om Zijn werk te voltooien.

De letterlijke verklaring van Christus' verschijning als Krijgsman en als regerend Koning op aarde, wordt door het merendeel van de theologen niet erkend. Daarom heb ik een andere verklaring over dit onderwerp toegevoegd, die hieronder volgt. Tevens wordt een kort overzicht gegeven van de chronologische volgorde van Openbaring 4 tot en met 20, zoals die voorkomt bij enkele oude theologen.

Het boek Openbaring had ik 20 jaar geleden gekopieerd met het doel om de hoofdstukken los te knippen en daarna deze in te passen in een volgorde die mijn inziens beter paste. Met de kopieën in mijn hand pakte ik een schaar om het in stukjes te knippen en zo deze legpuzzel in elkaar te schuiven.

Toen zag ik opeens een Goddelijke harmonie, zó wijs, zó majestueus en zó heilig, dat ik de schaar weglegde en de grote Auteur aanbad. Overigens, is mijn visie geen voorschrift voor anderen, maar een persoonlijke zaak.

December 2012, tijdens Chanoekafeest.

W. Westerbeke

2. Toekomstvisie onder druk

De uitleg van dit hoofdstuk door de oude theologen is beschreven in de vorige brochure: *Toekomstverwachting voor de kerk van Christus. De visie van Nederlandse theologen over de onvervulde profetie*. Daarin werd aangetoond dat de 1000 jarige binding van de satan door de meeste theologen letterlijk verklaard wordt, door anderen als een langdurige bloeistaat van de kerk. De meesten beschouwden dit tijdperk als verleden tijd, anderen als nog toekomstend.

De geloofsverwachting van de oude theologen en van de kerk in Nederland ging als het ware ten onder tijdens de Franse Revolutie en de Franse overheersing in ons land. De Heere verlost ons land van die vreemde overheersing, Nederland werd een koninkrijk, maar Gods kerk bleef onder koninklijke suprematie. Groot was het voorrecht dat de Heere terugkeerde naar de oude kerk der Hervorming en dat Zijn Geest daar opnieuw krachtig werkzaam werd.

Nieuw leven ontstond er door een groot aantal bekeringen en met het nieuw leven ontsproot ook weer de oude verwachting en hoop op de Levende God, Die trouw Zijn Woord houdt. De bekering van het Jodendom kreeg nieuwe aandacht en de verwachting van een bloeistaat van de Kerk kreeg nieuwe hoop. Vooral in de Reveilkringen werd deze hoop levendig en door publicaties wijd verbreid. Na de Afscheiding nam een aantal voorgangers deze geloofsverwachting mee, preekten ze in de kerken en verspreiden die in hun publicaties. Vanzelf ging dit niet zonder strijd en tegenkanting.

De grootste tegenwerking kwam van een kant waarvan men het niet verwacht had. De Dogmatieken die in de tweede helft van de 19e eeuw verschenen veroordeelden het *Bijbels* chiliasme als een aardse verwachting die afkomstig was van de Joodse overlevering, óf daarmee vermengd werd. Met deze verwachting op *een aards koninkrijk* waren volgens hen ook de discipelen besmet. Zie Dr. A. Kuyper, *E Voto Dodraceno*, toelichting op de Heidelbergse Catechismus deel II; Ds. H. E. Gravemeijer, *Gereformeerde Geloofsleer*; Dr. H. Bavinck, *Gereformeerde Dogmatiek IV*.

Ds. G. H. Kersten, *De Gereformeerde Dogmatiek*, volgde een halve eeuw later hetzelfde spoor, hoewel zijn publicaties vóór de oorlog positiever waren. Dr. S. Greydanus in zijn verklaring van Openbaring 20, blz. 497 schrijft: "Een eerste vraag die zich nu voordoet, is wel: in welke tijd wij het hier geprofeteerde te denken hebben. Waarop reeds terstond geantwoord moet worden, dat wij uit de plaatsing van dit visioen achter het gericht van Openbaring 19:11-21 niet af te leiden hebben, dat hetgeen ons thans geopenbaard wordt, ook eerst geschieden zal, wanneer het vorige visioen zijn vervulling zal hebben verkregen." Op deze exegese rust hun dogmatiek. Hoe nuttig deze dogmatieken ook geweest zijn in een tijd van theologische verwarringen, op de punten van de onvervulde profetie weken ze *bewust* af van de leer zoals de oude Nederlandse theologen geleerd hadden. Bewust, want ze erkenden dat de oude theologen anders leerden dan zij.

Wij mogen de vraag stellen: *met welk recht men de toekomstige vervulling van deze beloften uit Gods Woord betwist door onder meer te stellen dat die beloften vervuld zijn in een achterliggende periode waarin zelfs de duistere middeleeuwen vallen?*

Als een aantal oude schrijvers toegestaan werd - in de genoemde dogmatieken - om te geloven dat de 1000 jaar begonnen zijn met de tijd van Constantijn de Grote, toen de Christelijke godsdienst Staatsgodsdienst werd in het Romeinse Rijk, waarom mogen andere theologen dan niet geloven dat de profetie nog toekomstig is? Welk doel heeft

men voor ogen om Gods beloften te verkleinen, weg te redeneren en zodanig te vergeestelijken dat er van de zichtbare werkingen van Gods Geest in de toekomst nauwelijks iets overblijft? Men onthoudt de kerk van Jezus Christus de troost die Hijzelf heeft gegeven in de donkerste tijden, dat Zijn Naam en Zijn zaak eens zal zegevieren op aarde. Met welk doel? Men laat de toekomstverklaring van Openbaring op zó'n manier liggen of laat het over aan kringen met een oppervlakkig geloof. Waarom geeft men zoveel ruimte voor ongelooftheorieën, alsof Koning Jezus het niet aankan om de vreselijke Antichristelijke machten ten onder te brengen? Waarom mag men – zelfs vanaf de preekstoel - de beloften van Christus toekomstige overwinning verdraaien, hen zwart maken die haar geloven, terwijl zij niets anders in het oog hebben dan de eer en glorie van de Zoon van God, voor nu en later?

Christus gaf bij Zijn hemelvaart een snoer van Goddelijke beloften aan Zijn kerk. Doordat Hij Zijn discipelen vertelde, dat het de wil van Zijn Vader was om op Zijn tijd het Koninkrijk weer op te richten. Waarom doet men alle mogelijke moeite om dit snoer uit de handen van Zijn Bruidskerk te rukken en Zijn beloften te betwijfelen? *Wiens snoer, wiens staf van geloof, wiens zegelring van trouw, zijn deze?* Zijn ze niet van de aanbiddelijke, dierbare Zoon van God, door Wie de tegensprekers - als zij kinderen van God zijn - toch ook zalig zullen worden?

De engel toont Johannes dat de 1000 jaar een kleine tijd voorafgaan aan de wederkomst van Christus en de algemene opstanding. "En daarna moet hij een kleine tijd ontbonden worden." De eerbied voor het Woord van God gebiedt die jaren te laten staan op de plaats waar de Goddelijke Auteur die heeft gesteld. Hij heeft er een scherpe bedreiging bij gedaan, dat als men afdoet van de inhoud van dit boek, God zijn deel zal uitdoen uit het boek des levens. Een beetje meer respect voor Christus en een beetje liefde voor ons eigen geestelijk welzijn en dat van anderen, zal ons voorzichtiger doen reageren op Goddelijke Profetie. Wij zullen het verband van de Schrift geen geweld aandoen omdat ons kerkelijke achtergrond dat verbiedt. Christus moeten wij ten allen tijde gehoorzamen, meer dan de mensen. En indien dit geloof in Gods beloften in waarheid bij ons is, zal geen sterveling op aarde en geen duivel uit de hel die hemelse plant kunnen uitrukken. Het is een plant die Mijn Vader geplant heeft en de Geest doet groeien. Bovendien zal het degenen die gelooft niet hardvochtig maken tegen hen die dit niet kunnen/durven geloven.

Juist op de onvervulde profetie is de duivel verwoed en verbeterd. Hij kan de toekomstige heerlijkheid van Christus absoluut niet verdragen. Waarom? Waarom? Wel, om de eenvoudige reden, dat hij dan zal gebonden worden! Dacht u dat de duivel de inhoud van Openbaring voor een groot deel niet weet en verstaat? Beter dan veel christenen. Hij weet de Schrift, maar Hij is zo allerguwelijkst vijandig tegen haar, dat hij niets liever doet, dan ze verminken. Zoveel te meer als hij weet dat nu zijn 'vrije tijd' kort is. De duivel ziet zijn gevangenis al openstaan en zegt tot hen die zijn binding in het gebed als het ware bespoedigen: 'Zijt gij gekomen om mij te binden voor de tijd?' Vreselijk kan de duivel tekeer gaan in de binnenkamer van hen die zijn rijk proberen te vernietigen door de bede: UW KONINKRIJK KOME!

Als wij Gods Woord zó mogen geloven zullen wij de Schrift niet langer uit het verband rukken, waarin de Heilige Geest haar gesteld heeft. Of, denkt men de Heere een beetje te moeten corrigeren? Er zijn sommigen die wensen, dat de eerste helft van Openbaring 20 een beetje anders geformuleerd zou staan in de Schrift. Men verheft zich boven de Heere, hoewel men het met de mond zo niet uitspreekt. Op deze manier brengt men zichzelf en anderen in verzoeking om het pad van willekeurige

Schriftverklaring te betreden.

'De profetie van de duizendjarige regering van Christus is een ware parel van de christelijke waarheid en de belijdenis daarvan. Ze brengt licht in een hele rij van christelijke begrippen, die anders zwaar te verstaan zouden zijn.' ... J. P. Lange 'Bibelwerk', *Die Offenbarung des Johannes* uitgave 1871; Duits theoloog.

3. Inleiding over Openbaring 20

Het boek wordt genoemd: *de Openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft*. We moeten dat niet zo opvatten alsof Christus in Zijn heerlijke, Goddelijke en verheven staat in de hemel niet wist wat er later op aarde zou gaan gebeuren; en dat de Vader het Hem heeft geopenbaard. Nee, de Vader heeft Christus met eer en heerlijkheid gekroond en Hem alle macht gegeven over hemel en aarde. De zaken die aan Johannes werden geopenbaard betreffen de eer, de regering, de strijd en de overwinning die De Vader aan Zijn Zoon beloofd had en die in verloop van enkele duizenden jaren zouden vervuld worden. De Vader geeft Zijn Zoon de regering over de einden der aarde en deze verborgenheden worden aan Johannes bekend gemaakt. Psalm 2. Johannes kreeg een openbaring van een engel. Deze werd door Christus gezonden. Opdat de Gemeente van Christus tot aan het eind van de dagen daarin, in aansluiting bij de hele profetie van de Heilige Schrift, een helder licht zou hebben voor haar toekomstverwachting.

Hoewel Openbaring vol beeldspraak is, leert de Heere Jezus ons heel andere zaken dan het verwaarlozen of verdraaien van de Profetie. Hij bedreigt een eeuwig wee over hen die de woorden van dit boek verwerpen. Er staat niet dat een eeuwig wee wordt uitgeroepen over hen die de woorden verkeerd uitleggen. Nee, want alle verklaarders hebben totnogtoe in meer of minder zaken gefaald. De uitkomst is de beste uitlegger, als er licht over opgaat. Anders blijven we in het duister. De discipelen kregen onderwijs van de Heere Jezus dat Johannes de Doper en zijn prediking de vervulling was van Jesaja 40 en Maleachi 4.

Een aantal profetieën in Openbaring zijn ontleend aan Jesaja, Ezechiël, Daniël en Zacharia. Als we lezen in Zacharia valt het op hoeveel beelden en allegorieën Zacharia beschrijft. Toch liggen er in heel die profetie letterlijke betekenissen. Neem bijvoorbeeld, *dat Jezus als Koning zal komen op een ezel*. Als we de tekst vergeestelijken, dan kunnen we het uitleggen, 'dat Jezus Zijn Koninklijke waardigheid niet zal tentoonspreiden, maar Zich nederig zal houden zoals de eenvoudige werkman.' Ja, maar vergeet niet dat de letter van Gods Woord geïnspireerd is en wel degelijk een letterlijke betekenis heeft of kan hebben. Jezus kwam echt op een ezelveulen.

Het leven uit de dood, is het hoofdthema van Openbaring 20, wat in deze uitgave wordt besproken. Veel oude schrijvers hebben hier regelrecht de bekering van Israël, volgens Ezechiël 37 aan gekoppeld.

Een groot aantal verklaarders, theologen, predikanten en het gewone kerkvolk in de laatste eeuw beschouwt de bekering van Israël op de volgende manier.

'Als de Heere in Israël gaat werken, dan zal het maar bij weinigen zijn, bij een overblijfsel. Deze zullen krachtadig geroepen worden en dan zal de hele wereld, de Gog en Magog zich tegen hen keren; en daarna zal het einde zijn.

De bekering van Israël heeft tot gevolg, *dat de volheid der heidenen zal ingaan*, zodat geen mensen afkomstig uit de vroegere heidendom nog bekeerd worden. De bekering van Israël houdt dus in, dat de Kerk van Christus op aarde verlevendigd zal worden, namelijk alleen onder het Jodendom. Juist dat klein getal, juist die enkelen, dát maakt Gods werk zo groot.'

Gods werk op deze manier verkleinen, Zijn werk minimaliseren wordt als de hoogste vorm van rechtzinnig Bijbelverklaren beschouwd. Echter, deze verklaring is regelrecht tegenin de zin, wil en mening van Paulus in Romeinen 11 en tegenin tal van andere profetieën. Terwijl Paulus de mening van Gods Geest vertolkt. Maar daar trekt

men zich in dit opzicht niet veel van aan. Hoe onbegrijpelijk is dat. Ach, dat die tegenstanders van ons geloof in de onvervulde profetie zelf deelgenoten werden van het geloof in de onvervulde beloften en werkzaam werden aan de Genadetroon voor het toekomstig geslacht!

Een aantal theologen en predikanten, ook gewone leden zijn heel sterk gekant tegen de gelovige verwachting van een heerlijke kerkstaat. Met alle mogelijke schimpnamen worden de verwachters van de onvervulde profetie overladen. Waarom toch?

Als ooit de Vader verheerlijkt zal worden op aarde, dan is het door een algemene verlevendiging van Zijn Koninkrijk op aarde. De Vader stelt een oneindig groot belang in de verering van Zijn Zoon omdat Hij het Beeld van de Vader is. *Opdat ze allen de Zoon eren, gelijk ze de Vader eren.* We bidden elke dag: *Uw Naam worde geheiligd.*

Welke schade lijdt Christus als Hij zal doen wat wij verwachten op grond van Zijn Woord? Schade? Integendeel, een uitnemende heerlijkheid wordt Zijn Middelaarkroon toegevoegd. Wat glorie, wat luister en heerlijkheid hebt Gij dien Vorst bereid! Wij bidden er elke dag om, *dat Zijn Koninkrijk mag toekomen.*

Hoe zal dan God de Heilige Geest verheerlijkt worden in Zijn Persoon, Zijn werk en bediening! Wij bidden elke dag, *dat Uw wil geschiedde gelijk in de hemel alzo ook op de aarde.* Zo gewillig de engelen de wil van de Vader doen in de hemel, zo gewillig doen Zijn kinderen het op aarde, door de kracht en bewerking van de Heilige Geest.

Welke schade doet ons geloof aan de kerk des Heeren op aarde? Worden de mensen zorgeloos als we zeggen, dat de grote dag des Heeren komt om de aarde geweldig te verschrikken en dat velen, velen als door vuur verteerd worden, eer de Heere Zijn Geest in ruimer mate zal uitgieten? Waarom noemt men ons geloof 'vuurgevaarlijk', zoals het in bepaalde leerboeken wordt omschreven?

Het hele boek Openbaring heeft een zeldzaam mooie chronologische tijdsvolgorde, die als het ware soms onderbroken wordt door aparte toelichtingen. De volgorde van hoofdstuk 15 tot en met 20 is eenduidig en is zo helder als glas wat de tijdsvolgorde betreft. Gelijkzeitig heeft het God behaagd om Zijn Profetie zodanig in te kleden in symbolen en allegorieën dat het voor onze duistere verstanden een verborgenheid blijft. Alleen de verlichting van de Geest van God kan ons enige kleine beginselen leren.

Laten we proberen om een gebrekkig overzicht te tonen, zonder andersdenkenden te veroordelen. We belichten de profetie van één kant, maar die heeft ook nog een andere kant, zoals een muntstuk een beeld heeft en ook een andere kant met opschrift.

4. De samenhang van de visioenen in Openbaring van Johannes.

Vanzelf moeten wij Openbaring 20:1-6 niet los zien van het geheel van de Openbaring, nog minder los van hoofdstuk 19. Want dan kunnen wij ervan maken, wat wij zelf willen. Nee, het is een onderdeel, maar een zeer belangrijk, van die gebeurtenissen, die aan het einde van het tijdperk van de fiolen van Gods toorn over de volken en Israël zullen gebeuren.

Laten wij een kort overzicht geven van de volgorde die de Heere Zelf in het laatste Bijbelboek heeft gegeven.

- (1) De Openbaring is door God de Vader aan Zijn Zoon Jezus Christus gedaan, door Zijn engelen aan Johannes bekendgemaakt.
- (2) En door Johannes in 7 brieven doorgegeven aan de zeven Aziatische Gemeenten, Openbaring 2.
- (3) waarin ook een boodschap van de Koning ligt voor Zijn Kerk van alle volgende eeuwen, hoofdstuk 2 tot en met 3.
- (4) Hoofdstuk 4. Een deur in de hemel wordt voor Johannes geopend, zodat Johannes in de hemel ziet, Wie er regeert in de hemel en op de aarde en wat er met de kerk op *aarde* gaat gebeuren in de toekomst. Let wel alle gezichten en visioenen worden getoond in de hemel, maar worden uitgevoerd in vervolg van tijd *op aarde*.
- (5) Hoofdstuk 5. Het *Lam Gods* wordt getoond, Die waardig bevonden wordt het boek met de zeven zegels te openen. Dat wil zeggen, dat Christus in Zijn verhoging, gekend zal worden op aarde als een geslacht Lam, Die de zonden der wereld wegneemt op grond van Zijn volbracht verlossingswerk. En dat Hij in de hemel zal worden aanbeden.
- (6) Hoofdstuk 6 toont hoe Christus de zeven zegels opent, dat wil zeggen de verborgenheden trapsgewijs openbaart. Dit houdt eerst in, dat het Evangelie door de apostelen en hun opvolgers zal verkondigd worden, maar op grote tegenstand moet rekenen van de wereld en op verval in haar eigen gelederen. We moeten het oog erop houden dat de zegels een tijdperk weergeven vanaf de eerste Evangelieprediking in de Romeinse wereld, tot *de ondergang van de Romeinse wereld*, gesymboliseerd door het zesde zegel. Dus niet de ondergang van de *hele* wereld.
- (7) Hoofdstuk 7. De verzegeling van de 144.000 kinderen van God, gesymboliseerd in de 12 stammen van Israël. Een beeld ontleend aan de profetische historie van het volk Israël. Daarbij ziet Johannes een grote schare uit al de volken voor de troon van God. Dit visioen kan ten eerste slaan op de martelaren en gelovigen uit de Joden ten tijde van de eerste Christenkerk en vervolgens uit de gelovigen afkomstig uit de heidenwereld. Een sterk bewijs dat de Christelijke Kerk in de Joodse Stam is ingeënt.
- (8) Hoofdstuk 8. Het zevende zegel ontsluit zich in zeven bazuinen, en de zevende bazuin houdt zeven fiolen in, - een soort offerschalen - waarin de plagen over kerk en wereld zinnebeeldig worden aangetoond. Het tijdperk van de bazuinen loopt waarschijnlijk vanaf de tijd dat de Christelijke Godsdienst Staatsgodsdienst werd, ca 313 tot de tijd van de Voorlopers van de Reformatie, zoals Petrus Waldus, Johannes Hus; of tot de tijd van de Reformatie, kerkelijk te beginnen vanaf 1517. Daarbij geeft Christus aan Johannes visioenen, aangaande gebeurtenissen die in dit tijdperk plaatsvinden.
- (9) Hoofdstuk 9. De 5^e bazuin wordt het *tweede wee* genoemd en de 6^e bazuin is

tevens het *derde wee*. Deze bazuin wordt algemeen verklaard als de opkomst van het Mohammedanisme en de overweldiging van de Christelijke kerken in het Oosten en in Zuid-Europa. Gevolgd door de overheersing van de Turken in een groot aantal landen van Azië, Afrika en Europa waar eens de kerk van Christus bloeide. De opkomst van het Turkse rijk onder de 6^e bazuin wordt gerelateerd aan haar ondergang onder de 6^e fiool.

- (10) Hoofdstuk 10. De verschijning van Christus met "het geopende boek", waarschijnlijk het Eeuwig Evangelie waarin de verborgen Raadsbesluiten van God geopenbaard worden.
- (11) Hoofdstuk 11. De twee getuigen die onder veel verachting profeteren, kan een beeld zijn van het klein aantal trouwe gelovigen te midden van veel verleiding onder de regering van de Antichrist, die 1260 jaar duren zal. Vers 15-18. Het geeft een samenvatting van de 7^e bazuin, die duurt tot de eerste Opstanding, of het 1000-jarig rijk. De duur van deze 1260 jaar rekent de kanttekening in trappen, o.a. vanaf 606, 756 en 774.
- (12) In hoofdstuk 12 volgt een kort overzicht van de geschiedenis van de Gemeente van Christus tijdens hun lijden onder de Romeinse en Roomse antichrist.
- (13) De regering van de wereldlijke antichrist en de kerkelijke macht, de valse profeet, volgt in hoofdstuk 13. De Kanttekenaren van de Statenbijbel verklaren deze visioenen als de vervolging door de Roomse Pauselijke hiërarchie.
- (14) Hoofdstuk 14 toont de blijdschap onder de verlostten. Vers 6-20 beschrijft de zware straffen van God uitgevoerd door 7 engelen. Misschien een voorafkondiging van wat zal volgen. Waarschijnlijk is dit een afspiegeling van Gods handelingen vanaf de tijd van de Reformatie.
- (15) Hoofdstuk 15. Nieuwe visioenen van oordelen die volgen in het tijdperk van de 7 fioelen. Ook de kerk des Heeren wordt getroffen met de rook van Gods ongenoegen, vers 8.
- (16) Hoofdstuk 16. Gerichten over de *Antichristelijke wereld/kerkstaat*. Deze treft het Beest met zijn politieke machten en de valse profeet met zijn kerkelijke verleidingen. Tot de eerste behoren alle wereldlijke machten die zich aankanten tegen Christus, en onder de laatste behoren de valse godsdienst van het Pausdom, het Mohammedanisme en alle valse godsdiensten die Christus niet in waarheid eren.
- (17) Hoofdstuk 17. De Antichristelijke machten worden beschreven onder het beeld van een Beest en een hoer daarop. De hoer was eens de Bruid van Christus, dus de oorspronkelijke Christelijke kerk.
- (18) In hoofdstuk 18 wordt het gebied van haar heerschappij beschreven als de wereldstad Babylon, die met al haar handel ten onder gaat.
- (19) Hoofdstuk 19. De blijdschap die er na de verlossing van deze machten in de hemel en in de kerk op aarde zijn zal, wordt geïllustreerd met het beeld van een bruiloft. Een groot aantal theologen ziet hierin de bekering van Israël. Zoals Israëls verlossing begon met de val van Babel in oude tijd, zo ook in de tijd die aanstaande is. Dan komt Christus Zelf, als het Woord van God, om de antichrist en de valse profeet te verdoen, en hen te werpen in de poel van vuur, terwijl hun legers gedood worden door het zwaard dat uit Zijn mond gaat. Dit ziet erop dat *Gods Woord* alleen ware verlossing kan geven. Het Woord maakt van vijanden vrienden. Maar die Christus blijven weerstaan zullen het eeuwig moeten verliezen. Dit is de ondergang van de politieke en godsdienstige antichristelijke machten.
- (20) Hoofdstuk 20 vervolgt met de heerlijke staat van Christus' kerk te beschrijven.

Hoofdstuk 16 tot hoofdstuk 20:6 is regelrecht aan elkaar geschakeld. Met dien verstande, dat Christus als het *Woord Gods* Zijn triomferend werk al krachtig begonnen is, - in zekere zin - vanaf ongeveer de tijd van de Reformatoren. Het jaar 1516/1517 is daarbij van groot belang.

Resumerend:

A. Hoofdstuk 6 tot en met 9 beschrijft toestand in de kerk en wereld ten tijde van de **zegelen**. Hoofdstuk 10 en 11: 1 - 13 beschrijft een overgang naar het tijdperk van de bazuinen.

B. In hoofdstuk 11: 14 wordt *het derde grote wee* aangekondigd. Dat derde wee is een tijdsperiode die onderverdeeld is in zeven tijdperken, afgebeeld onder het blazen van **zeven bazuinen**; beschreven vanaf hoofdstuk 11: 15 - tot en met hoofdstuk 14.

C. Vervolgens ziet Johannes een ander groot en wonderlijk teken in de hemel. Het visioen wordt in de hemel vertoont van hetgeen op aarde gebeuren zal, *totdat de toorn Gods geëindigd is*. Dit gezicht van **7 fiolen** wordt beschreven vanaf hoofdstuk 15: 1 - 19: 10.

D. Het einde van Gods toorn over de *antichristelijke* wereld en de verlossing van Zijn kerk wordt beschreven vanaf hoofdstuk 19: 11. Vers 11-16. "En ik zag de hemel geopend; en ziet een wit paard, en Die daarop zat was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid. En Zijn ogen waren als een vlam van vuur en op Zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en Hij had een naam geschreven, die niemand wist, dan Hij Zelf. En Hij was bekleed met een kleed, dat met bloed geverfd was; en Zijn naam wordt genoemd het Woord van God. En de heirlegers in den hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad. En uit Zijn mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenen slaan zou. En Hij zal hen hoeden met een ijzeren roede; en Hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods. En Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij dezen Naam geschreven: Koning der koningen, en Heere der heren. Enz."

De inhoud van dit hele visioen, de binding van de satan en de heerlijke staat van Christus' kerk eindigt in hoofdstuk 20: 6.

E. Daarna volgt het ontbinden van satan. De tijd van afval na de duizendjarige periode en het eindgericht wordt beschreven in hoofdstuk 20: 7 -15; of, volgens anderen tot hoofdstuk 21: 4. Alle aardse machten die de strijd aanbinden tegen de Heere en Zijn heiligen, worden door het vuur van de hemel verslonden: "En de duivel die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en sulfer, waar het beest en de valse profeet zijn, en zij zullen dag en nacht tot gepijnigd worden in alle eeuwigheid." Vervolgens wordt de algemene opstanding beschreven en het laatste oordeel. Openbaring 20:7-10.

F. Hoofdstuk 21: 5 tot hoofdstuk 22: 5. *Tot mij kwam een van de zeven engelen*. Deze engelen hadden macht over de zeven laatste plagen (7 fiolen) voorafgaande aan de heerlijke kerkstaat. Deze engel verklaart in beeldspraak de heerlijkheid van de verlost kerk in de hemel waarvan een afspiegeling zal zijn van de kerk op aarde tijdens de 1000-jarige periode.

Vanaf hoofdstuk 22: 5 tot het einde is het slot van de hele profetie. Welke invulling en

vervulling men ook aan de gezichten van Johannes kan geven, de orde in zijn boek is niet zo ingewikkeld als veel verklaarders het gemaakt hebben. De beste verklaarders beschouwen de hoofdtijdperken van de zegels, bazuinen en fiolen chronologisch, in tijdopvolging. Anderen zien die meer cyclisch, ze behoren alle drie tot dezelfde cyclus van zeven onderverdeelde tijdperken: de eerste zegels, bazuinen en fiolen vallen gelijktijdig, enzovoort.

Hoe men het invult, één ding is zeker en gewis: alle lijnen lopen naar één punt: *de opstanding en het laatste oordeel*. En het einde gaat vooraf aan 1000 jaar en een korte tijd van de laatste afval. "*Deze zaak is in het besluit der Wachters en deze begeerte is in het woord der heiligen; opdat de levenden bekennen dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der mensen en geeft ze aan wie Hij wil.*" Daniël 4:17.

Het boek besluit met de ernstige waarschuwingen niets af- noch toe te doen aan de Goddelijke Openbaring. Het eindigt met de belofte van Christus aan Zijn Bruid: "*Hij Die deze dingen betuigt zegt: Ja Ik kom haastig. Amen. Ja, kom Heere Jezus!*"

5. De bloeistaat van Gods kerk, Openbaring 20:1-5.

- (1) De binding van de satan.
- (2) Wie aan de eerste opstanding deelhebben.
- (3) De eerste opstanding in verband met de profetie uit het Oude en Nieuwe Testament.
- (4) De regering van Christus Zelf en Zijn kinderen.

(1) De binding van de satan

"En ik zag een engel afkomen uit de hemel."

In Openbaring 19 wordt Christus vertoont als het WOORD GODS, een Ruiters op een wit paard. Vers 11. *"En ik zag de hemel geopend; en ziet een wit paard, en Die daarop zat was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid."*

Van Christus wordt hier m.i. niet gezegd *dat Hij in Persoon afdaalt van de hemel*, maar op een zinnebeeldige manier wordt Zijn grote werk op aarde beschreven. Dat houdt in, de verlossing van Zijn Kerk en de ondergang van de vijanden. Het Beest en de valse profeet worden geworpen in de poel die brandt van vuur en sulfer.

Hier kunnen we opmerken dat de hele tijd vanaf de prediking van Gods Woord in de Romeinse wereld door de apostelen, het Beest heeft geheerst en daarna de valse profeet vanaf zijn opkomst beschreven in Openbaring 13. Aan deze politieke en kerkelijke machten, - dus niet aan één persoon - komt een einde door eeuwige ondergang. Welke vreselijke gerichten, oordelen en straffen zullen hiermee samengaan! In de 14e eeuw werd Europa ontvolkt door de pest. Tussen 1346 en 1351 koste de pest in Europa tussen de 75 en 100 miljoen mensen het leven. De wereldoorlogen maakten meer dan 100 miljoen slachtoffers.

Wat zal het einde zijn van deze laatste strijd voorafgegaan aan de overwinning op alle antichristelijke wereldlijke en kerkelijke machten? Wij lezen in Openbaring niet dat *de helft* van de bewoners op aarde gedood werd, maar wel dat *een derde* van de bevolking stierf, hetzij een geestelijke of lichamelijke dood. Dit kan weer gebeuren!

Verder kunnen we opmerken, dat de mensen die het Beest volgden verslagen worden door *het Woord*. Dat houdt in dat de mensen tot bekering komen, óf, indien ze zich niet bekeren met het Beest in de eeuwige verdoemenis terecht komen. Beide aspecten is het werk van de Koninklijke Overwinnaar. "Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg vergaat." Psalm 2.

Wie is deze engel? Velen hebben gemeend, dat dit ontzaglijke werk onmogelijk verricht zal kunnen worden door een geschapen engel en dat wij daarom aan Christus Zelf hebben te denken. De kanttekening verwijst naar Michaël, een Naam van de Verbondsengel Christus. Sommigen denken hier aan de Heilige Geest, zoals Joh. Coccejus. Niet zonder reden, want al het werk van Christus op aarde is door Zijn Geest.

Christus wordt in Openbaring vertoont als 'des mensen Zoon', bekleed met priesterlijk gewaad, als een ruiters, als een leeuw, als een lam, als een zon, als een engel die offert, etc. Zijn werk voert Hij uit door één of meerdere van Zijn dienstknechten. In Openbaring 12 triomfeert Michaël aan het hoofd van de hemelse legers over de draak en zijn engelen. Michaël wordt uitdrukkelijk de aartsengel genoemd in Judas 1. In Openbaring 20 schijnt het ook *een geschapen engel* te zijn die handelt op bevel en in de kracht van Christus.

"Hebbend de sleutel van de afgrond".

Het Griekse woord *abussos* komt in het Nieuwe Testament niet vaak voor. In Rom. 10:7 in tegenstelling met de hemel als de plaats, waar Christus is, gezeten aan de rechterhand van God. In Lukas 8:31 en Openbaring 9:1 en 11, 11:17, 17:8, 20:1, 3; komt het woord voor als een woonplaats van de duivels met satan als koning. De Griekse vertaling van het Oude Testament, de Septuaginta, gebruikt het woord in Gen. 8:2, Deut. 8:7, Job 28:14, Ps. 42:8, 104:6, Jes. 51:10, Ezech. 26:19; waar overal gesproken wordt van onpeilbare diepten in het hart van de aarde of zee.

Met de *abussos* in het Nieuwe Testament wordt verstaan *de verblijfplaats van de duivelen en boze geesten gedurende de tijd van de aardse bedeling*. Deze plaats wordt onderscheiden van de eigenlijke hel of poel van vuur waar de duivel en zijn engelen eenmaal in geworpen zullen worden, waarvoor zij zo vreselijk bang zijn. De Schrift geeft ons verder geen verklaring. Wel is het duidelijk, dat de satan gedurende de duizendjarige heerschappij van Christus niet het luchtruim of de aarde zal mogen bewonen. En dat hij dus ook nog niet geworpen is in de eeuwige vuurpoel, nadat hij zijn eindvonnis gekregen heeft, volgens Judas vers 6. Hij zal worden opgesloten in die "abussos", die afgrond, de plaats van de duisternis.

De vraag, of hier ook de *zielen* zijn van mensen die buiten Christus gestorven zijn en pas ná de algemene opstanding bij de duivels in de hel zullen opgesloten worden, schijnt geen grond in de Schrift te hebben.

In Jesaja 66 wordt beschreven *dat ze de dode lichamen zien van degenen die tegen Mij vertreden hebben*, enz. Dat dit niet plaats vindt na de Algemene Opstanding is duidelijk, want dan hebben de mensen geen dode lichamen meer. Het vindt plaats na de schepping van de nieuwe hemel en aarde. Allen stemmen overeen, dat deze nieuwe schepping begonnen is bij de dood en opstanding van Christus. Een aantal theologen schrijven dat die nieuwe hemel en aarde aanvankelijk voltooid wordt bij het begin van het duizendjarig rijk en volkomen bij de ondergang van de wereld.

In elk geval is zeker, dat die uiteindelijke en eeuwige vreselijke bestemming van duivelen en mensen *de tweede dood* genoemd wordt.

Christus heeft de sleutel van 'de put van de afgrond', dat is, Hij heeft de macht om te openen en te sluiten. Deze sleutel van de afgrond geeft Christus mee aan die engel, om, nadat hij satan met zijn duivels in de afgrond heeft geworpen, deze boven hem te sluiten en te verzegelen. *Verzegelen* wil zeggen, met autoriteit in de Naam van de Gezagsdrager dit uit te voeren.

"En een grote keten in zijn hand."

Praktisch alle waarheden, wezenlijkheden en realiteiten worden in Openbaring zinnebeeldig beschreven. Dit zien we ook in de Oud Testamentische profetieën en in de gelijkenissen die Jezus uitsprak. Deze waarheden te vergeestelijken wil zeggen, die toe te passen op het geestelijk leven van een individu of de Kerk in het algemeen.

De engel wordt figuurlijk beschreven, want engelen hebben geen hand. Een engel wordt vertoond als een man; zijn keten betekent het bindend gezag waarmee de duivel geketend wordt binnen een bepaalde plaats. Het is de koninklijke macht van de verheerlijkte Middelaar, Die aan Zijn Kruis "de overheden en de machten uitgetogen heeft." Col. 2:15. Christus had toen dadelijk satan in de afgrond kunnen werpen, maar naar Gods raad heeft Hij hem toegelaten, al zijn macht en al zijn list te ontwikkelen tegen Hem en Zijn rijk. Christus zal komen en hem Zijn wettig verkregen kroondomein "de einden van de aarde" (Psalm 2:8) ontnemen. Hij gaat met Zijn

alomtegenwoordige majesteit met de engel, Zijn dienstknecht mee, en laat zo'n glans van Zijn heerlijkheid uitstralen, dat we zelfs niet lezen van enige tegenweer van satan.

"En hij greep de draak, de oude slang welk is de duivel en satanas."

Op het gezicht van de grote keten, n.l. de koninklijke macht van Christus, werd satan lam van ontzetting. Nu had deze engel slechts zijn opdracht te vervullen, hem te grijpen en te binden, zodat hij gedurende al de tijd van Zijn gevangenschap zich niet tegen Christus zou kunnen roeren of bewegen. Letten we hier op de opeenstapeling van namen, aan de vorst der duisternis gegeven: *de draak*, een afzichtelijk monster, zoals hij in de Openbaring twaalf keer genoemd wordt, als een verwoester van de kerk; *de oude slang* waarmee wordt teruggewezen naar de zondeval, die zijn werk was om de mens te verleiden "als een mensenmoorder van den beginne" (Joh. 8.44); *de duivel*; de diabolus, de grove vernielers van Gods heerlijke schepping; *de satan*, de listige lasteraar en tegenstander van Christus en Zijn Geest. Draak en slang zijn zinnebeeldige namen uit de dierenwereld om de duivel en satan letterlijk aan te wijzen.

"En bond hem duizend jaren"

Hier is sprake van een bepaalde lange tijd. Hebben wij dit getal, dat ook in vers 3, 4, 5 en 6 voorkomt en waarnaar de periode van Christus' vrede-rijk, 'het duizendjarig rijk' genoemd wordt, letterlijk op te vatten? Ja, waarom niet? De meeste oude schrijvers doen het ook. Echter, al zouden deze jaren niet letterlijk maar symbolisch te verstaan zijn, doet dit aan de zaak zelf niets af of toe. Met een eerlijk geweten voor God kan men deze symbolisch opvatten. Dan nog ligt er in ieder geval dit in uitgedrukt, dat het een langdurige periode in de geschiedenis zal zijn. Als men het maar niet opvat als een drievoud van tien: 10x10x10 jaar, met de verklaring, dat het een periode van 10 jaar kan zijn met volle zekerheid, omdat het in 3-voud wordt uitgedrukt. Dergelijke Schriftvervalsing behoort een theoloog nooit toe te staan of te publiceren.

Men schrijft, dat *alle getallen in de Openbaring symbolisch zijn*. Ja, en nee; de zeven sterren in de hand van Christus en de zeven kandelaren zijn een type van letterlijk 7 gemeenten. De 12 geslachten van Israël zien letterlijk op de 12 zonen/stammen van Jakob, een type van Israëls volk zowel natuurlijk als geestelijk. De zeven zegels, zeven bazuinen en de zeven fiolen waren werkelijk alle drie typen van 7 (afzonderlijke) tijdperken die de Almachtige door Zijn engelen uitvoert. De 1260 dagen zijn letterlijk 3,5 jaar, die een profetische betekenis hebben zoals in Ezechiël 4:5 staat: *jaren naar het getal der dagen*. De éne engel met een keten in Zijn hand bond de satan 1000 jaren; deze is letterlijk één engel en geen twee.

Die bewuste periode noemt die Engel zes keer 1000 jaar. Nergens in de Schrift wordt een periode in zo'n klein aantal woorden zó dikwijls uitgedrukt. Dit is dus geen 10x10x10, wat zou betekenen een volle periode. Nee, in die woorden van de Zoon van God is niets verdraaid, noch verkeerd.

Sommigen hebben opgemerkt dat het Heilige der Heiligen 10x10x10 ellen besloeg. De tabernakel was een type van de Kerk. Het voorhof typeert de Kerk onder het Oude Verbond; het heilige typeert de Kerk onder het Nieuwe Verbond (met name uit het heidendom); het heilige der heiligen typeert de Kerk tijdens de 1000-jarige periode. Deze visie is wellicht gezocht, maar zeker niet beledigend voor de Auteur. 1000 jaar kan van Gods kant gezien één dag zijn, zoals Petrus zegt in 2 Petrus 3:8. Maar in God is alles eeuwigheid.

"En wierp hem in de afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde die boven hem; opdat hij de volken niet meer verleiden zou, totdat de duizend jaren geëindigd zijn."

Het grote werk van de Satan is de mensheid te verleiden, zoals hij gedaan heeft bij moeder Eva en door haar bij Adam. En zo doet hij nog; en niet zo'n klein beetje ook. Dàt is zijn werkzaamheid, waarin hij rusteloos bezig is. Hij verleidde de volken vóór de Zondvloed, daarna met het bouwen van de toren van Babel en de oude wereldrijken. Hij verleidde het Theocratische volk Israël zelfs zó, dat het zijn Messias verwierp, en daarna eeuwen lang zwierf onder de volken. Hoe heeft hij de Keizers van Rome verleid, om Christus' Kerk te werpen voor de opengesperde muilen van uitgehongerde verscheurende dieren. Maar toen het bloed van de martelaren het zaad van de Kerk bleek, heeft hij zijn methode veranderd, en haar geprikkeld door weelgeschittering binnen de kerken en aanroeping van de heiligen. De pauselijke hiërarchie is zijn uitvinding en hoeveel zielen en volken heeft hij daardoor verleid tot op deze dag! Hij verleidt de volken na de afname van de Pauselijke macht door Antichristelijke machten in de 19^e en 20^e eeuw. Wetend dat hij een kleine tijd heeft, verdubbelt hij zijn actie. En nog is het satan niet genoeg. Ja, 'Indien het mogelijk was, zou hij ook de uitverkorenen verleiden. Matth. 24:24. Wel mocht de Heere Jezus ons leren bidden: *"Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den Boze."*

Christus Zelf kondigt ons in dit visioen aan, dat Satan zal gebonden worden, opdat hij de volken niet meer zal kunnen verleiden. De binding waarvan hier gesproken wordt uitdrukkelijk onderscheiden van de binding bij het allerlaatste oordeel over duivelen en mensen. "En daarna moet hij een kleine tijd ontbonden worden." Het is opmerkelijk dat er geen ingewikkelde beeldspraak voorkomt, maar dat de Geest van Christus Johannes zó leidt, dat hij in gewone, duidelijke taal voorzegt, wat er ná het duizendjarig rijk nog moet gebeuren.

De vraag is, wat die binding van satan inhoudt en hoever die betrekking heeft op al de inwoners van de aarde?

De Schrift zegt duidelijk, dat het Beest en de valse Profeet gedood worden, waardoor de Satan de volkeren verleidde. Het Beest is een type van de Antichristelijke wereldlijke machten en de valse Profeet van de kerkelijke en godsdienstige machten. Er zal dus geen overheid zijn die de kerk verdrukt en geen valse kerk meer zijn. *Te dien dage zal de Heere één zijn en Zijn Naam een.* Zach. 14.

Wat zal er gebeuren met alle miljarden boze geesten? Nu hun hoofdaanvoerder opgesloten is, kunnen zij zich niet meer ontplooiën als tevoren. Maar er is in de Bijbel geen bewijs om aan te nemen dat ze er niet meer zijn op aarde. *De mens van nature is uit de vader de duivel*, zegt Jezus tot de zeer godsdienstige Joden. Daardoor is hij vatbaar voor boze geesten. Als er geen boze geesten meer op aarde zouden zijn, was de aarde méér dan een volmaakt paradijs, want daar kwam de duivel met zijn aanhang nog binnensluipen. Ondanks de binding van de satan zullen er altijd grote zondaars blijven, die een grote Zaligmaker nodig hebben.

(2) Wie aan de eerste opstanding deel hebben.

Vers 4. ***"En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve, en het oordeel werd hun gegeven. En (ik zag) de zielen van hen, die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus, en om het Woord van God; en die het beest en diens beeld niet aanbeden hadden, en die het merkteken niet ontvingen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand. En zij leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren."***

Ik zag tronen en zij zaten op dezelve. Deze beschrijving komt overeen met Daniël 7: 9, 10, 22. Een troon betekende de zetel van heerschappij en rechtspraak. De beeldspraak in dit visioen is ontleend aan begrippen die in de tijd van Johannes gangbaar waren en voor ieder begrijpelijk. Waaruit wij wellicht niet moeten afleiden, dat er koningshuizen of keizerlijke residenties zullen zijn in die heerlijke kerkstaat. De tekst leidt ons eerder naar Theocratie.

(1) Wie zijn zij die erop zitten? Meestal wordt aangenomen dat het de zielen zijn die verderop in de tekst genoemd worden; namelijk *die onthoofd waren*, enz. Het is niet onmogelijk, maar in dat geval zou Johannes er geen deel aan hebben, want hij is volgens kerkelijke overlevering de natuurlijke dood gestorven. De groep die onthoofd zijn worden door de meeste verklaarders onderscheiden van de eerste groep personen die Johannes zag zitten op tronen. In Openbaring 4 wordt gesproken van 24 ouderlingen, in het wit gekleed, gekroond, zittend op 24 tronen. De tronen waar hierover (vers 4) gesproken wordt zijn daarvan wellicht onderscheiden. Het meest aannemelijk is, dat het de vervulling van de belofte uitmaakt, die Jezus Zijn discipelen deed in Mattheüs 19: 28. "En Jezus zeide tot hen: voorwaar, Ik zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op den troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israels."

Als deze belofte van Jezus inderdaad zijn vervulling krijgt in de eerste opstanding, dan zal Christus Zich ook lichamelijk vertonen op aarde. De grote vraag is, of deze openbaring van Christus als God-Mens in Zijn geestelijk lichaam blijvend zal zijn, dan alleen bij het begin van het duizendjarig rijk?

Sommige verklaarders menen dat Christus Zich zal vertonen hetzij in de lucht zoals Hij Zich aan Paulus openbaarde bij zijn bekering, of op aarde, zoals Hij Zich openbaarde aan Johannes op Padmos, volgens Openbaring 1. Anderen menen - waaronder een groot aantal theologen uit de eerste Christenkerk en een aantal Puriteinen - dat Zijn verblijf op aarde gedurende de hele tijd van 1000 jaar zijn zal. Niet op een aardse, wereldse manier of in vleselijk genot, waarvan zij soms heftig beschuldigd worden, juist het tegendeel. Christus' tegenwoordigheid doodt de zonde.

(2) De tekst vervolgt met een 2^e groep: ***En (ik zag) de zielen van hen, die onthoofd waren***, enz. In het Grieks staat niet: *ik zag*, maar het wordt aangevuld uit de voorgaande zin. Vanzelfsprekend moeten wij aan personen denken, want een ziel is een geest en wordt niet met het oog gezien. Zielen worden in de Heilige Schrift dikwijls bedoeld als personen met ziel en lichaam. In de ark werden "weinige, dat is acht zielen behouden door het water" 1 Petrus 3: 20.

Deze groep zijn degenen die onthoofd waren, ***om het getuigenis van Jezus, en om het Woord van God***. Volgens de Griekse tekst betekent het: onthoofd met het zwaard. Deze Romeinse straf was bij Johannes en zijn tijdgenoten goed bekend.

Bij de opening van het vijfde zegel horen wij de triomferende kerk bidden en roepen om de volkomen overwinning van Christus over al Zijn en hun vijanden. De Heere antwoordde hen dat "zij nog een kleine tijd wachten zouden totdat ook hun mededienstknechten en hun broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk zij." Openb. 6:9-11. Het kan bijna niet anders of hier in Openbaring 20 wordt de belofte die Christus deed (hfd. 6), letterlijk aan hen vervuld. Daaruit blijkt dat er onderscheid is tussen hun overwinning die hun ziel in de hemel genoot en tussen de overwinning die zij op aarde ontvangen door hun heerschappij met Christus.

(3) Een derde groep waren zij, **die het beest en diens beeld niet aanbeden hadden**, enz. Het Beest ziet eerst op het Romeinse keizerrijk en de staatsdwang om de keizercultus te aanbidden. Verder ziet het op het groot aantal politieke opvolgers van het Romeinse Rijk, in al zijn vertakkingen, tot vandaag toe.

Het Beeld van het Beest, is in Openbaring 13 een type van de kerkelijke hiërarchie. Deze wordt afgebeeld door een hoer in Openbaring 17 en door de valse Profeet in Openbaring 19; waaronder alle valse godsdiensten meegerekend worden.

... "*En die het beest en zijn beeld niet aanbeden hadden en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand.*" Deze zijn oprechte gelovigen die standvastig zijn gebleven te midden van verleiding en vervolging. Wij kunnen hier terugzien op de belofte des Heeren van volharding, door de derde engel uitgeroepen: "Hier is de lijdzaamheid der heiligen, hier zijn zij, die de geboden van God bewaren en het geloof van Jezus. En ik hoorde een stem uit de hemel, die tot mij zei: "Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat ze rusten van hun arbeid; en hun werken volgen met hen." Openb. 14:12, 13."

Van deze groepen wordt gezegd, *dat zij leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren.*

Vers 5. De overige der doden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd zijn. Deze is de eerste opstanding.

Wie zijn deze *overige doden*? In Openbaring 19: 23 wordt gezegd dat het Woord Gods de *overigen dode* met het zwaard. Dit zijn mensen die onder bevel van het Beest de strijd hadden aangebonden tegen Christus. Zij worden gedood. In de stijl van deze profetie betekent het dat zij onbekeerd sterven en in de poel van vuur en sulfer geworpen worden. Er is geen duidelijke aanwijzing in de profetie dat *déze* doden hier in vers 5 bedoeld worden.

In de Bijbelverklaring van Patrick, Polus en Wels wordt gezegd, 'dat in vers 5 bedoeld worden degenen die dood waren in zonden en misdaden bij het begin van het duizendjarig rijk. De eerste groepen stonden geestelijk op in hun opvolgers, maar deze bleven dood in de zonde, maar konden zich tijdens de binding van de satan niet uitleven. Zij, dat wil zeggen hun nageslacht, werden geestelijk in hun zonden en vervolging van de kerk volledig actief bij het eind van de 1000 jaren. Hun zonden werden weer levendig.' Deze verklaring volgt uit kracht van tegenstelling. De martelaren werden geestelijk levend, dan worden de overige doden ook geestelijk levend.

(Deze uitdrukking *dat de zonde weer levendig wordt* vinden we één keer terug in de Bijbel, in Romeinen 7, in totaal ander verband.) Onze kanttekenaars delen die onbegrijpelijke mening van enkele Engelse verklaarders beslist niet. De kanttekenaars verklaren de tekst zo, *dat de geestelijke doden zich niet bekeerden tijdens de binding van satan*; en zeker niet daarna toen de satan weer ontbonden werd.

Behoudens onze hoge achting voor die Engelse Bijbelverklaarders en onze Hollandse kanttekenaars moeten wij eerlijk erkennen dat er een kronkel in deze tekst uitleggingen ligt. Het gaat volgens hen 'over de martelaren die vanwege hun getuigenis vroeger gedood waren naar het lichaam én in hun getuigenis, maar hun ziel leeft in de hemel. Bij de aanvang van het duizendjarig rijk herleeft hun getuigenis in zondaren die uit de geestelijke dood opstaan.'

Het is echter de grote vraag waar er ooit in de Schrift gesproken wordt over de levendmaking van een onherboren zondaar als zijnde de *eerste* opstanding? Hoewel deze zo genoemd kan worden, klopt bovendien deze verklaring van geen kanten met

hun visie dat de 1000 jaren zijn begonnen met de Hemelvaart van Christus. Want toen bestonden die martelaren nog niet. In theoretische zin zou *de eerste* opstanding kunnen gelden als we de 1000 jaar stellen vanaf de verlossing van Christus' kerk tijdens de regering van keizer Constantijn de Grote, die in 313 met het Edict van Milaan een einde maakte aan de Christenvervolging. Echter, dan zouden de donkere Middeleeuwen de 'verlichte' duizendjarige binding van satan inhouden. Hoe ongerijmd!

Behalve dat, wordt door deze verklaring de heerlijkheid die God bestemd heeft voor de martelaren verlegd naar hun *opvolgers* tijdens het duizendjarig rijk. Koelman wijst er terecht op, dat men zo tekort doet aan de heerlijke positie van de personen van de martelaren. Zie *Sleutel voor de Openbaring*, bladzij 208.

En als er van de *overige doden* staat, *dat ze niet weder levend worden dan nadat de 1000 jaren geëindigd zijn*, betekent het volgens de kanttekenaren beslist niet, dat ze hun zonden konden voortzetten met nieuwe kracht, nóch dat hun opvolgers dat konden doen. Maar het is een verwijzing naar de Algemene Opstanding, die voor hen eindigt in de *tweede dood*. En dat is aannemelijk.

Veel liever kunnen we de mening aanvaarden, dat *de overige doden* (ook) kinderen Gods zijn, die opstaan zullen bij de Algemene Opstanding. Alle gelovigen vanaf Adam liggen dood in de aarde, behalve Enoch, Mozes, Elia en zij die opstonden bij de dood van Jezus. "En de graven werden geopend, en vele lichamen van de heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt; en uit de graven gegaan zijnde, na Zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn aan velen verschenen," Matth. 27: 52, 53. Nu, in de eerste opstanding staan apostelen en de martelaren op, en velen die hun getuigenis in oprechtheid hadden gegeven. (Of er nog meer opstonden uit de tijd van het Oude Testament onderzoeken we straks.)

De overige doden - namelijk alle mensen die geleefd hebben vóór en na de 1000 jaar - zullen ook opstaan bij de Algemene Opstanding. 1 Thess. 4: 13-18. "Doch, broeders, ik wil niet, dat gij onwetende zijt van degenen, die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen, die geen hoop hebben. Want indien wij geloven, dat Jezus gestorven is en opgestaan, also zal ook God degenen, die ontslapen zijn in Jezus, wederbrengen met Hem. Want dat zeggen wij u door het Woord des Heeren, dat wij, die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen voorkomen degenen, die ontslapen zijn. Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel; **en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan**; Daarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht; en also zullen wij altijd met den Heere wezen. Zo dan, vertroost elkander met deze woorden."

Er zijn verklaarders die deze tekst toepassen op het begin van de 1000 jarige periode omdat er letterlijk hetzelfde staat als in Openbaring 20: *eerst opstaan*. Echter de samenhang met hoofdstuk 5 wijst ons meer op de Algemene Opstanding en het laatste oordeel. In elk geval is het een sterk bewijs dat de *eerste* opstanding in Openbaring 20 **lichamelijk** is.

Men vraagt, als de martelaren en meerderen opstaan zullen voorafgaand aan de 1000-jarige periode, zijn er dan geen gelovigen meer die opstaan bij de algemene Opstanding?

Ja, natuurlijk. Hoeveel miljarden mensen, gelovigen en ongelovigen zullen er nog leven na het begin van de 1000 jaren tot het einde van de wereld!

De Heere noemt het: **de eerste opstanding**. Vers 5. Het Griekse *anastasis* wordt geen enkele maal in het Nieuwe Testament gebruikt in een andere zin dan om uit te drukken: *het weer opkomen van het lichaam uit het graf, of uit de (doods)slaap*. Meer dan veertigmaal komt het voor en altijd in die éne gelijkwaardige en bepaalde zin. Hun opstanding wordt ook genoemd, *een weder levendig worden*. De personen worden regelrecht geplaatst tegenover de *overige doden die niet weder levendig worden*, vers 5.

Er is onder de uitleggers groot verschil of deze opstanding lichamelijk dan wel geestelijk is.

In de vorige brochure is aangetoond dat verreweg de meeste oudvaders uit de Vaderlandse kerk in de 16e, 17e, en 18e eeuw deze opstanding geestelijk uitlegden. Namelijk, een nieuw leven in Christus' kerk op aarde door de bekering van de Joden en de volkeren, enz. W. á Brakel verklaart dit onderwerp heel uitvoerig.

Een klein aantal van hen was overtuigd dat deze opstanding lichamelijke zal zijn, meestal met de uitleg dat de opgestane personen in hun nieuw geestelijk lichaam en ziel opvaren naar de hemel om nooit meer te sterven. Onder de Engelse theologen zijn een groot aantal die een lichamelijke opstanding verwachten, namelijk *de opstanding der rechtvaardigen*, al dan niet op deze aarde verblijvende. Matthew Henri, een wijs uitlegger geeft beide uitleggingen de ruimte, met voorrang aan de figuurlijke verklaring: *deze tekst kan letterlijk of figuurlijk opgevat worden*.

Gaan we ervan uit dat de opgestane personen 1000 jaren op aarde verblijven, ligt de vraag voor de hand: *Waar, hoe en wat voor leven beoefenen zij? Moeten ze de kwelling van zonde weer aanschouwen?*

Bij de Heere zijn natuurlijk alle dingen mogen en Hij kan alles zo maken dat het met Zijn eer overeenkomt en de heerlijkheid van de opgestane personen ten goede werkt. Maar menselijker wijze gezien stuiten wij toch wel op veel bezwaren.

En de andere kant, de verklaring dat deze opstanding *geestelijk* is en nieuw leven in de Kerk geeft, strijd tegen de context en de samenhang van het hele hoofdstuk. Als wij zonder vooroordeel de teksten tegenover elkaar plaatsen, de tegenstellingen van personen goed in ogeschouw nemen, de eenvoudige taal van de Schrift hanteren, is de letterlijke, de lichamelijke betekenis van de opstanding legaal: *het lichaam komt met de ziel tot nieuw leven*.

Deze is de eerste opstanding. Het is opmerkelijk, dat dit gesproken wordt met loslating van de visionaire vorm en beeldspraak. Het wordt ons door de Heilige Geest in leertaal gezegd.

Conclusie: is er een eerste opstanding, dan ook een tweede. Is er een eerste dood dan ook een tweede. Wij vinden geen grond in de Schrift om de doodstaat in zonden en misdaden de *eerste* dood en de levendmaking van een zondaar de *eerste* opstanding te noemen, namelijk in die zin zoals er in Openbaring 20 over gesproken wordt. Dus *eerste* opstanding en *tweede* dood is Bijbels regelrecht gerelateerd aan het lichaam. In Openbaring 20 wordt dus gesproken over twee hoofdgroepen, twee opstandingen, twee soorten personen die dood zijn, en twee soorten doodse toestand/staat.

- (1) Deze is *de eerste* opstanding. Het is een *lichamelijke* opstanding en vindt plaats bij het begin van het duizendjarig koninkrijk der hemelen. Ze wordt genoemd de opstanding der Rechtvaardigen. "Zij zullen priesters van God en Christus zijn en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren."
- (2) De *tweede* opstanding is de Algemene *lichamelijke* Opstanding voorafgaand aan het laatste oordeel. Daaronder vallen allen. Eerst zullen alle kinderen Gods

opstaan vanaf het begin van de wereld. En niet te vergeten allen die gestorven zijn tijdens de 1000 jarige periode en kort daarna. Vervolgens, alle goddelozen van alle tijden die in hun geestelijk *doodse staat* gestorven zijn.

- (3) De *eerste dood* is de *lichaamsdood* (of, *doodse staat*) die alle mensen onderworpen zijn in het graf. Met dit grote verschil dat de zielen van Gods kinderen in de hemel zijn en van de onbekeerden in de hel. Hun lichaam ondervindt geen pijniging.
- (4) De *tweede dood* is de pijniging van *lichaam* en *ziel* in de hel. In Openbaring 20: 14 staat met nadruk: *dit is de tweede dood*. De tweede dood staat tegenover de eerste opstanding, *want over dezen heeft de tweede dood geen macht*, vers 6. De eerste opstanding kan dus niet vergeestelijkt worden, want dan moet de tweede dood ook vergeestelijkt worden. Met de tweede dood kan toch niet anders bedoeld worden, dan dat de *ziel* en ook het *lichaam* in de hel geworpen worden.

(3) De eerste opstanding in verband met de profetie uit het Oude en Nieuwe Testament.

Wanneer wij de *eerste opstanding* in Openbaring 20 lichamelijk opvatten worden er profetieën uit het Oude Testament duidelijker. Lange, een Bijbelverklaarder merkt op: "De profetie van de duizendjarige regering van Christus op aarde is een ware parel van de Christelijke waarheid en belijdenis, omdat zij licht brengt in een gehele reeks van duistere Bijbelse begrippen."

Diverse Psalmen spreken over deze heerlijke dagen, zoals Psalm 8, 49 en 50. Maar deze laten we hier buiten beschouwing om niet te uitvoerig te worden. We gaan naar Jesaja.

"En het zal geschieden te dien dage, dat de HEERE bezoeking doen zal over de heirscharen des hogen in de hoogte, en over de koningen des aardbodems op den aardbodem. En zij zullen samenvergaderd worden, gelijk de gevangenen in een put, en zij zullen besloten worden in een gevangenis, maar na vele dagen weder bezocht worden. En de maan zal schaamrood worden, en de zon zal beschaamd worden, als de HEERE der heirscharen regeren zal op den berg Sion en te Jeruzalem; en voor zijn oudsten zal heerlijkheid zijn." Jesaja 24:21-23.

De vergelijking met de nederlaag van het Beest en de valse Profeet die beschreven wordt in Openbaring 19 en de daarop volgende regering van de martelaren is frappant. Ja, hoe klinkt het als een juichkreet uit het open graf, waarin Israël om zijn zonde was verzonken, als Jesaja uitroept, ziende op de van God beloofde verlossing: "Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij die in het stof woont! Want uw dauw zal zijn als de dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen." Jesaja 26:19.

Dit kan wel enigszins toegepast op de algemene opstanding maar veel meer op de *eerste opstanding der rechtvaardigen*. In vers 14 staat de tegenstelling met de goddelozen: "Dood zijnde zullen zij niet weder leven; overleden zijnde, zullen zij niet opstaan, daarom hebt Gij hen bezocht en hebt hen verdelgd en Gij hebt al hun gedachtenis doen vergaan." Een gedeelte van de gestorvenen zal niet opstaan, terwijl een ander gedeelte juist in hun opgewekt worden een grote onderscheiding van God ontvangen zal. Over de eerste zal dan de straf van God voor ieder duidelijk worden in hun blijven liggen in de vernedering en verderving van de dood, in tegenoverstelling van de kinderen van God, die reeds mogen wandelen in het opstandingslichaam. "Want de Heere zal uit Zijn plaats uitgaan, om de ongerechtigheid van de inwoners

van de aarde over hen te bezoeken; en de aarde zal haar bloed ontdekken, en zal haar doodgeslagenen niet langer bedekt houden." Jesaja 26:21.

Dr. J. Gill wordt selectief geciteerd in de Bijbelverklaring van Patrick, Polus en Welsh en andere Godgeleerden. Heel zijn uitleg over de toekomstvisie betreffende de heerlijke kerkstaat van Christus op aarde, wordt weggelaten. Onderstaand citaat is vertaald uit de Engelse editie.

Dood zijnde, zullen zij niet weder leven. Jesaja 26: 14.

Ze zijn overleden, zij zullen niet opstaan, etc. De bovenstaande tirannieke vorsten, de koningen der aarde en hun helden, medewerkers van de Roomse antichrist, die verzameld waren, worden samen verslagen bij de slag bij Armageddon; deze zullen niet opnieuw leven in deze wereld, noch uit hun graven opstaan en terugkeren naar hun vroegere staat, macht en autoriteit; noch opnieuw tiranniseren, verderven, verstoren, onderdrukken, en het volk van God vervolgen, hoewel zij weer zullen leven aan het einde van de duizend jaren, en dan zullen ontwaken tot eeuwig schande en verachting, en opkomen in de opstanding der verdoemenis. ... Het beest en de valse profeet zullen levend geworpen worden in de vurige oven, en de rest zal worden gedood door het zwaard, komend uit de mond van Christus, Openb. 19:18-21.

Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont! want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen. Jesaja 26: 19.

J. Calvijn schrijft over deze tekst: "De Joden betrekken het op de tijd van de Messias. Maar ze vergissen zich in zover, dat volgens hen deze belofte al direct bij het eerste optreden van de Messias in vervulling zal gaan. Ook de Christenen vergissen zich, als ze wat hier beloofd wordt tot het laatste oordeel beperken."

De Kanttekening zegt treffend: (64) "Uw doden. Met deze woorden verklaart de kerk in het algemeen, en elke gelovige in het bijzonder, een vast vertrouwen van de zalige opstanding uit den dood, tot de heerlijkheid van het eeuwige leven; waarvan de verlossing uit de Babylonische gevangenschap een voorbeeld zou zijn, en daarom van de Joden met vertrouwen was te verwachten. Vergelijk Ezechiël 37.

(66) mijn dood lichaam; Dit spreekt iedere gelovige mens voor zichzelf."

Dr. J. Gill: *Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont! want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen.* Jesaja 26: 19.

Uw doden (mann. meerv) *zullen leven*, etc. Dit zijn de woorden van Christus aan Zijn kerk en volk, grote en goede dingen belovende aan hen wanneer hun benauwdheden voorbij zijn. Zo troost Hij hen onder al hun beproevingen en teleurstellingen dat deze dingen moeten geschieden. Dat zou zijn als het leven uit de doden: de bekering van de Joden en van grote aantallen heidenen, dood in zonden en misdaden, en een grote herleving in de belangen van de Waarheid en van de belijders, die koud, dood en levenloos geworden waren; en een wederopstaan van de getuigen, die gedood lagen. En bovendien kan dit verwijzen naar de Eerste Opstanding, bij de terugkeer van Christus, als de kerk dood zal zijn en de doden die in Christus' ontslapen zijn weer zullen leven, en eerst opstaan; en zij zullen uitgaan tot de opstanding ten leven, en leven en regeren met Christus, duizend jaren.

Ook mijn dood lichaam; zij zullen opstaan. (Samen met) mijn dode lichaam, zij zullen opstaan. Of, "sta op mijn dood lichaam", nl. de kerk, het mystieke lichaam van Christus en ieder lid ervan; al zijn ze dood, ze zullen opstaan, ieder van hen, en het tot een lichaam maken; dat is, tot de volheid van Hem, Die alles in allen vervult, en dat op grond van hun vereniging met Hem. Er was een onderpand en voorteken hiervan toen Christus opstond uit de dood, waarop de graven werden geopend, en velen van de heiligen uitkwamen, Matth. 27:51-53, zie Hoséa 6:2.

Het kan ook betekenen: 'als mijn lichaam zullen zij zien' Hoséa 6:2; of, 'als mijn dood lichaam, zij zullen opstaan' zoals Kimchi en Ben Melech het vertalen.

Zo zeker als het dode lichaam van Christus is opgewekt, zo zeker zal een ieder van Zijn volk opstaan. De opstanding van Christus is een onderpand en pleitgrond voor hen; omdat Hij leeft, zullen zij ook leven. Hij is de eerste Vrucht van hen die ontslapen zijn. Op gelijke wijze Hij werd opgewekt, zo worden zij ook opgewekt. Zoals Hij onverderfelijk werd opgewekt, krachtig, geestelijk, glorieus en in hetzelfde lichaam, zo zullen hun verachtelijke lichamen worden gevormd gelijk Zijn verheerlijkte lichaam.

Dit is een van de plaatsen in de Schrift waaruit de Joden bewijzen de opstanding van de doden, en dat zij van toepassing zijn op de tijd van de Messias, en van de opstanding in Zijn dagen. T. Bab. Sanhedrin, fol. 90. 2, & Cetubot, fol. III. 1. Midrasj Prediker, fol. 62. 3. Targum in loc. Elias Levita in zijn Tishbi, p. 109.

De vraag is gesteld, *of er ook martelaren opstaan die gedood zijn vóór de tijd van Christus?*

Dat is heel goed mogelijk, zoals bleek bij de dood van Jezus, maar in Openbaring 20 wordt dit niet helder geopenbaard; althans in zover wij kunnen zien. En ons inzicht is zeer gebrekkig.

Het gedachtegoed van de *opstanding van de rechtvaardigen* vóórafgaand aan de algemene opstanding leefde onder de Israëlieten tijdens de periode van het Oude Testament. Deze verwachting werd beschreven in het boek **1 Henoch 92:3**. Daar staat: "De rechtvaardigen zullen opgewekt worden, opstaan uit de slaap en wandelen op de wet der gerechtigheid." In later eeuwen is deze verwachting beschreven in de Mishna, de Talmoed, e.d.

Basnage beschrijft deze leer als volgt:

"Er zijn sommige (leraren onder de Joden) die geloven, dat de zielen naar *de Hof van Heden* (anders door hen genoemd: *het Paradijs*) gaan. Daarom eist men gewoonlijk in de gebeden die men voor stervenden doet, *dat zijn ziel haar deel mag hebben in Eden en in de toekomstige eeuw*; de engel des doods belet het inkomen daarin aan de levenden. Men maakte heerlijke beschrijvingen van die plaats. De huizen zijn er van kostbare stenen gebouwd; dat overeenkomt met hetgeen Johannes zegt in zijn Openbaring. ... De zielen zullen dan uit haar huisjes gaan waarin ze opgesloten zijn en zich met hun lichaam verenigende, zullen ze onder de regering van de Messias leven. Men zal met vermaak eten en drinken, zoals men tegenwoordig doet. Het telen van kinderen zal ook plaatshebben. Omdat de aarde niet groot genoeg zal zijn om al de mensen te bevatten, zullen de vromen en heiligen alleen opstaan en de gelukzaligheid genieten die de Messias te weeg zal brengen. Deze gelukzaligheid moet de tijd van 300 jaar duren; dat is, een lange tijd. En alsdan het lichaam vernietigd wordende, zal de ziel alleen in de toekomstige eeuw, of in het Paradijs omhoog komen. Dit gevoel is te vinden bij Maimonides." *Een algemene Historie der Joodse natie*, door Jacob Basnage, Delft, 1726, bladzij 752.

De Joden kennen de term *de opstanding der Rechtvaardigen* en geloven dat een tijdperk van natuurlijke en geestelijke bloei daarop volgen zal. Hun denkbeeld dat de zielen van de heiligen in een verblijfplaats (in huisjes) verblijven, - dus niet in de derde hemel, - schijnt onder andere ook Dr. Abraham Capadose aan te hangen. De beeldspraak dat zielen in huisjes of woningen leven vinden wij ook in Johannes 14: 2. "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen." Bij Jezus heeft het een andere inhoud. Veel beeldspraak die Jezus gebruikte zijn identiek aan de Joodse kerkelijke taalgebruik uit Zijn tijd.

De gedachte dat gestorven heiligen in een soort zielen slaap voortleven tot de dag van de opstanding leefde ook onder een aantal Dopersen en Mennisten. De Reformatoren wezen deze visie af.

De Joden hadden in de tijd vanaf het afsluiten van de Bijbel kennis dat er een *Opstanding van de Rechtvaardigen* zal zijn, terwijl de wereld geregeerd zal worden door de Messias. Dus, vóór de Algemene Opstanding aan het einde van de wereld. Hoezeer deze verwachting met aardse en vleeselijke uitleg vermengd werd, de kern was waarheid. Later er fabels aan toegevoegd zijn, de kern ervan wordt geleerd in het Oude en Nieuwe Testament. We mogen niet zeggen, dat het allemaal Joods fabels zijn, want dat doen we de Heilige Schrift tekort; en dat is erger dan ons leven tekort te doen.

Waarschijnlijk spreekt Jezus over de *eerste opstanding* in Lukas 14. Als men gedrongen door de liefde van Christus, "armen, verminkten, kreupelen en blinden" nodigde tot de maaltijd die men bereid had, dan zou men de zaligheid ervan ondervinden en eens het genadeloon daarvoor ontvangen. "Gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden *in de opstanding van de rechtvaardigen*." Lukas 14:14. Hier is ongetwijfeld sprake van een bijzondere opstanding, van de algemene onderscheiden. De toevoeging *rechtvaardigen* zou volstrekt zinloos zijn, wanneer Jezus aan de Algemene Opstanding had gedacht, welke Hij die in Johannes 5:28 beschrijft.

Nog duidelijker spreekt de Heere Jezus van een afzonderlijke opstanding in Lukas 20:34-36. "En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: De kinderen dezer eeuw trouwen, en worden ten huwelijk uitgegeven. Maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven en de opstanding *uit* de doden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden. Want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn den engelen gelijk; en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn. En dat de doden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes aangewezen bij het doornenbos, als hij den Heere noemt den God Abrahams, en den God Izaks, en den God Jakobs. God nu is niet een God der doden, maar der levenden; want zij leven Hem allen."

Verskillende hoofdpunten staan tegenover elkaar. Tegenover 'deze eeuw' (of dit tijdvak) wordt gesteld 'die eeuw' (of 'dàt tijdvak'); in het Grieks: aion. Wij blijven dus met de periode waarvan Christus hier spreekt, en dus ook met de opstanding, die aan 'het verwerven van die eeuw' verbonden is, aan deze zijde van de Algemene Opstanding. Zo komt het woord 'eeuw' (aion) ook voor in Matth. 12:32, Markus 10:30, Lukas 18:30. In het Nieuwe Testament betekent het woord aion feitelijk niet anders dan een 'lange tijdsduur'. Als het over de 'eindelooze eeuwigheid' gaat spreekt de Schrift van de 'voleinding van de eeuwen', Matth. 13:49, 1 Kor 10:11, Hebr. 9:26.

Zo is het ook in de Nederlandse taal. Wij spreken van *eeuwen* en bedoelen een aantal perioden van 100 jaar. Met *eeuwigheid* bedoelen we de eindeloosheid. Soms komt in Gods woord zowel als in het Nederlands de uitdrukking *eeuwig* voor, met bedoeling

van zeer lange tijd, zolang als de wereld bestaat. Bijvoorbeeld, eeuwige bergen, eeuwige dingen. Overigens hebben de Bijbelvertalers moeite gehad met het groot aantal woorden in het Hebreeuws en Grieks wat zowel lang, eeuwig, eeuwigheid als wereldduur kan betekenen.

Jezus spreekt over de opstanding *uit* de doden. Het Griekse woordje wordt heel dikwijls in deze zin gebruikt: 'van tussen', 'tussen uit'. Daartegenover wordt dit nooit gezegd van de algemene opstanding. Dan is het altijd: "de opstanding der doden." Zoals Hand. 17:32, 24:15 en 21. Terwijl dus een groot gedeelte van de doden blijft rusten in het stof van de dood, zal er *van tussen hen uit* een ander gedeelte opstaan.

Ook het: "die zullen nooit trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden" heeft grote betekenis. Als Jezus dit bedoelde ná de Algemene Opstanding is het echt overtuigend. Hun bijzonder voorrecht omschrijft Jezus: "want zij zijn de engelen gelijk; en zij zijn kinderen van God, *omdat* zij kinderen van de opstanding zijn."

In het Griekst staat: *en zij zijn zonen van God, opstandingszonen zijnde*. Dus is het een duidelijke heenwijzing naar *de opstanding der Rechtvaardigen*, dat ze zich van de aarde naar de hemel en andersom in één ogenblik kunnen verplaatsen.

De Joden wisten heel goed dat het hemelleven niet met huwelijksleven samenging. Jezus geeft hen onderwijs in de manier van de opstanding van de Rechtvaardigen. En de Sadduceëen worden naar huis gestuurd met het bewijs dat God een God der levenden is en niet der doden. "Gij dwaalt dan zeer, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods." Matth. 22:29. Jezus beroept zich voor beide opstandingen op de Schrift. En dwaalden wij wat minder in de Schrift van het Oude Verbond, we zouden deze zaken er ook meer in zien liggen.

De meeste Nederlandse theologen plaatsen die opstanding der Rechtvaardigen direct voorafgaand aan het laatste oordeel, zoals Paulus zegt in 1 Thessalonicenzen 4: 15-17. Onder de Engelse theologen zijn een aanzienlijk aantal die deze opstanding plaatsen voorafgaand aan de 1000-jarige periode. Meerdere teksten zouden genoemd kunnen worden. Vooral de uitleg van 1 Korinthe 15:23-28 is zeer leerzaam; maar dan wordt het geheel te uitgebreid.

(4) De regering van Christus Zelf en Zijn kinderen.

"En ik zag tronen, en zij zaten er op; en het oordeel werd hun gegeven; en ze leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren; zij zullen priesters van God en Christus zijn, *en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren.*" Vers 4. Wondervolle woorden! Zoals we al gezien hebben menen sommige verklaarders dat Christus Zich zal openbaren als overwinnend Koning. Hetzij in de lucht zoals Hij Zich aan Paulus openbaarde bij zijn bekering, of op aarde, zoals Hij Zich openbaarde aan Johannes op Padmos, volgens Openbaring 1.

Anderen menen dat Christus werkelijk in Persoon Zich in Jeruzalem zal vestigen gedurende de hele tijd van 1000 jaar. Om de hele aarde te regeren met de martelaren en het Joodse volk bijzonder te bevoordelen. Niet op een wereldse manier of in vleselijk genot, - waarvan zij ten onrechte zo heftig beschuldigd worden, - maar een regering in rechtvaardigheid en heiligheid.

Afgezien van het feit dat de stad Jeruzalem, ja het hele land van Israël de 12 stammen en al de martelaren nooit zal kunnen bevatten, is het toch niet zo gemakkelijk te bedenken.

Het zogenoemde grove, of aardsgesinde Chiliasme heeft door de vreemdste beweringen die geen Schriftuurlijke grond bezitten, aan de echt Bijbelse verwachting

van de Christusregering onberekenbare schade gedaan. Men heeft de Christocratie in de felste kleuren geschilderd en er maar op los gefantaseerd. Dat deden de Puriteinse vaders niet. Laat ons in deze tere punten ons zo nauw mogelijk binden aan de Heilige Schrift. Waar zij spreekt, laten wij daar ook spreken; maar waar zij zwijgt, laten wij daar toch vooral zwijgen.

De Schrift spreekt van een zichtbare verschijning van Jezus' om de antichristelijke macht voor ieders oog neer te werpen, en Zich als de Koning van de wereld te openbaren, ook aan Zijn vijanden. Of Hij dat doet door *lichamelijke* verschijning kan wel gebeuren, al zou het maar een paar seconden zijn zoals bij Stéfanus en Paulus. Hoewel het Zijn gewone werk is door middelen te werken.

Verder zwijgt de Schrift over de details van Jezus' komst en verblijf onder de Zijnen. De kern van Openbaring 20:1-6 heeft ons veel te zeggen: *Christus zal heersen die duizend jaren*; dat is het wezen van de Christocratie, of Theocratie.

Als Christus Zichzelf werkelijk zichtbaar zal vertonen, of op een geestelijke wijze met een zicht- en hoorbaar teken, is er geen twijfel aan, dat de personen in Openbaring 20:4 genoemd lichamen zullen opstaan.

Een aantal gelovigen uit de tijd van het Oude verbond stond op toen Jezus stierf. Het is onbegrijpelijk dat hieraan zo weinig aandacht wordt gegeven. Stonden zij op bij Jezus' opstanding, zouden er dan geen anderen kunnen opstaan bij Jezus' grote openbaring aan het volk Israël?

Dit klemmt temeer omdat de Heere Jezus Zelf zegt in Mattheüs 23: 38, 39 en Lukas 21: 24: *Van nu aan zult gij Mij niet meer zien, totdat gij zeggen zult: gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren*. De Joden zagen Hem met hun lichamelijke ogen toen Jezus deze woorden sprak. Uit kracht van de overeenkomst tussen dit zien en het zien in latere tijd, schijnt het, dat we dit als een letterlijk, lichamelijke zien moeten opvatten. Wellicht is het dezelfde betekenis als de profetie in Zacharia 12 waar gezegd wordt, *dat ze Hem zullen aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben*. Het doorsteken van Hem zagen zij letterlijk aan het kruis; het berouwvol zien op Hem kan ook letterlijk zijn, wat een geestelijk geloofsgezicht insluit.

Het leven en regeren van de opgestane martelaren met Christus is geestelijk. *Geestelijk* betekent in Bijbelse bewoordingen, niet altijd iets onzichtbaars, maar veelmeer wat met onze geest, of liever wat met de Heilige Geest overeenkomt, wat met de Geest vervuld wordt. Ze leven met Christus het opstandingsleven, en zó heersen zij met Hem op de aarde. Daaruit volgt tweeërlei: dat zij hun zetel met Christus hebben en houden in de hemel, maar ook dat er een voortdurende gemeenschap zal zijn met en een telkens heengaan naar de aarde. Zo zal het op de meest harmonieuze wijze blijken: "De Heere heeft Zijn troon in de hemelen bevestigd, en Zijn Koninkrijk heerst over alles." Psalm 103:19.

- Misschien zal *Christus* aan de Zijnen af en toe verschijnen in Persoon op de aarde.
- En wellicht zullen de *opgestane heiligen* in een veel nauwere gemeenschap leven met de nog levende heiligen op aarde, dan wij nu hebben. Vooral aan hen, die van ganser harte met Hem verenigd zijn, en als Zijn onderdanen wandelen in de evangelische ordinanties van Zijn rijk.
- Laten we ook niet vergeten hoe zuiver de omgang met de *heilige engelen* zal wezen. "Want Ik zeg u, dat hun engelen, in de hemelen, altijd zien het aangezicht van Mijn Vader, Die in de hemelen is." Matth. 18.10.

Matthew Meade (1629-1699) heft een schitterende passage nagelaten over de bekering van Israël als natie in zijn boek: *Dorre doodsbeenderen*.

(1) *Nu, deze verborgenheid wordt nog wonderlijker dan enige bevrijding, die God ooit eerder voor hen bewerkte.* God heeft vroeger wonderlijke bevrijdingen voor dat volk gewrocht.

Zo handelde Hij nooit met een ander volk; toch zal deze redding ze alle overtreffen. De bevrijding uit Babel was een wonderlijke bevrijding, maar die was slechts een voorbeeld van deze. Welk een wonderlijke bevrijding was die uit Egypte. Hij toonde hun wonderbaarlijke dingen in het land van Cham, door de zee te verdelen en er hun een weg door te banen, door de rotsen te splijten om hun water te geven, en door hun brood uit de hemel in de woestijn te zenden.

Maar God wil nog groter dingen doen dan deze. Daarom staat er: 'Zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat zij niet meer zullen zeggen: Zo waarachtig als de HEERE leeft, Die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd, maar: Zo waarachtig als de HEERE leeft, Die het zaad van het huis Israëls... aangebracht heeft uit al de landen, waar Ik hen heengedreven had; want zij zullen wonen in hun land' (Jer. 23:7v.). 'Gedenkt der vorige dingen niet, en overlegt de oude dingen niet. Zie, Ik zal wat nieuws maken' (Jes. 43:18v.).

Dus deze zal *wonderlijker* zijn dan enige vroegere bevrijding. Want zij verkeren in een droeviger verspreiding dan tevoren. In Egypte waren zij in één land, en in Babel onder één bestuur, maar nu zijn ze in alle landen verdreven, verstrooid over de gehele aarde. Nu is het tegelijk terugbrengen en vergaderen van een volk uit zo'n verstrooiing wonderlijker dan de bevrijding uit Egypte.

Verder is deze een *vollediger* bevrijding dan enige andere. Want dan is een bevrijding volledig, wanneer ze eens voor allen en voor altijd geschiedt. Maar dat was die uit Egypte niet. Want daarna waren zij nog dikwijls onderworpen. Maar wanneer deze komt, zullen ze nooit meer geknecht worden. Dan zal geen vreemdeling meer door haar heengaan. 'De heiligen der hoge plaatsen zullen... het Rijk bezitten tot in der eeuwigheid' (Dan. 7:18). Dat wordt *een opstanding uit de doden* genoemd, en die is steeds gerekend onder de grootste wonderen.

Thans verkeren de Joden onder een tweevoudige dood.

(1) Een dood van onderdrukking en lijden; want ellende is een levende dood. Daarom noemt de Schrift het grote lijden de dood. En als lijden een dood is, groot lijden een grote dood, en langdurig lijden een langdurige dood is, welk een grote dood is er dan op hen geweest!

(2) Ze liggen dood in de zonde, en dat is inderdaad de dood. Van alle doden is dat de meest dodelijke. Onderdrukking is een dood, die het lichaam doodt, maar zonde is de dood van de ziel. En dat is de toestand van dit arme volk: dood en nogmaals dood. Welnu, welk een wonderlijke opstanding zal het zijn, wanneer God dit arme volk van beide doden tegelijk zal opwekken! 'Zie, Ik zal uw graven openen en zal ulieden uit uw graven doen opkomen, o mijn volk, en Ik zal Mijn Geest in u geven en gij zult leven', wijzende op deze beide doden. Bent u dood in onderdrukking? *Ik zal uw graven openen.* Bent u dood in de zonde? *Ik zal Mijn Geest in u geven en gij zult leven.*

Hier is niet alleen een staatkundige, maar ook een geestelijke opstanding; en de staatkundige en geestelijke opstanding zo verenigd te zijn, is een grote verborgenheid. God wil niet alleen deze bevrijding bewerken, die wonderlijk zijn zal met betrekking tot het werk zelf, maar het zal ook wonderlijk zijn in de wijze

waarop ze geschiedt. Ze zal tegelijk tot stand komen. Dat is niet het geval bij andere volken.

Wanneer bekeerde God ooit een volk tegelijk? Maar wanneer de tijd komt voor de bekering der Joden, dan zal ze tegelijk geschieden. Dus zoals het werk wonderlijk is, zal ook de wijze waarop wonderlijk zijn. 'Eer zij (namelijk Sion) barensnood had, heeft zij gebaard' (Jes. 66:7). Hier wordt een groot en plotseling behoud voorzeggd, dat God voor Zijn volk wil bewerken. Er staat in de Openbaring van Johannes, dat de vrouw in haar barensnood riep, zijnde in de pijn om verlost te worden, dat wil zeggen, dat de heidenen zich bekeren zullen. Maar hier is een bevrijd worden zonder pijn. En daarover spreekt de profeet als een wonderlijke zaak: de aarde kan in een dag voortbrengen; en een geheel volk wordt tegelijk geboren.

(2) Ook de middelen die dit teweegbrengen, zijn wonderlijk.

Het eerste middel tot hun bekering zal een teken uit de hemel zijn; door de verschijning van Christus. 'Alsdan zal in den hemel verschijnen het teken van den Zoon des mensen; en dan zullen al de geslachten der aarde wenen' (Matth. 24:30). Sommigen verstaan dit van de wonderlijke openbaring van Christus ten einde de Joden te bekeren. Openbaring 11:19 kan daarover enig licht geven. Daar staat: 'De tempel Gods in den hemel is geopend geworden, en de ark Zijns verbonds is gezien in Zijn tempel'. Onder deze ark moet Christus verstaan worden. Nu, de ark des verbonds wordt in de hemel gezien bij het blazen van de zevende bazuin. ***Dan zal Christus zichtbaar verschijnen, en bij het beginnen van deze bazuin zullen de Joden bekeerd worden.***

Dus het blijkt, dat de bekering der Joden, wanneer die zal gaan komen, niet slechts bewerkt zal worden door het gewone middel van de Evangelieprediking, maar door een wonderlijk gezicht uit de hemel.

En hetgeen deze opmerking schijnt bevestigen, is de wijze van Paulus' bekering. 'Daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven' (1 Tim. 1:16). Waarom zegt Paulus, dat Christus in hem een voorbeeld zou tonen? Dat moet slaan op de wijze van zijn bekering, die met een lichamelijk gezicht van Christus begon. Een gezicht uit de hemel bekeerde Paulus. Christus verscheen zó aan hem om hem te bekeren, dat hij tot een voorbeeld kon dienen van Gods genade en van de wijze waarop God bij *de Joden* werkt. Want het geldt niet de heidenen; zij worden niet naar dit voorbeeld geroepen. maar het geldt degenen die hierna zouden geloven, dat wil zeggen de Joden, die thans niet geloven, maar in ongeloof volharden. Maar hierna zouden zij toegebracht worden, en dan op de manier zoals Paulus toegebracht werd, namelijk door een teken uit de hemel. En dat maakt de wijze van hun bekering zo wonderlijk. Want al kan hun bekering voltooid worden door het Evangelie, toch zal ze begonnen worden door een licht uit de hemel. 'Zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen' (Zach. 12:10). 'Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben' (Openb. 1:7).

(3) Bovendien zal het wonderlijk zijn, als strijdig met de verwachting.

Hetgeen in tegenstelling met geloof, hoop en verwachting gaat gebeuren, is zeer wonderlijk. Hoe weinigen geloven aan, en zien uit naar de redding der Joden! Toch is er geen enkele waarheid, die overvloediger in de Schrift betuigd wordt; een zaak waarvan door alle profeten gesproken is.

Verder zal het wonderlijk zijn vanwege hun grote afkerigheid en onovertuigbaarheid om Christus als de Messias te erkennen. Niemand is zo verhard tegen Christus als de Joden. Het is gemakkelijker een heiden of mohammedaan tot Christus te bekeren dan een Jood. Daarom zal hun bekering heel wonderlijk zijn.
Tot zover Meade.

6. De inwoning van de Heilige Geest

Wij mogen een belangrijk feit niet voorbijgaan. Een Persoonlijk lichamelijk verblijf van Christus om hier op aarde 1000 jaar te regeren, is zo onzeker, dat deze niet dwingend kan voorgeschreven worden, noch bewezen kan worden uit de Schrift, door teksten die een andere toepassing toelaten.

Er werd onder sommige oude verklaarders gezegd dat de periode van het Oude Verbond de periode van de Vader was. De Periode vanaf Christus' opvaring naar de hemel is de periode van de Zoon. De periode vanaf deze milde uitstorting en doorwerking van de Heilige Geest vanaf de opstanding der Rechtvaardigen is een 1000-jarige periode van God *de Heilige Geest*.

De Geestelijke inwoning van de Geest van de Vader en de Zoon wordt waarschijnlijk teveel onderschat. Jezus kon, toen Hij op aarde leefde je broer zijn. Hij kon naast iemand staan in Zijn vernedering, en toch bleef Hij vreemd voor je. Werkelijk, de Inwoning van de Heilige Geest overstijgt de Persoonlijke aanwezigheid van Jezus, indien Jezus Zich niet zaligmakend openbaart. De inwoning van God de Heilige Geest is echter altijd zaligmakend. Ze is zo onnoemelijk rijk dat wij het niet kunnen bevatten. Johannes spreekt over "de zeven Geesten, Die voor de troon Gods zijn", Openb. 1:4; "Die uitgezonden zijn in alle landen." Openb. 5:6. O, welk een zeer nauwe relatie zal Hij tussen de triomferende en strijdende Kerk onderhouden! Want de Gemeente van de Heere op aarde zal ook dan nog strijdende zijn, omdat de zonde nog niet is weggedaan.

Komt die Geest in de dorre doodsbeenderen van de martelaren en anderen, ze staan gelijk op. Komt die Geest Christus verheerlijken in het hart in een volle mate, de mens wordt hemelsgezind. Verheerlijkt de Geest de Vader in de ziel, dan vloeien daar de innigste werkzaamheden uit voort, zodanig dat een mens het niet meer kan verwerken. Het lichaam van een mens heeft behoefte aan gezicht, maar de ziel aan het geloof. *Wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen*. Dat was zo en het blijft zo.

Het geloof richt zich op dingen, die bij de mensen onmogelijk zijn, maar mogelijk bij God. Matth. 19:26. In het volle geloofsleven is de hemel op aarde en de ziel in de hemel, vertegenwoordigd door Christus bij de Vader. Ja, de gelovigen hebben ook dan een Voorspraak bij de Vader. Hoewel de voorspraak van Christus tijdens Zijn verblijf op aarde net zoveel waarde heeft als nu in de hemel. Jezus is dichtbij, heel dicht bij de gelovigen. Ja, Hij woont in hen als in Zijn Tempel, 1 Kor. 3:16, enz. Vanuit dit aspect gezien is het de vraag of Christus Persoonlijk op aarde zal verblijven. De gelovigen hebben een groter voorrecht dan een reis te mogen maken naar Jeruzalem om Hem te zien. Hoewel dit oneindig, oneindig groot zou zijn. De God en Vader van onze Heere Jezus Christus woont in hen door Zijn Heilige Geest. Johannes 14: 23, etc. Deze toegang tot Hem wordt in minder dan een seconde tot stand gebracht.

7. Daniëls geloofsverwachting

Laten we besluiten met het levenseinde en de levendige geloofsverwachting van de profeet Daniël. Want zoals de Heere toen Daniël onderwees, zo doet Hij het nog. Niet door een zichtbare engel, maar Hij gebruikt soms de dienst van de engelen die gedachten inbrengen in het verstand. Door de bediening van de Heilige Geest leert Hij wat Hij wil en hoe Hij wil en wie Hij wil. Niet volmaakt, maar alles ten dele en zodanig, *dat de een spreekt en dat de anderen oordelen*, zegt Paulus. Dat bewaart voor geestdrijfverij.

En zoals de Heere Daniël een levendige hoop gaf op Zijn belofte, zo geeft de Heere Jezus als de opgestane Levensvorst nog een levende hoop op Hem die de OPSTANDING en het LEVEN is. De lichamen van de gelovigen zullen niet blijven liggen verrotten in de aarde. Zo zeker Christus opgestaan is, zo zeker zullen zij ook opstaan. En of het dan voorafgaand aan het duizendjarig rijk zal zijn, of voorafgaand aan de Algemene Opstanding, - want Gods kinderen zullen eerst opstaan, daarna de overigen – dat mogen we aan de soevereine Rechter van hemel en aarde overlaten. Geen oor heeft het gehoord, geen oog gezien, het is in geen mensenverstand ooit opgekomen wat het zeggen wil, *waardig te zijn die Opstanding te verkrijgen*, zegt Jezus. Één ding is zeker en gewis, al zouden alle duivelen het tegen willen houden: Jezus opent het graf en Zijn blinkende verschijning is zo'n ongeëvenaarde Goddelijke uitstraling, dat alles voor Hem moet zwichten. Dan zal het woord geschieden: *Dood waar is uw overwinning? Hel waar is uw verderf?* 1 Kor. 15. En dan zal Hij het Koninkrijk overgeven aan Zijn Heilige Vader, opdat God alles zal zijn en in allen.

Maar gij, ga heen tot het einde, want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen. Daniël 12:13

Deze woorden die de engel tot Daniël sprak roepen enkele vragen op.

Wat betekent: ***ga heen tot het einde?***

Volgens de meeste verklaarders wil het zeggen, dat de toekomstige gebeurtenissen die Daniëls volk zou ervaren, niet in zijn leven vervuld worden. De engel had gezegd: *Ga heen, Daniel, want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot den tijd van het einde.* Daniël 12:9. ... *tot den tijd van het einde* wil hier in vers 9 niet zeggen, het einde van Daniëls leven, maar het einde van het 1335 jarig tijdperk.

Ga heen tot het einde, vers 12 wil zeggen, dat Daniël in geloofsvertrouwen zijn weg moet vervolgen tot het einde van zijn leven.

Dit blijkt uit hetgeen volgt: ***Want gij zult rusten.*** De rust in het graf houdt in dat Daniëls ziel bij de Heere wordt opgenomen. Zijn lichaam ligt dan in het graf. We moeten goed onderscheiden tussen een geloofsrust in de ziel en de doodslaap in het graf. De dood is geen geloofsrust. De lichamen van de gelovigen worden tempelen van Gods Geest genoemd. Dat duurt zolang de Geest woont in de ziel. De Geest van God woonde boven het verzoendeksel in de tabernakel. De tabernakel was stoffelijk en tijdelijk. Ons lichaam is een tabernakel die in het stof gelegd wordt. 1 Kor. 5: 1-4. Realiseren we ons goed dat de dood de laatste vijand is die teniet gedaan moet worden. 1 Kor. 15:26. De dood is onze vriend niet, maar een vriend van de duivel. Daarom staat er, dat de dood en de hel geworpen werden in de poel des vuurs, Openb. 20: 14. De apostel zegt nadrukkelijk, dat de duivel het geweld des doods heeft, Hebr. 2: 2. Christus heeft die dood door Zijn dood en opstanding teniet gedaan in Zijn Persoon en zal het doen voor Zijn kinderen wat hun lichaam betreft in de opstanding der rechtvaardigen. *Zowel die opstanding van de martelaren die plaats vindt voorafgaand aan het duizendjarig rijk, als die opstanding der rechtvaardigen die*

uitdrukkelijk voorafgaat aan de algemene opstanding van alle goddelozen, 1 Thess 4:15-17.

Wat betekent: ***en gij zult opstaan in uw lot?***

Een lichamelijke opstanding uit de dood. In het Hebreeuws staat er: *naar*, tot, aan, tegenaan, *uw lot*; het Hebr. betekent ook *bestemming*, doel, enz. Het lot, is een zinspeling op de erfenis die door het lot aan Israëls stammen werd toebedeeld. Wat is deze erfenis?

Voor Israël was het de vervulling van de belofte van God aan Abraham, nl. het land Kanaän. Dit land was een type van de vervulling van aardse en geestelijke goederen van het Genadeverbond. *Wij die geloven gaan in de rust*, Hebr. 4:3. De geloofsrust in dit leven en de zalige rust van de ziel na het sterven en de eeuwige zalige rust van ziel en lichaam na de Algemene Opstanding.

Maar er is meer. In Daniëls tijd geloofden Gods volk in de Opstanding der rechtvaardigen, die met de komst van de Messias zou plaatsvinden. Johannes op Padmos bezat ook dat geloof, waarin hij uitvoerige onderwezen wordt door een engel. Openbaring 20. Deze engel leert Johannes dat er een opstanding van martelaren en een aantal trouwe gelovigen zal plaats vinden voorafgaand aan het Duizendjarig rijk.

Het is goed mogelijk dat de engel die tot Daniël spreekt hier ook het oog op heeft. Deze opstanding der Rechtvaardigen waar Daniël deel in zal hebben, is zijn ***bestemming***, of erfenis. De opgestane personen zullen regeren met Christus.

Sommige theologen vatten dit letterlijk op, dat Christus lichamenlijk een zetel zal hebben op aarde. Maar vergelijken we hun visie met de openbaring van Christus aan Johannes op Padmos, schijnt dit niet overeen te komen met de oneindige waardigheid van Zijn Persoon. Johannes viel dood aan Zijn voeten. Een mens kan de verheerlijkte Christus niet zien en leven, zonder buitengewone bewerking van de Geest.

Wat meer met de regelmaat van de Schrift overeenkomt is, dat de opgestane rechtvaardigen met Hem heersen vanuit Zijn hemelse residentie. Daarom zegt Jezus van de opstanding der rechtvaardigen: 'Maar die waardig zullen geacht worden die eeuw te verwerven en de opstanding uit de doden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden; want ze kunnen niet meer sterven. Want zij zijn *de engelen gelijk* en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn.' Lukas 20: 35, 36. Als *die eeuw* waarvan Jezus spreekt in de eindeloze eeuwigheid zou zijn, zou Hij niet spreken over trouwen e.d., noch over *die eeuw*; want Jezus geeft heel duidelijk een tijdsaanduiding aan.

Wat is: ***in het einde der dagen?***

In het Hebreeuws staat hier weer de ל (de Lamed): tot, naar het einde van de dagen. In Daniël 11:35 staat een soortgelijke tekst: *En van de leraars zullen er sommigen vallen, om hen te louteren en te reinigen, en wit te maken, tot den tijd van het einde toe; want het zal nog zijn voor een bestemde tijd.* In de tekst vers 35, wordt de tijd van het einde óók voor (Hebr. tot) een bestemde tijd genoemd. Het is de 1335 jarige periode. Deze eindigt niet op het einde van de wereld, maar ze eindigt met de verlossing van het volk van Israël. De verlossing van de Syrische overheersing - de koning van het Noorden - door de Makkabeëen was een type van deze verlossing *in het laatst of het einde der dagen*. Door deze verlossing kon Israël weer de Heere dienen volgens Zijn eigen voorschrift.

Daniël werd van zijn Opstanding der Rechtvaardigen ten volle verzekerd. Of hij opgestaan is, toen veel heiligen opstonden en met Jezus uit hun graf gingen om velen te verschijnen te Jeruzalem, is onbekend. Of Daniël zal opstaan bij de bekering van

Israël en velen zal verschijnen op die geestelijke en verborgen manier zoals bij Jezus opstanding is ook onbekend. De Heere weet het. In ieder geval is wel duidelijk dat opgestane mensen aan andere heiligen kunnen verschijnen zonder dat hun omgeving dat merkt. God is een God van wonderen. Hij is een God der levenden en niet der doden. God is een aller-volmaakste Geest en kan onze geest net zo gemakkelijk bereiken als Hij wil; ons lichaam eveneens.

De uitdrukking *in het einde der dagen*, of, *in het laatst der dagen* is volgens gelijksoortige teksten in de Bijbel de tijd van de laatste periode van verdrukking van Israël en Christus' kerk op aarde, of de tijd van haar laatste verlossing op de wereld; en niet de dag van Christus' wederkomst. Dat is geen tijd en geen eeuw, maar eeuwigheid. Zie de onderstaande teksten:

Jeremia 30:24. *in het laatste der dagen zult gij daarop letten.*

Ezechiël 38:8 en 16. *Na vele dagen zult gij bezocht worden; in het laatste der jaren zult gij komen in het land, dat wedergebracht is van het zwaard,*

Hoséa 3:5. *Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken den HEERE, hun God, en David, hun Koning; en zij zullen vrezende komen tot den HEERE en tot Zijn goedheid, in het laatste der dagen.*

Dr. John Gill verklaart Daniël 12:13 als volgt:

Maar gij, ga heen tot het einde, want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen.

Dr. Gill schrijft in zijn Bijbelverklaring:

"Bereid u voor op de dood en verwacht dat u onder de macht daarvan in het graf zult liggen; tot het einde van de wereld, tot de morgen van de opstanding. Want gij zult rusten van alle moeite en arbeid, van alle zonde en verdriet. Dat is, zijn lichaam in het graf, zijn ziel in de boezem van Christus. En gij zult staan in uw lot aan het eind van de dagen. Wat betekent, dat hij zou opstaan uit de dood, ***zijn aandeel hebbend in de eerste opstanding, zijn aandeel in de heerlijkheid van de Millennium-staat, en zijn deel in de hemelse erfenis der heiligen.***

Kanaän was hiervan een type, dat door het lot werd verdeeld aan de kinderen van Israël. En het geloof en de hoop hiervan deed hem tevreden zijn en vergenoegd; gelovende de vervulling van alles wat hem werd aangetoond, en uitziende naar de zaligheid die werd hem was beloofd.

Hiermee komt overeen de parafraze van Jacchiades:⁷ 'Maar gij, Daniël, ga naar het einde van uw leven in deze wereld; en na uw dood, rust in de rust van het Paradijs, en aan het einde van de dagen zult gij opstaan en leven in de opstanding van de doden, en zal uw goede bestemming (erve) genieten in de toekomstige wereld'"

Tot zover dr. Gill.

Als die geloofsverachting in ons hart gewerkt wordt, zoals bij Daniël, bij Dr. Gill en zo'n groot aantal anderen, dan hebben we alle reden om te zingen, ja om te juichen, in God verblijd. O, wat leeft de levende kerk toch ver verwijderd van de heerlijke bestemming die hen te deel zal vallen! De Heilige Geest is het Onderpand van de toekomstige Erfenis. Niet alleen Zijn gaven, maar de inwoning in de ziel van de Persoon Zelf, Die de rechtvaardigen van de Vader en de Zoon hebben ontvangen. Wat een reden te midden van zoveel kruis en druk zich in de HEERE te verblijden!

⁷ Rabbi Jozef, de zoon van David, de zoon van Jozef Jachia, in de volksmond Jachiades, stierf 1539; hij schreef een Parafraze over Daniel, gepubliceerd in Amsterdam, 1633.

Als dit geloof in een levende Jezus, Die de Eerstgeborenen uit de doden is, levendig mag beoefend worden, dan kunnen we zingen uit Psalm 106 vers 3. Daarin komt de bede naar voren om 'dat gezegende erfdeel te mogen ontvangen met de heiligen in het licht.'

*Geef dat mijn oog het goed' aanschouw
't Welk Gij uit onbezweken trouw
Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen.
Opdat ik U mijn Rotssteen noem',.
En delend in Uws volks genoeg,
Mij met Uw erfdeel blij beroem'.*